

ISSN : 2822-0099 (Online)

**JEDU
YRU**

JOURNAL OF EDUCATION
YALA RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

VOL. 2 NO. 2 JULY - DECEMBER 2023

Faculty of education *Yala Rajabhat University*

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
(Journal of Education Yala Rajabhat University)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

วัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ดำเนินการจัดทำวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (Journal of Education Yala Rajabhat University) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรระดับปริญญาโท รวมถึงหลักสูตรในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในการเผยแพร่ผลงานวิจัย บทความวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ ศิษย์เก่า และบุคคลทั่วไปที่สนใจ อีกทั้งเพื่อสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งในสถาบันการศึกษาและสถาบันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดรับพิจารณาบทความตีพิมพ์ในสาขาทางการศึกษา, อิสลามศึกษา, ภาษาและวัฒนธรรม สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เผยแพร่วารสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เลขที่ 133 ถนนเทศบาล 3 ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

โทรศัพท์ 0-7329-9626 โทรสาร 0-7329-9627

Email : jeduyru@gmail.com

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย นามบุรี

รักษาราชการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสิทธิ์ ไชยชนะ

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งลาวัลย์ จันทรัตน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.นัชรียะห์ อาบู

อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

-

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศาสตราจารย์ ดร.มูฮำหมัดซาคี เจ๊ะหะ

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ศาสตราจารย์ ดร.ซากรียา หะมะ

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ บัวเจริญ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ ลือนาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รองศาสตราจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงศ์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รองศาสตราจารย์ ดร.อับรอฮีม ณรงค์รักษาเขต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ธรรมสังการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.จรูญ แก้วเอียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูหำมัดสุหมี เสงยามา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เจ้าหน้าที่งานวารสาร

นางสาวนุรชูลา เจ๊ะละ

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

วาระการจัดพิมพ์

วารสารราย 6 เดือน

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

กำหนดการเผยแพร่วารสารฉบับแรก ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน 2565 (เผยแพร่รูปแบบออนไลน์)
ISSN : 2822-0099 (Online)

การกลั่นกรองบทความ

บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน ในรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบข้อมูลซึ่งกันและกัน (Double-Blind Peer Review) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์

วารสารฯ มีนโยบายจะพิจารณาและรับตีพิมพ์บทความในสาขาด้านการศึกษา ด้านอิสลามศึกษา ด้านภาษา และวัฒนธรรม และด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ ศิษย์เก่า และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

หมายเหตุ : บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นลิขสิทธิ์ของวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ข้อความที่ปรากฏในบทความแต่ละเรื่องในวารสารเล่มนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละท่านไม่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยฯ และคณาจารย์ท่านอื่นๆในมหาวิทยาลัยฯ แต่อย่างใด ความรับผิดชอบองค์ประกอบทั้งหมดของบทความแต่ละเรื่องเป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน หากมีความผิดพลาดใดๆ ผู้เขียนแต่ละท่านจะรับผิดชอบบทความของตนเองแต่ผู้เดียว

สารจากคณบดี

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ดำเนินการจัดทำวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (Journal of Education Yala Rajabhat University) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรระดับปริญญาโท รวมถึงหลักสูตรในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในการเผยแพร่ผลงานวิจัย บทความวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ ศิษย์เก่า และบุคคลทั่วไปที่สนใจ อีกทั้งเพื่อสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งในสถาบันการศึกษาและสถาบันอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดรับพิจารณาบทความตีพิมพ์ในสาขาการศึกษา, อิสลามศึกษา, ภาษาและวัฒนธรรม สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เผยแพร่วารสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ในนามของคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ส่งบทความที่มีคุณภาพเพื่อเข้ารับการตีพิมพ์ลงในวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งเป็นวารสารปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2566 หวังว่าท่านจะส่งผลงานในลักษณะนี้อีก ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งลาวัลย์ จันทรัตน)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สารจากบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (Journal of Education Yala Rajabhat University) ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2566 ซึ่งเป็นวารสาร ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้เปิดโอกาสให้ นักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ ศิษย์เก่า และบุคคลทั่วไปที่สนใจ ได้เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ในสาขาด้านการศึกษา, อิสลามศึกษา, ภาษาและวัฒนธรรม สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ วารสารปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2566 ฉบับนี้ได้นำเสนอบทความวิชาการ 2 ฉบับ และบทความวิจัย จำนวน 7 บทความ ซึ่งได้ผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบข้อมูลซึ่งกันและกัน (Double-Blind Peer Review) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ เพื่อให้บทความมีคุณภาพตามมาตรฐานของวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ในการนี้ทางบรรณาธิการฯ ขอขอบคุณผู้ส่งผลงานมาตีพิมพ์ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความทุกท่าน มา ณ ที่นี้ และขอเชิญชวนผู้ที่สนใจส่งบทความฯ เพื่อเผยแพร่ผลงานอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

(อาจารย์ ดร.น.ศิริย๊ะ อ.อาบู)

บรรณาธิการวารสาร

สารบัญ

บทความวิชาการ :

Islamization of Teaching Materials (ITM): A Practical Approach to Integrated Islamic Perspectives and Values in 21st Century Education.....1-7

Sidiki Diaby, Ilham Chenu, Jaruwat Songmuang

วิเคราะห์ยุทธวิธีการต่อสู้โดยสันติวิธีของเชคดาอุด อัลฟาฏอนี.....8-17

An Analysis of the Tactics of Syekh Daud Al-Fatani Nonviolent Struggle

แวยูโซะ สีเตะ, อับดุลลียะลาเต๊ะ สาและ, อิสมาแอ สาเมาะ

Weayosof Sidae, Abdullateh Saleah, Ismail Samoh

บทความวิจัย :

สภาพการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลามของโรงเรียนอิกเราะสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร.....18-31

State of Islamic Ethics Implementation at Iqra Muslim School, Bangkok

เสรี พวงมณี, อับดุลฮากัม เฮงปิยา

Seiree Puangmanee, Abdulhakam Hengpiya

การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม.....32-39

Development of Technology ability by Google Site Learning in the history of the male and female followers's Buddhist for grade 12 students Chiang Yuen Pittayakom School Chiang Yuen District, Mahasarakam

พุฒิพัฒน์ พัดปุย, พัชรีย์ สมบัติ

Putthiphut Pudpuy, Patcharee Sombat

การพัฒนากิจกรรมการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาความสนใจในการทำกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ.....40-49

A Development Positive Reinforcement Activity to Increase Responsible Behavior Activity of Children with Special Needs

อติตยา ใจเตี้ย, สามารถ ใจเตี้ย

Atitaya Jaitae, Samart Jaitae

การปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส.....50-61

Improvement of The Integrated Curriculum for Tontanyong School in Accordance with The Needs and The Area Context under Private Education Office, Narathiwat Province

อับดุลรอแมะ สุหลง

Abdulramae Sulong

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั้นต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 262-70

Effects of Gamification Learning Activities on Motivation for Achievement of Grade 8 Students

เศรษฐภัทร ขจรโชคพิพัฒน์, วรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมว

Setthaphat Khachonchokphiphat, Wannatida Younwilad, Nopakun Tangmon

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....71-81

The Effect of Inductive Method in Educational Application Entitled Prayer on Learning Achievement and the Memory Persistence of Primary School Students, Year 4

ฮัมดี เจ๊ะเมาะ, มุหัมมัดสุหัยมี เสงยามา, อับดุลรอแม สุหลง

Hamdee Jehmoh, Muhammadsuhaimi Haengyama, Abdulramae Sulong

ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาการอธิบายอัลกุรอานโดยใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 282-90

The Result of Learning Management on Quranic Interpretation Subject by Using Learning Package for Secondary Islamic Studies Stage Students, Year 2

สุดีรือมัน เจ๊ะมะ, อับดุลรอแม สุหลง, มุหัมมัดสุหัยมี เสงยามา

Sudirueman jehma, Abdulramae Sulong, Muhammadsuhaimi Haengyama

Islamization of Teaching Materials (ITM): A Practical Approach to Integrated Islamic Perspectives and Values in 21st Century Education

Sidiki Diaby¹, Ilham Chenu^{2*} and Jaruwat Songmuang³

¹Postgraduate in Educational Sciences and Innovation Learning Management Program, Fatoni University

^{2*}Ph.D., Lecturer in Educational Sciences and Innovation Learning Management Program, Fatoni University

³h.D., Assistant professor, Lecturer in Educational Sciences and Innovation Learning Management Program, Fatoni University

*Corresponding author, e-mail: ilham2517@gmail.com

(Received: December 17, 2023; Revised: December 29, 2023; Accepted: December 29, 2023)

Abstract

An efficient method of integrating Islamic viewpoints and principles into contemporary education is the Islamization of teaching materials (ITM). To generate knowledge that is based on Islamic ideals, it entails changing instructional materials to reflect Islamic principles and values. This essay focuses on concrete actions that can be performed to Islamize teaching materials, such as reviewing current resources, defining Islamic values and principles, including Islamic content, taking language into account, and consulting Islamic experts. Students can learn from resources that offer knowledge in line with Islamic beliefs by following these guidelines. The study also highlights the significance and applicability of ITM, emphasizing its potential to enhance students' comprehension of Islamic subjects, safeguard them against secularism, close gaps between Islamic and Western educational systems, and uphold Islamic history, culture, and values. The report emphasizes the value of looking through Islamic sources and speaking with Islamic scholars when determining Islamic viewpoints and values for ITM. In conclusion, this study offers a practical strategy for integrating Islamic ideas and values into contemporary education through ITM, which can support Muslim students' holistic development and help them integrate Western knowledge without compromising their Islamic identity.

Keywords : Islamization of teaching materials, Islamic values, Islamic perspectives

Introduction

The first verse revealed in the Quran commanded Prophet Muhammad (peace be upon him) to read; Allah says “Read! In the Name of your Lord, Who has created (all that exists)” (Quran, 96:1). Allah emphasized on seeking knowledge from the very beginning of the Quran’s revelation. Muslim must seek all kinds of knowledge; whether it is religious knowledge or general knowledge; however, western education systems have influenced global education around the world. Those educational systems are secular-based systems trying to separate all religious values, perspectives, and views from education. (Khan, M. S. 2010). stated “Secular

education means education not based on any religious or divine faith.”. Materials used in the learning process in those systems are created to meet the objectives of secularism which most of the time contradicts religious ethics. To gain Islamic value-based knowledge, we as Muslims are required to make teaching materials that go alongside Islamic perspectives and values to obtain the holistic objectives of knowledge.

According to Rahmadi et al. (2019) teaching materials are all sorts of resources utilized by teachers or instructors in the teaching and learning process. Teaching materials are tools used in the learning process to transmit knowledge effectively. ITM can refer to the process of adjusting teaching materials to Islamic perspectives, values, and principles to achieve the main goal of Islamization of knowledge. Adjusting those tools to adapt Islamic values and principles will result in having knowledge that is Islamic value-based.

Importance and relevance of the ITM to the 21st century education

ITM is very important to approach the problem that is facing Muslim education for several reasons: ITM leads to a better understanding of Islamic subjects such as history and culture. Furthermore, it can be a significant source of teaching what is misunderstood about Islam as it can be used to teach tolerance and co-existence with non-Muslims. Moreover, ITM saves Muslim students from secularism that affects the most prestigious thing Muslims have (Iman) faith; it helps to maintain Islamic values and purify Muslim students' minds from what defiles minds. (Mohamed, 1994). Argued that Each discipline must be reconstructed to embody the principles of Islam and reshaped to integrate Islamic 'relationships' along his three axes that constitute Tawhid (unity).

Furthermore, there are gaps between the Islamic education system and the Western education system. ITM can be the bridge between the two education systems. Muslim schools will be able to integrate Islamic characteristics into modern knowledge without losing Islamic value and identity. ITM is necessary in order to keep Islamic history, culture, and values to be clear to Muslims. It is crucial to have strong undoubtedly faith in Allah. As is the main key to integrating Western knowledge into Muslim society without having any negative effect on Muslim students.

A practical approach to Islamize teaching materials (ITM)

When it comes to ITM, it is important to focus on practical steps that can be taken to ensure that the teaching materials reflect Islamic values and principles. Here are some practical steps that can be taken:

1. Conduct a review of existing materials: Before making any changes to recent materials, it is necessary to analyze the current teaching materials carefully to detect parts that may need to be Islamized. This review will help to focus on specific areas that need to be developed or replaced.
2. Identify Islamic principles and values: When the areas that need improvement or replacement have been detected, the next step is to recognize Islamic principles and values that are necessary to incorporate into the material. Topics such as honesty, integrity, compassion, and social responsibility are great examples to be included.
3. Incorporate Islamic content: After identifying Islamic values and principles, the next step is to incorporate those values and principles into school textbooks, references, classroom decorations, and so on.

4. Consider the language used: It is crucial to Islamize the language used in teaching, this can be done by removing language that is considered offensive or inappropriate in Islam, and by adding appropriate Islamic terminology.

5. Engage with Islamic scholars: It is important to contact Islamic scholars and experts in the field when processing Islamization of teaching materials to ensure that teaching materials are accurately Islamic value-based and can provide the appropriate knowledge. It is necessary to ask for help from Islamic educator experts to redesign the standard educational system that is undefiled and covers all parts of students' skills. (Ekowijayanto, 2020)

By taking the steps above we can ensure that students are learning from sources that provide knowledge that is Islam value-based.

Identifying Islamic perspectives and values

In ITM's process, identifying Islamic perspectives and values is a core part of the procedure; Islamic values can be indicated by examining Islamic sources, Quran and Hadith, consulting with Islamic scholars and educators, and analyzing the local and global Muslim context.

Al Migdadi (2012) stated that knowledge and education are intrinsically linked to religion. The Holy Qur'an, Islam's first source of law, and the Sunnah, the second source of Islamic law following the Qur'an from which both knowledge and education derive, are both full of verses and sayings that make this point abundantly clear. Quran and hadith are the primary sources from where Muslims derive guidance; Therefore, in the process of ITM. The first thing to be examined is the Quran and Hadith to identify which of the teaching materials go alongside them, what contradicts, and what is missing.

(Obaidullah 2010) argued that "The task of IOK (Islamization of knowledge), according to Al-Faruqi, is the responsibility of academicians, who are well versed in modern disciplines and Islamic legacy." Consulting with Islamic scholars and educators can be valuable in the ITM procedure. Those experts can provide accurate guidance on how to incorporate Islamic values, perspectives, and beliefs into the teaching materials. Furthermore, they can ensure that the materials are accurate and authentic in representing the Islamic perspective. Lastly, their feedback will create meaningful and well-designed teaching material that is Islamic value-based rooted.

Analyzing the local and global Muslim context is a crucial step in ITM progression. The process of ITM is done to meet the needs of Muslims everywhere around the globe. This involves the examination of cultural, political, and economic factors that shape the Muslim community and values. However, every society has a unique culture and different lifestyles. Attum et al. (2023) revealed that even though different Muslim sects may have diverse customs, they all adhere to the same fundamental theological principles. Cultural norms that are not precisely in line with fundamental religious practices may influence some behavior. Hence, it must be taken into consideration those cultural differences to develop teaching materials that are culturally relevant to their experience. Additionally, educators can identify throughout this process what Islamic principles and values needed to be integrated into the curriculum to create a more holistic and meaningful experience of learning.

Incorporating Islamic perspectives and values into teaching materials

Incorporating Islamic perspectives and values into teaching materials is an important step in the ITM process. This is done Revising existing curricula and textbooks, adapting teaching methods and approaches, and lastly evaluating the impact of ITM.

Involving Islamic perspectives in teaching materials such as Tawhid (oneness of God), *Amanah* (trustworthiness), justice, and so on is a vital procedure. Emphasize on the purpose of our existence in the world; which is to worship Allah as He stated in the Quran “ I created the jinn and humankind only so that they might worship Me.” (Az-Zariyat: 56). Another way to incorporate Islamic perspectives into teaching materials is to give examples from and case studies that illustrate the application of Islamic values in the real world. For example, ethics of business from Islamic perspectives have to be taught while teaching business courses to students. And give them practical examples of what is permissible in Islamic and what is prohibited. For instance, interest (*Arribah*) is prohibited in Islam. Allah says in the Quran “That is because they say: 'Selling is like usury.' Allah has permitted trading and forbidden usury.” (Al-baqara: 275). Even though interests are involved in many aspects of business these days, instructors must make it clear for students. Moreover, educators must provide examples of Muslim successful businessmen and women in the past or present.

Revising existing curricula and textbooks is an extremely important step in the ITM. This invokes examining the contents of the existing curricula and textbooks to identify their accuracy and appropriateness. Once the areas for improvement have been identified, educators can work on revising the contents to incorporate Islamic values and perspectives into the area or create new materials that reflect Islamic teaching. For example, educators can revise English language books to remove what is not lined with Islamic values, and they can include what is necessary. Ekowijayanto (2020) illustrated a good example when he argued that showing men and women interacting on a regular basis are frequently shown during conversations in English classes. Islam's principles severely govern Muslim men and women's social behavior, which is frequently in complete contrast to Western men and women's social behavior.

Adapting teaching methods and approaches is a crucial aspect of ITM, as it involves aligning instructional strategies with Islamic principles and values to create a culturally sensitive and inclusive learning environment for Muslim students. One approach to adapting teaching methods is to incorporate pedagogical strategies that are consistent with Islamic teachings. For example, using interactive and participatory teaching methods that encourage student engagement and foster critical thinking aligns with the Islamic principle of active learning and inquiry-based education. This can be supported by relevant Quranic verses and Hadith that emphasize the importance of seeking knowledge, critical thinking, and active engagement in the learning process. The Messenger of Allah (ﷺ) said, "Allah makes the way to Jannah easy for him who treads the path in search of knowledge." To illustrate the critical thinking process using this Hadith, initially when we look at the Hadith, we can see that Prophet peace be upon generalize the knowledge that means any path you take in seeking knowledge you will be rewarded. Then, in the Hadith Prophet (peace be upon him) did not identify a gender, which means men and women will be rewarded equally according to their attentions and their work.

Evaluating the impact of ITM

Evaluating the impact of ITM is an effective approach to ensure that the work that has been done was successful; this involves measuring students' achievement and attitudes before and after. Furthermore, Analyze the effectiveness of the new materials and methods.

One way to conduct this is to examine students' academic achievement and their attitudes before the ITM process and examine their academic performance after the ITM then compare and analyze the effectiveness. Moreover, educators need to survey to evaluate the impact of ITM on students' attitudes toward the new materials.

Furthermore, the materials should be analyzed by educators and teachers to ensure their effectiveness in intended learning outcomes. One way to analyze the effectiveness of the new materials is through classroom observation, the teacher observes changes in students' engagement and motivations and then notes that to identify whether the materials and methods have increased engagement or not. Additionally, students' feedback can be a useful tool to overcome some situations that cannot be observed by the teacher in the classroom. Students' feedback can also give a clear picture to educators about how an individual feels and thinks about the new materials. It will be much easier to tackle minor challenges that could not be understood through the observations.

Practical case studies of ITM

Islamization of knowledge concept was first introduced by Syed Muhammad Naquib Al-Attas late 1970s. From the date mentioned early to this day, many countries and educational institutions are implementing it significantly in their education. Here some examples:

Malaysia: The government of Malaysia has implemented a number of initiatives to Islamize teaching materials. These initiatives include developing new textbooks that are aligned with Islamic teachings. (Suparjo, Hanif M, Indianto DS, 2021; Ayunita Hababil, 2023). Providing training for teachers on how to use Islamic concepts and principles in the classroom. Creating a more positive and welcoming environment for Muslim students in schools.

For example, in 2003, the Malaysian government introduced a new curriculum for Islamic studies that was based on the teachings of the Quran and the Sunnah. The new curriculum also included a focus on Islamic values, such as honesty, respect, and compassion. In addition, the government has provided training for teachers on how to use Islamic concepts and principles in the classroom. This training has helped teachers to develop a better understanding of Islam and to be more effective in teaching Islamic concepts to their students.

Indonesia: A number of Islamic schools in Indonesia have implemented their own programs to Islamize teaching materials. These programs include developing their own curriculum that is based on Islamic teachings; using Islamic stories and parables to illustrate lessons. Sausan (2019) Emphasizing the importance of Islamic values, such as honesty, respect, and compassion.

For example, the Al-Azhar Islamic University in Indonesia has developed its own curriculum for Islamic studies that is based on the teachings of the Quran and the Sunnah. The curriculum also includes a focus on Islamic values, such as honesty, respect, and compassion. In addition, the university uses Islamic stories and

parables to illustrate lessons. This helps students to better understand Islamic concepts and to apply them to their own lives.

United States: There are a number of Islamic schools and community organizations in the United States that have developed their own teaching materials. These materials are often used in conjunction with traditional textbooks to provide a more comprehensive and balanced education for Muslim students. (ISNA, n.d.)

For example, the Islamic Society of North America (ISNA) has developed a number of teaching materials for Islamic studies. These materials include textbooks, workbooks, and activity kits. The materials are designed to help students learn about Islam in a comprehensive and engaging way.

The ISNA also provides training for teachers on how to use Islamic teaching materials in the classroom. This training helps teachers to develop a better understanding of Islam and to be more effective in teaching Islamic concepts to their students.

These are just a few examples of how Islamization of teaching materials can be implemented in practice. There are many other ways to do this, and the best approach will vary depending on the specific context. However, the key is to be creative and to find ways to incorporate Islamic teachings and values into educational materials in a way that is both meaningful and effective.

Islamization of teaching materials is a valuable tool for promoting Islamic education and helping students to develop a strong understanding of Islam. By incorporating Islamic teachings and values into educational materials, we can help students to become better Muslims, as well as more well-rounded and tolerant individuals.

Conclusion

ITM is an important process that involves adapting teaching materials to Islamic perspectives, values, and principles. This process is necessary to better understand Islamic history, culture, and values, protect Muslim students from secularism, and bridge the gap between Islamic and Western education systems. Practical steps can be taken to ensure that the teaching materials reflect Islamic values and principles. This includes conducting a review of existing material, identifying Islamic principles and values, incorporating Islamic content, considering the language of use, and consulting with Islamic scholars. Identifying Islamic perspectives and values requires analyzing Islamic sources such as Quran and Hadith, consulting Islamic scholars and educators, and assessing local and global Islamic contexts. Incorporating Islamic views and values into educational materials includes incorporating Islamic content, promoting Islamic values through education, and incorporating Islamic views into educational materials. By Islamizing teaching materials, educators can provide students with knowledge grounded in Islamic values and principles to strengthen their faith and identity as Muslims.

Future directions and recommendations

The ITM is an important process that greatly benefits future Muslim education. To facilitate this process, we conduct more extensive research into integrating Islamic values and principles into various subjects and work with Islamic educational institutions to develop standardized frameworks. It is also recommended to offer

and conduct training courses on the impact of Islamization studies. An online platform that develops and facilitates collaboration among Muslim educators. These recommendations will create a meaningful and holistic learning experience for Muslim students that goes alongside their religious beliefs and values. It is important to continue research and develop strategies to integrate Islamic perspectives and values into teaching materials.

References

- Al Migdadi. (2012). Issues in Islamization of Knowledge, Man, and Education. *Revue Académique Des Sciences Humaines Et Sociales*, 7(1), 3-16.
- Attum, B., Hafiz, S., Malik, A., & Shamoon, Z. (2023). *Cultural Competence in the Care of Muslim Patients and Their Families*. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing.
- Ekowijayanto, M. (2020). The integration of islamic values in implementation of learning english: islamic education students perspective. *Eternal (English, Teaching, Learning, and Research Journal)*, 6(1), 18-30.
- Khan, M. S. (2010). Secularization of Education and its Hazardous Implications for Pakistan. *The Dialogue*, 5(1), 87-95.
- Mohamed, Y. (1994). Islamization of Knowledge: A Critique. *American Journal of Islam and Society*, 11(2), 283-294.
- Obaidullah. (2010). The Role of Universities towards Islamization of Knowledge: The IIUM as a Model. *The seminar' 2010 on "The role of Universities towards Islamization of Knowledge" organized by the department of Da'wah and Islamic Studies*. Bangladesh: Islamic University Kushtia.
- Rahmadi P, F., Manshuruddin, Siregar, B., & Abrianto, D. (2019). *Islamic Education Concept about Developing Materials*. *IOSR Journal of Research & Method in Education (IOSR-JRME)*, 9(5), 68-74.
- Sausan, A, D. (2019). *Islamization of Education "Philosophy of Islamic Education"*. English language teaching department/faculty of tarbiyah and teaching training. Iain syekh nurjati cirebon.
- Suparjo, Hanif, M., Indianto S, D. (2021). Developing Islamic Science Based Integrated Teaching Materials for Islamic Education in Islamic High School. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 11(4), 282-289.

วิเคราะห์ยุทธวิธีการต่อสู้โดยสันติวิธีของเชคดาวิด อัลฟาฏอนี An Analysis of the Tactics of Syekh Daud Al-Fatani Nonviolent Struggle

แวยูโซะ สิดะ¹, อับดุลล๊ะเต๊ะ สาและ^{2*} และอิสมาแอ สามะ³
Weayosof Sidae¹, Abdullateh Saleah^{2*} and Ismail Samoh³

¹ปร.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาอุศุลุดดีน คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

^{2*}ศษ.ม., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาชะรีอะฮ์ คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

³ปร.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาชะรีอะฮ์ คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

¹Ph.D., Assistant professor, Lecturer in Usulludin Faculty of Islamic Studies and Laws, Fatoni University

^{2*}M.Ed., Assistant professor, Lecturer in Shariah Faculty of Islamic Studies and Laws, Fatoni University

³Ph.D., Assistant professor, Lecturer in Shariah Faculty of Islamic Studies and Laws, Fatoni University

*Corresponding author, e-mail: abd.lateh@hotmail.com

(Received: January 30, 2023; Revised: December 10, 2023; Accepted: December 30, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ยุทธวิธีการต่อสู้โดยสันติวิธีของเชคดาวิด อัลฟาฏอนี การเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาต่าง ๆ พร้อมกำหนดประเด็นหัวข้อย่อย การวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดการต่อสู้ของเชคดาวิดเนื่องจากช่วงต้นรัตนโกสินทร์ได้เปลี่ยนแปลงสถานะของรัฐปัตตานี จากรัฐอิสระมาเป็นรัฐที่อยู่ภายใต้การปกครองสยาม เชคดาวิดได้เรียนรู้เหตุการณ์ต่างที่เกิดขึ้นในเมืองปัตตานี และปัตตานีได้แยกออกเป็นเจ็ดหัวเมือง นับว่าเป็นยุทธศาสตร์รัฐสยามมีการแบ่งแยกและการปกครอง เพื่อให้ชนชั้นนำปัตตานีอ่อนแอลงเปลี่ยนจากการมีสุลต่านที่มีอำนาจเด็ดขาดเพียงองค์เดียวสู่การมีเจ้าเมืองเจ็ดองค์ ให้มีสถานะอำนาจในระดับเดียวกัน ยุทธวิธีการต่อสู้โดยสันติวิธีของเชคดาวิด อัลฟาฏอนี ท่านได้เห็นการต่อสู้และการสูญเสีย จึงเปลี่ยนเป็นการต่อสู้โดยใช้กำลังและอาวุธ เป็นการต่อสู้โดยการยกระดับวิทยาการอิสลามด้วยวิธีการแต่งหนังสือและเขียนตำราผ่านการเจรจาสันติภาพ

คำสำคัญ : ยุทธวิธีการต่อสู้, สันติวิธี, เชคดาวิดอัลฟาฏอนี

Abstract

This research is qualitative research. The objective is to analyze the peaceful struggle tactics of Sheikh Dawood Al-Fatani, collecting information from documents related to various contents and specifying sub-topics. Analysis and presentation of analysis results in the form of descriptive reports analyzed according to the specified objectives.

The results of the study found that Syekh Daud fighting idea since the early Rattanakosin period changed the state of Patani from an independent state to a state under Siamese rule. Syekh Daud learned of the events that took place in Patani. and Patani was separated into seven cities. Considered to be the strategy

of the Siamese state, there was division and government. To weaken the Patani elite, the change from having a single Sultan with absolute power to having seven governors. to have the same level of power status Syeikh Daud Al-Fatani's method of fighting through peaceful means, he saw the struggle and loss. So it changed to fighting by using force and weapons. It is a struggle by raising the level of Islamic science by writing books and textbooks through peace negotiations.

Keywords : Battle tactics, Peaceful means, Syeikh Daud al-Fatani

บทนำ

ในงานประวัติศาสตร์นิพนธ์ปัตตานีที่ผ่านมามีข้อถกเถียงสำคัญ คือ การเสนอ “จุดเปลี่ยนสำคัญ” (turning point) ทางประวัติศาสตร์ของการเปลี่ยนแปลงสถานะของปัตตานีที่ไม่ลงตัว มีการเสนอออกมาอย่างแตกต่าง ทั้งนี้จากการศึกษาผู้ศึกษาได้เลือกมองจากทัศนะที่วางจุดเปลี่ยนของประวัติศาสตร์ที่สยามหรือปัตตานีเป็นศูนย์กลางของความเปลี่ยนแปลงซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเลือกกรอบเวลา ในการศึกษา การแบ่งกรอบเวลาดังกล่าว สามารถแบ่งได้เป็น 3 ทัศนะ คือ

สุลัฟร วิรุณหะ (2551) ได้กล่าวว่าช่วงต้นรัตนโกสินทร์ ปี 1785-1812 ตรงกับช่วงรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 2 คือ ช่วงที่เปลี่ยนแปลงสถานะของปัตตานีจากรัฐอิสระมาเป็นรัฐที่อยู่ในกำกับของสยาม สุลัฟร เสนอว่าการแยกปัตตานีออกเป็นเจ็ดหัวเมือง เป็นยุทธศาสตร์ การแบ่งแยกและการปกครอง (divide and rule) เพื่อให้ชนชั้นนำปัตตานีอ่อนแอลงเปลี่ยนจากการมีสุลต่านที่มีอำนาจเด็ดขาดค่องค์เดียวสู่การมีเจ้าเมืองเจ็ดองค์ ที่สถานะอำนาจเท่ากัน

ส่วนอิบรอฮิม ชุกรี (Ibrahim Syukri, 2006) กล่าวว่าในปี ค.ศ.1902 คือช่วงที่สำคัญที่สุดเป็นช่วงที่อัปยศที่สุดในประวัติศาสตร์ปัตตานี กล่าวคือในปีนั้น สยามได้ปลดเจ้าเมืองทั้งหมดออกจากตำแหน่ง อันหมายถึงการสิ้นสุดการปกครอง โดยเจ้าเมืองปัตตานี

พลเมืองไทยแบบปัจจุบัน การมองประวัติศาสตร์ระยะยาวนี้จะช่วยให้เห็นภาพของ ความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลง ที่ละเอียดอ่อนมากกว่าการมุ่งเน้นพิจารณา “จุดเปลี่ยน” อันเกิดจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในมิติการเมืองโดยเฉพาะ เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเป็นสำคัญ และกลุ่มสุดท้ายมีงานอีกหลายชิ้นที่เสนอ ช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบบมณฑลเทศาภิบาลที่คาบเกี่ยวระหว่าง การปลดเจ้าเมืองในรัชกาลที่ 5 ช่วงเวลาดังกล่าวมีการเปลี่ยนจากระบบเจ็ดหัวเมือง เป็นมณฑลปัตตานีเป็นการกลับไปสู่การมีผู้ปกครองคนเดียว หากแต่ผู้ปกครอง ในตำแหน่งผู้ว่าการมณฑลเป็นคนมาจากศูนย์กลางได้รับการแต่งตั้งจากสยาม (วันอิสซาน ตูแวลีเดะ, 2564)

อย่างไรก็ตามการมองจุดเปลี่ยนสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายนี้ไม่ใช่เรื่องผิด คือ เป็นเรื่องต้องการนำเสนอเป็น การมองในระยะยาวโดยเน้น พลวัตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างซับซ้อนในช่วงระยะเวลากว่าศตวรรษระหว่างการทำสนธิสัญญาแองโกลสยาม ปี ค.ศ.1909 ที่นำไปสู่การขีดเส้นเขตแดนที่ชัดเจนระหว่างสยามกับอาณานิคมอังกฤษในมาลายา จนนำไปสู่การผนวก รวมพื้นที่ซึ่งเคยเป็นอาณาจักรปัตตานีมาอยู่ภายใต้การปกครองของสยามอย่างเบ็ดเสร็จ ที่ส่งผลให้เขตแดนปัตตานีและประชาชน ปัตตานีต้องมาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยอย่างปัจจุบัน กระทั่งสถานะของปัตตานีต้องตกอยู่ภายใต้รัฐไทย ในรูปแบบที่เป็นรัฐชาติสมัยใหม่ มีเขตแดนที่ชัดเจน และมีบัตรประชาชนในฐานะเป็นคนไทยด้วย

ทั้งนี้มีการเรียกร้องสู่การต่อสู้ในยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อความคงอยู่ของชาวมุสลิมปัตตานีให้มีตัวตนในแผ่นดินเกิด ด้วยความสูญเสียอย่างมหาศาลที่เกิดขึ้นเป็นช่วง ๆ ทำให้บรรดานักวิชาการในขณะนั้นเห็นชอบที่มีการต่อสู้ในวิธีอื่น ๆ เพื่อลดการ

สูญเสียและมีให้เกิดการสูญเสียอีกต่อไป ด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดแรงบันดาลใจให้คณะวิจัยเพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูลและข้อเท็จจริงเพื่อความถูกต้องและเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

ขอบเขตและกรอบแนวคิด

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการรู้จักเขตกาวตูด อัลฟาฏอนีกับการเปลี่ยนยุทธวิธีการต่อสู้โดยสันติวิธีนั้น ในบทความนี้ได้กำหนดขอบเขตและกรอบการศึกษาด้านเนื้อหาสำคัญ ๆ คือ ความเป็นมาของตัวตนคนมลายู ประวัติความเป็นมาของเขตกาวตูด การศึกษาบทบาททางวิชาการและพัฒนาสังคมแห่งความรู้ ความภูมิใจความเป็นผู้รู้ของเขตกาวตูด การเปลี่ยนแนวคิดการต่อสู้ของเขตกาวตูด การเปลี่ยนยุทธวิธีการต่อสู้จากคมดาบเป็นการเขียนตำราและการเจรจา และบทเรียนทางประวัติศาสตร์

ผลการศึกษา

ความเป็นมาของตัวตนคนมลายู

ความเป็นมาของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรมลายูตามแนวคิดของอาจารย์จิตต์ วงษ์เทศ ย้อนถึงประวัติศาสตร์ว่า รัฐบาลไทยในศรีวิชัยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 1000 หรือ 1100 หรือหากเราย้อนกลับมาอีกก่อนหน้านั้น ประวัติศาสตร์รัฐมลายูมีตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 2 ในสมัยปัตตานียังเป็นรัฐลังกาสุกะ เนื่องจากศรีวิชัยเพิ่งจะมีอำนาจราวคริสต์ศตวรรษที่ 10 เนื่องจากการอพยพของชาติพันธุ์มลายูไปมาจากเอเชียกลางเข้ามาในพื้นที่ตั้งแต่ 2500 ปี ก่อนคริสตกาลเสียอีก” (อารีพิน บินจิ และคณะ, 2556) เมื่อมีแนวคิดจากศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์ ได้ระบุว่า ศรีวิชัยน่าจะสถาปนาในช่วงเวลาก่อนปี พ.ศ. 1225 เล็กน้อย และท่านเสนีย์ อนุชิต ถาวรเศรษฐ์ เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบหลักฐานอาณาจักรศรีโพธิ์ วุฒิสภา ระบุว่า อาณาจักรศรีโพธิ์ (ศรีวิชัย) สถาปนาขึ้นในวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 1202 (เสนีย์อนุชิต ถาวรเศรษฐ์, 2547) โดยใช้หลักการทางดาราศาสตร์ฟิสิกส์ ตรวจสอบว่าวันที่จากเหตุการณ์ทางดาราศาสตร์ ที่อ้างอิงถึงในตำนานท้องถิ่นเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรที่ว่า หลังเสร็จสิ้นสงครามแย่งชิงต่อมาได้เกิดสุริยคราสแหวนเพชรขึ้นในท้องที่ดังกล่าว หลังจากนั้นอีก 7 วัน มหาราชทั้งสองได้ทำพิธีบรมราชาภิเษกที่เขาสวรรคต บรรพต แล้วขึ้นครองราชสมบัติ สถาปนาอาณาจักรศรีโพธิ์ ส่วนที่ตั้งเมืองหลวง มีการถกเถียงกันจนปัจจุบันก็ยังไม่ได้ข้อยุติ แต่มีสองแนวคิดที่เชื่อกันอยู่คือ คู่มือเมืองไชยา-สุราษฎร์ธานี และที่เมืองปาเล็มบัง (สุมาตรา) ทั้งนี้เพราะมีหลักฐานเป็นจารึกชัดเจนว่า ปี พ.ศ. 1369 พระเจ้าศรีफलบุตร (ครองชวากลาง) พระนัดดาในพระเจ้าศรีสงครามธรรมาธิราช (ครองทั้งศรีวิชัยและชวากลาง) ยกทัพจากชวากลางมาตีศรีวิชัยจากพระใหญ่ (พระนัดดาอีกสายของพระเจ้าศรีสงครามฯ ที่ครองศรีวิชัย) แล้วจึงได้ราชสมบัติไป (เสนีย์ อนุชิต, 2547: บทนำ)

ทั้งนี้เมื่อพูดถึงชาวมลายูภาคใต้ท่านกัณหา แสงรายา (2553) กล่าวว่า “ในความขมุกขมัวของสังคมมลายูมุสลิมท้องถิ่นชายแดนใต้ ผู้คนรับรู้เพียงปัญหาแห่งความรุนแรง ต่างบาดเจ็บล้มตายเป็นไปไม่เว้น วรรณกรรมจากพื้นที่แม้จะไม่มากนัก และส่วนใหญ่เขียนขึ้นจากคนนอกที่เฝ้ามองเหตุการณ์ แต่ก็พอตอบคำถามให้เห็นถึงเลือดเนื้อและจิตใจของคนในพื้นที่แห่งความขัดแย้ง” ผู้คนที่นั่นมีชีวิตและเลือดเนื้อเฉกเช่นเดียวกับผู้คนทั้งประเทศนี้ คือมีทั้งทุกข์และสุขคละเคล้ากันไป แต่ก็เปี่ยมด้วยมิติความเป็นมนุษย์เหมือน ๆ กัน

ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อการศึกษาและความพยายามทำความเข้าใจชีวิตและสังคมของผู้คนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีความเป็นมาในพื้นที่ของตนเองมานับพันปี และแน่นอนว่าได้ประสบและกำลังประสบกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง โดยเฉพาะในท่ามกลางกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ยุคข่าวสารในปัจจุบัน วรรณกรรมที่เข้มข้นเหล่านี้ซึ่งเขียนขึ้นจากคนในพื้นที่ สามารถสะท้อนทั้งปัญหาและรากเหง้าของปัญหาได้ไม่มากนักน้อย กัณหา แสงรายา (2553) ได้ให้ความเห็นว่า “ในพื้นที่ของภาคใต้ตอนล่างซึ่งชาวมลายูอาศัยอยู่กว่าร้อยละ 80 นั้น มีปราชญ์และผู้รู้จำนวนมากที่สร้างชื่อเสียงขจรขยายไปทั่วทั้งภูมิภาคมลายู อาทิ ท่านเขตกาวตูด อับดุลเลาะห์ อับดุลกอฎิร อัลฟาฏอนี และเขตกาวตูด บิน มูฮัมหมัดเซน อัลฟาฏอนี เพียงแต่ไม่รู้จักในส่วนกลางเท่านั้น งานสร้างสรรค์ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะวิชาการศาสนาอิสลามและกวีนิพนธ์ภาษามลายู-อาหรับ มีเป็นจำนวนมากศาลและเป็นที่ยอมรับในมุสลิมและโลกตะวันตก” (กัณหา แสงรายา, 2553)

หากเรามองดูตัวตนของคนมลายูมุสลิมในพื้นที่ว่า เป็นเจ้าแห่งปัญหาในที่จริงแล้วมุสลิมมีคำสอนจากบรรดานักปราชญ์อุลามาย เป็นกลุ่มคนรักสันติอยู่แล้ว และเชื่อว่า การมีการสู้รบเกิดขึ้นในอดีตเป็นการปกป้องศาสนาที่เขารัก และความเป็นชาติพันธุ์มลายูให้คงอยู่ตลอดไป

ประวัติความเป็นมาของเชคดาอุด

เชคดาอุด อัลฟาฏอนีย มีชื่อเต็มว่า หะยีวันดาอุด บินวันอับดุลลอฮ์ บินวันอิดริส อัลยาวิ อัลฟาฏอนีย อัลมลายูวีย เกิดวันที่ 1 มุฮัรรัม ปี ฮ.ศ. 1184 ซึ่งตรงกับวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ.1769 หรือ พ.ศ.2312 ณ บ้านปาละ คลองกรือเซะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี (ท่านเกิดในช่วงสมัยต้นรัตนโกสินทร์) (แวญโซะ ลีเคะ และคณะ, 2555) บิดาชื่อวันอับดุลลอฮ์ บินวันอิดริส มารดาชื่อ วันฟาฏิมะฮ์ ท่านสิ้นชีพวันที่ 22 เดือนร่อฎับ ปี ฮ.ศ. 1263 ซึ่งตรงกับวันที่ 8 กรกฎาคม ปี ค.ศ.1847 หรือ พ.ศ.2390 รวมอายุ 78 ปี ที่เมืองกูอูฟ ประเทศซาอุดีอาระเบีย (Che Daud, 2012)

เชคดาอุด บินอับดุลลอฮ์ อัล-ฟาฏอนีย เป็นอุลามายที่ยิ่งใหญ่ท่านหนึ่งแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ท่านเป็นอุลามายที่ชำนาญในด้านสาขาวิชาฟกษ อุศูลุดดีน หะดีษ ตะเศวฟและวิชาหลักภาษาอาหรับ ท่านเป็นอุลามายท่านหนึ่งที่มิพบทบาทสำคัญมากในด้านการศึกษาโดยเฉพาะบทบาทของท่านด้านการสอนและการเขียนตำรา ท่านสามารถเขียนตำราได้ถึงปะละ 2 เล่ม จนกระทั่งท่านเขียนตำราได้เป็นสิบ ๆ ชิ้น ทั้งที่เป็นตำราชั้นเล็กและชั้นใหญ่รวมถึง 101 เล่ม (H.W.M. Shaghir Abdullah, 1987) ซึ่งในจำนวนนี้มีทั้งที่เป็นภาษามลายูอาหรับและภาษาอาหรับอันประกอบด้วยสาขาวิชา ฟกษ อุศูลุดดีน หะดีษ ตะเศวฟ ตารีกัต เอรอดอาชการอัดอียะฮการแพทย์ เป็นต้น ตำราของท่านได้รับการตีพิมพ์และนำมาใช้เป็นหนังสือแบบเรียนซึ่งเป็นตำราหลักในสถาบันศึกษาปอเนาะทั้งในและต่างประเทศนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเชคดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-ฟาฏอนีย เป็นนักเขียนที่มีผลงานมากมายและโดดเด่นแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะท่านมีส่วนในการผลิตผลงานทางวิชาการทางด้านศาสนาหลากหลายและได้กลายเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นรากฐานที่เป็นความจริงในการพัฒนาอิสลามศึกษาในภูมิภาคปัตตานีและสวนอื่นๆของคาบสมุทรและหมู่เกาะมลายูด้วยเหตุผลดังกล่าวเหมาะสมหรือสมควรอย่างยิ่งที่เชคดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-ฟาฏอนีย ได้รับยกย่องเป็น “บิดาอิสลามศึกษาแห่งภูมิภาคปัตตานี” ในฐานะที่ท่านเป็นอุลามายผู้ยิ่งใหญ่ในที่สุดชื่อของท่านได้รับการบันทึกในสารานุกรมอิสลาม (Encyclopedia of Islam) ว่าเชคดาอุด บิน อับดุลลอฮ์อัล-ฟาฏอนียเป็นอุลามายปัตตานีเพียงท่านเดียวที่ได้รับการบันทึกชื่อในสารานุกรมอิสลาม (ฟัยศ ราฮิมมุลลา, 2545)

การศึกษาบทบาททางวิชาการและพัฒนาสังคมแห่งความรู้

การศึกษาแรกเริ่ม ท่านศึกษาหาความรู้ด้านอิสลามศึกษากับพ่อและลุงของท่าน คือ เชคศอฟียุดดีนเป็นเวลา 5 ปี ที่ปัตตานี หลังจากนั้น เมื่อท่านอายุ 16 ปี ท่านเดินทางไปศึกษาต่อ ณ อาละห์ ประเทศอินโดนีเซียเป็นเวลา 2 ปี หลังจากนั้นเมื่อท่านอายุครบ 18 ปี ท่านเดินทางไปศึกษาต่อ ณ เมืองมังกะฮ์ เป็นเวลา 30 ปี และเดินทางไปศึกษาต่ออีก 5 ปี ณ เมืองมะดีนะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย (แวญโซะ ลีเคะ และคณะ, 2555)

บทบาทด้านวิชาการและพัฒนาสังคมแห่งวิทยาการความรู้ ในขณะที่ท่านอยู่มังกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย 30 ปี ระหว่างเรียนหนังสือท่านได้ใช้ความรู้ความสามารถของท่าน สอนหนังสือในมัสยิดอัลหะรอม รวมทั้งแต่งและแปลตำราต่าง ๆ มากมายเกือบ 100 เล่ม มีทั้งภาษามลายู อักษรยาวี และอาหรับ ตำราที่ได้รับการยอมรับและยังเป็นตำราที่สอนอยู่ในสถาบันปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศอาเซียน ซึ่งตำราของเชคดาอุด โดยภาพรวมแล้วจะเป็น 2 รูปแบบด้วยกัน คือ ตำราที่แปลจากภาษาอาหรับ เช่นอัล-บะฮะญะฮ์ อัล-มรียะฮ์ (المنهاج المرضية) และตำราที่ท่านเขียนขึ้นเองโดยใช้ภาษามลายูอักษรยาวี เช่น ฟุร้อ อัล-มะสาอิล (فروع المسائل) ตำราของท่านจะแบ่งเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ ตำราที่เขียนเป็นหนังสือสาขาวิชาต่อ 1 เล่มหรือบทหนึ่งต่อ 1 เล่ม เช่นตำราบูฆะฮ์ อัล-กุลลาบ (بغية الطالب) มุนะฮะฮ์ อัล-มุศ็อลลี (منية المصلي) และบุลugh อัล-มะรอม (بلوغ المرام) เป็นต้น และตำราที่รวมกันหลายสาขาวิชาด้วยกันในเล่มเดียวซึ่งจะมีทั้งวิชาอุศูลุดดีน ฟกษและตะเศวฟรวมกันในเล่มเดียวกัน เช่น สุลัม อัล-มูบตาดี (سلم المبتدي) อัล-ญะวาหิร อัล-สะนิยะฮ์ (الجواهر السنية) และฟุร้อ อัล-มะสาอิล (فروع المسائل) เป็นต้น

สำหรับตำราที่ได้มีอิทธิพลเป็นอย่างสูงในการเปลี่ยนแปลงการต่อสู้ด้วยกำลังสู่การต่อสู้ในรูปแบบอื่น ซึ่งปรากฏในหนังสือของท่านชื่อว่า มุนยะฮฺ อัล-มุศอ็ลลีย (منية المصلي) ประมาณ 3-4 หน้าสุดท้ายก่อนจบหนังสือดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้เห็นว่า ท่านได้แตะประเด็นเกี่ยวกับอำนาจการแก้ปัญหาและการบริหารสังคมนั้นต้องเป็นด้วยเจราสู่สันติ และการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นไปตามคำสอนของภาษาเป็นอย่างมากและพยายามใกล้ชิดกับการแก้ปัญหาเปลี่ยนจากการต่อสู้ด้วยกำลัง เป็นต้น (แวญโซะ สิเดะ และคณะ, 2555)

การสอนหนังสือของท่านก็จะมีนักเรียนนักศึกษาจากประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ฟิลิปปินส์ และกัมพูชา นักศึกษาเหล่านั้นส่วนหนึ่งกลับประเทศของตนได้มาเปิดสถาบันการศึกษา เป็นผู้นำชุมชน และใช้ความรู้ความสามารถอบรม สั่งสอนชุมชนของตนต่อ ๆ กันมาจวบจนปัจจุบัน ทั้งนี้ไม่เพียงแต่ท่านมีผลงานทางวิชาการเท่านั้น แต่ด้วยความเป็นคนที่มีภาวะผู้นำสูง ในช่วงทำพิธีฮัจญ์ท่านยังอุทิศเวลาของท่าน บริการ ดูแลผู้ที่ไปทำฮัจญ์จากประเทศไทยและอาเซียนตลอดจนรับผู้สนใจสมัครเป็นนักเรียนเรียนกับท่านที่เมืองมักกะฮฺ เพื่อดำเนินบทบาทในการสืบทอดการต่อสู้ผ่านกระบวนการพัฒนาอารยธรรมอิสลามโดยนักเรียนเหล่านั้นกลับมาเปิดสถาบันปอเนาะโดยใช้ตำราของท่านมาสารต่อสถาบันปอเนาะจนถึงทุกวันนี้

ความภูมิใจความเป็นผู้รู้ของเชคดาวูด

ในสังคมมุสลิม ผู้นำศาสนา หรือตามภาษาพื้นบ้าน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เรียกว่า โต๊ะครู ซึ่งมาจากภาษามลายูกลางว่า ส่วนชู หรืออาจมาจากคำว่า 'ครู' หรือ 'ครู' นั่นเอง แต่ในภาษาอาหรับ หรือในภาษาที่ชาวมุสลิมทั่วไปอาจเรียกอย่างยกย่องว่า อาลิม (ผู้รู้ 1 คน เป็นเอกพจน์) หรือ อุละมาอ์ (ผู้รู้หลายคน เป็นพหูพจน์) โดยมีรากศัพท์พัฒนามาจาก อัลิม คือความรู้ โต๊ะครู หรือ อาลิม และ อุละมาอ์ จึงให้ความหมายถึง ผู้รู้และบรรดาผู้รู้ ในที่นี้คือ รู้ในศาสตร์ของอิสลาม หรืออิสลามศึกษานั้นเอง ในขณะที่ผู้รู้หลายคนมีความรู้ที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงรู้ในเรื่องศาสนาเท่านั้น แต่หมายถึงรู้เรื่องอิสลามที่เกี่ยวข้องศาสตร์อื่น ๆ อีกด้วย การแพทย์ ดาราศาสตร์ การเมือง และสังคม

ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลา ได้กล่าวถึงความประเสริฐของบรรดาอุลามะฮ์ว่า “เปรียบเสมือนผู้รับมรดกของบรรดานบี (ศาสดาทั้งหลาย)” บุคลิกภาพของผู้รู้จะต้องมีภาพสะท้อนของบรรดาศาสดาทั้งหลาย ทรัพย์สินเงินทอง ลาภยศ สรรเสริญ จะต้องไม่เป็นตัวบั่นทอนการนำเสนอสัจธรรมสู่มวลชน หรือสู่สังคม การสงบเสงี่ยม เจียมตัว และอยู่อย่างพอเพียง พึงใจต่อความเมตตาปรานีของอัลลอฮ์ และที่สำคัญที่สุดของภาระหน้าที่ของอุลามะฮ์ หรือโต๊ะครู นั่นคือ การรับใช้มนุษย์และสังคม ตลอดจนรับผิดชอบสังคมในความดี และความชั่วที่เกิดขึ้น

ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา อุละมาอ์ในภาคใต้มีบทบาทในสังคมมากในการชี้แนะความถูกต้องให้กับสังคม และในบรรดาอุลามะฮ์ภาคใต้ที่มีอิทธิพลต่อบรรดาอุลามะฮ์ด้วยกันและชุมชนมุสลิมภาคใต้และประเทศอาเซียนคือ เชคดาวูด อัลฟาฏอนี เพราะท่านเป็นทั้งครูผู้สอนและแต่งตำราอิสลามศึกษาเกือบ 100 เล่ม และหนังสือของท่านยังเป็นหนังสือเรียนในหลักสูตรอิสลามศึกษาในสถาบันปอเนาะและเป็นหนังสืออ้างอิงในสถาบันการศึกษาอิสลามในกลุ่มประเทศอาเซียน

พริยศ ราฮิมมูลา (2565) อดีตนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้กล่าวว่า ภาคใต้ตอนล่างเป็นดินแดนที่อยู่ติดทะเลและเคยมีความสัมพันธ์ทางการค้ามากมาย มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนทางการค้า ศาสนา และวัฒนธรรม มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจและการเมืองของท้องถิ่นที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นที่แตกต่างกัน มีประวัติศาสตร์อันยาวนานตั้งแต่ศตวรรษที่ 14 ถึงศตวรรษที่ 18 ประมาณ 500 ปีเศษ มีวิวัฒนาการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเห็นได้จากโครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ชาวมุสลิมในดินแดนแถบนี้ มีความภาคภูมิใจกับนครรัฐมุสลิมปัตตานี 3 ประการ หนึ่งในสามคือ ความภูมิใจในฐานะที่เป็นศูนย์กลางการศึกษาอิสลามแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 มี 2 สถาบันการศึกษาที่เรียกว่า "ปอเนาะ" และสถาบัน "อุลามะฮ์" (ผู้รู้หรือนักปราชญ์) ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของโลกลามูและโลกอาหรับจนถึงทุกวันนี้ มีอุลามะฮ์, ปัตตานีที่มีคุณภาพมีความสามารถเชี่ยวชาญ เช่น เชค ดาวูด บิน อับดุลเลาะฮ์บินอิเดริส อัล - ฟาฏอนี (Sheikh Davd bin Abdullah bin Idris al-Fatani) และเชค อะหมัด บิน มูฮัมหมัด เชน บินมูสตอฟา อัล - ฟาฏอนี (Sheikh Ahmad bin Muhammad

Zain bin Musfafa al Fatani) ฯลฯ ซึ่งผลงานของท่านเหล่านี้เรียกว่า " กิตับายาวี " (Kitab Jawi) เป็นตำราที่ใช้กันแพร่หลายในสถาบันปอเนาะต่างๆ หรือมีสยิดและสุเหร่าในสังคมมุสลิมแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19

ทีมวิจัยเชื่อว่า การต่อสู้ด้วยกำลังนั้น มีขอบเขตที่ชัดเจน ที่ระบุอยู่ในอัลกุรอานดังนี้

ความว่า “อัลลอฮ์มิได้ทรงห้ามพวกเจ้าเกี่ยวกับบรรดาผู้ที่มิได้ต่อต้านพวกเจ้าในเรื่องศาสนา และพวกเจ้ามิได้ขับไล่พวกเจ้าออกจากบ้านเรือนของพวกเจ้าในการที่พวกเจ้าจะทำความดีแก่พวกเขา และให้ความยุติธรรมแก่พวกเขา แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักผู้มีความยุติธรรม” (สุเราะห์อัลมมุดะฮานะฮ์ :8)

จากโองการดังกล่าว ให้ความหมาย อัลลอฮ์มิได้ทรงห้ามพวกเจ้าในการที่จะทำความดีและให้ความยุติธรรมกับบรรดาผู้ที่มิได้ต่อต้านพวกเจ้าในเรื่องศาสนา และมีได้ขับไล่บรรดาสตรีและเด็ก ๆ ของพวกเจ้าออกจากบ้านเกิดเมืองนอน แต่ในกรณีเกิดเหตุการณ์ตรงข้ามพระองค์อัลลอฮ์ห้ามพวกเจ้ามิให้เป็นมิตรกับ ตามคำประกาศของโองการอัลกุรอานไว้ว่า

ความว่า “แต่ว่าอัลลอฮ์ทรงห้ามพวกเจ้าเกี่ยวกับบรรดาผู้ที่ต่อต้านพวกเจ้าในเรื่องศาสนา ละขับไล่พวกเจ้าออกจากบ้านเรือนของพวกเจ้า และช่วยเหลือให้ขับไล่พวกเจ้าในการที่พวกเจ้าจะผูกมิตรกับพวกเขาและผู้ใดผูกมิตรกับพวกเขา คนเหล่านั้นพวกเขาเป็นผู้ธรรม” (สุเราะห์อัลมมุดะฮานะฮ์ :9)

จากโองการดังกล่าว ให้ความเข้าใจว่า อัลลอฮ์ทรงห้ามพวกเจ้ามิให้เป็นมิตรกับบรรดาผู้ที่ต่อต้านพวกเจ้าในเรื่องศาสนา และช่วยเหลือศัตรูให้ขับไล่พวกเจ้าออกจากบ้านเกิดเมืองนอนของพวกเจ้า และถ้าผู้ใดฝ่าฝืนคือผูกมิตรกับพวกเขาเหล่านั้นเขาก็เป็นผู้ธรรมและได้รับการลงโทษ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การต่อสู้เพื่อความสันติภาพและการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายวัฒนธรรมนั้น ซึ่งมีใช้ต่อสู้ด้วยกำลังเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิวัติในอิสลามถูกแบ่งเป็น ปฏิวัติอัลนัฟสู (ต่อสู้จากการกระทำกิเลสต่างๆ ต่อสู้จากมารร้าย) เป็นต้น และผู้วิจัยเชื่อว่า การไม่กลับมาของเชกดาอุดสู่การต่อสู้ด้วยดาบนั้น เนื่องจากท่านเห็นการสูญเสียที่เกิดขึ้น ซึ่งไม่ใช่การสูญเสีย เพียงแค่ชีวิตและทรัพย์สินเท่า แต่ยอมแลกไปถึงการเสียสิทธิและเอกราชในขั้นต่อไป

การเปลี่ยนแนวคิดการต่อสู้ของเชกดาอุด

สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางยุทธวิธีของเชกดาอุดในการต่อสู้เพื่อคงอยู่ของชาวมลายูมุสลิมนั้นเปลี่ยนเป็นการต่อสู้ด้วยสันติวิธีนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การฝ่ายแพ้หลาย ๆ ครั้งนั้น ย่อมทำให้เกิดการสูญเสียมากมาย โดยเฉพาะชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติของการสู้ในพื้นที่ในช่วงนั้น (ในช่วงประวัติการต่อสู้ของเชกดาอุด) ส่วนมากผู้เข้าร่วมสงครามจะเป็นนักศึกษาปอเนาะ กล่าวหาว่า หากเราย้อนยึดประวัติศาสตร์การต่อสู้ของเชกดาอุด ในราวปี ค.ศ. 1831/1832 ณ. ตอนนั้นเชื่อว่า อาสาสมัครที่พยายามเสริมกำลังทหารเพื่อปกป้องบ้านเมืองในการรุกรานของสยามเป็นนักศึกษาปอเนาะ จนทำให้หลาย ๆ ผู้เกิดการสูญเสียและยังเชื่ออีกว่า การปกป้องศาสนาและอารยธรรมให้คงอยู่กับบ้านเมืองนั้น ส่วนหนึ่งมาจากศึกษาและแต่งตำรา และเชกดาอุดเองก็เป็นนักศึกษาปอเนาะพร้อมกับนักศึกษาคนอื่น ๆ ได้เข้าร่วมรบในสงครามปัตตานี-สยาม ซึ่งการรบในครั้งนั้น ตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ชาวมลายูประกอบด้วยปัตตานี เคดาห์ กลันตัน และตรังกานู แต่ทัพมลายูแตกพ่าย การสงครามครั้งนี้ท่านได้เสียเพื่อนรัก ท่านอับดุลคอดัด อัลปาเล็มบานี เป็นชาวอินโดนีเซียที่ศึกษาในสถาบันปอเนาะแห่งที่ได้เข้าร่วมสงคราม และท่านได้เสียชีวิตจากการสู้รบครั้งนี้ การสูญเสียครั้งนี้ทำให้เชกดาอุดหลบหนีไปกับกองทัพชาวตรังกานู ซึ่งอาศัยอยู่กับญาติของที่รัฐตรังกานู (ราว ค.ศ. 1845 / 1846) การสูญเสียครั้งนี้ ท่านได้เปลี่ยนวิธีการต่อสู้จากการต่อสู้ด้วยดาบเปลี่ยนเป็นการต่อสู้ด้วยการเจรจาสันติภาพ ซึ่งในอีกด้านหนึ่งท่านได้ยกระดับการศึกษาและการแต่งตำราให้แก่ชาวมลายูปัตตานีในสมัยนั้น โดยจากนั้นหลังจากนั้นท่านได้เดินทางกลับสู่มัสกะฮ์ เพื่อพัฒนาการแต่งตำรา และให้ทุนการศึกษาให้นักศึกษามลายูปัตตานีมาเรียนที่นั่น พร้อมรับตำราจากดาอุดมาเป็นหนังสือเรียนสถาบันปอเนาะในปัตตานีต่อไป และตำรา หนังสือของท่านยังเป็นตำราเรียนให้แก่นักศึกษาปอเนาะมาจนถึงปัจจุบัน

การกลับไปยังเมืองมัสกะฮ์ในครั้งนี้เป็นการเปลี่ยนแนวคิดจากการต่อสู้ที่ทำให้เกิดสูญเสียต่าง ๆ และการต่อสู้ครั้งนี้ควรต้องใช้วิธีอื่น ๆ เช่น การเขียนตำรา การเขียนหนังสือเพื่อยกระดับอารยธรรมอิสลามให้กับคนมลายูให้สูงขึ้น ตลอดจนเปลี่ยนยุทธวิธี

การต่อสู้ด้วยดาบเป็นการเจรจาสันติภาพ เชื่อว่า ผู้ที่สานต่อด้านการเจรจาสันติภาพในยุคต่อมา ดังเช่น ท่านหะยีสุหลง ราวประมาณปี ค.ศ. 1924 เป็นต้น

อภิปรายผล

ประเด็นการเปลี่ยนยุทธวิธีการต่อสู้จากคมดาบเป็นการเขียนตำราและการเจรจา

เมื่อไปค้นพิจารณาในงานเขียนของท่านเชคดาอุดนั้น ไม่ปรากฏเห็นเกี่ยวกับการเล่าบอกถึงการต่อสู้ในอิสลาม เนื่องจากในสมัยก่อนหน้ามีการตกลงเจรจาซึ่งนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างรัฐสยามกับรัฐปัตตานี โดยเฉพาะในสมัยราชวงศ์ศรีวังสา ในราชสมัยราชกาลที่ 2-3 สมัยกษัตริย์มันศูร ชาฮ์ และกษัตริย์มูศ็อฟฟาร์ ชาฮ์ และสมัยราชที่ 6 ราชูปริภคย์ตรีของราชวงศ์ศรีวังสา ทำให้บ้านเมืองมีความสงบ นอกจากมีการขยายด้านธุรกิจการค้า โดยเฉพาะในสมัยราชูปริภคย์ตรี เป็นการส่งปืนใหญ่ปัตตานีขายให้แก่ญี่ปุ่นผ่านกษัตริย์ไทยในสมัยอยุธยา เป็นต้น

ท่านเชคดาอุดหลังจากถอยห่างจากสงครามและมีการสูญเสียท่านเดินทางกลับเมืองมังกะฮ์ เพื่อสานต่อบทบาทในการการสอนและการเขียนตำรา ตลอดมาในการเขียนตำราของท่านไม่มีการกล่าวถึงเรื่องญิฮาดและสงครามแต่อย่างใด ท่านมีหนังสือและงานเขียนของท่านมีความหลากหลายเป็นจำนวนถึง 80 เล่ม แต่ท่านมิได้กล่าวเลยในเรื่องที่เป็นบ่อเกิดแห่งสูญเสีย นอกจากปรากฏในหนังสือมุนียตุลมุศอลลี ในบทสุดท้ายเขียนด้วยประมาณ 7 หน้าตั้งแต่หน้า 31-37 แต่ไม่ใช่เป็นเรื่องสงครามหรือญิฮาดโดยตรง ซึ่งตั้งหัวข้อว่า (مسألة السلام) ความว่า เพื่อความสงบนี้ได้รับประโยชน์สมบูรณ์ และการกล่าวในเนื้อหาที่ได้รับประโยชน์ เป็นเรื่องความรับผิดชอบของผู้ผู้นำในสังคม ระหว่างยุติธรรมและไม่ยุติธรรม ท่านได้ยกอิงการในอัลกุรอานกล่าวไว้ว่า

ความว่า “โอ้ ดาอุด เราได้ให้เจ้าเป็นผู้สืบทอดในแผ่นดิน ดังนั้นเจ้าจะอยู่ท่ามกลางผู้คนด้วยความจริงอย่างยุติธรรม และอย่าปฏิบัติตามกิเลสตัณหา และมันจะถูกชักนำให้หลงทางของพระเจ้า ผู้ที่หลงจากทางของอัลลอฮ์จะได้รับการลงโทษอย่างสาหัสเพราะพวกเขาลืมวันกิยามะฮ์” (สุเราะห์ศ็อด, 28-29)

ข้อเขียนดังกล่าวที่แสดงถึงท่านไม่มีมูลเกี่ยวกับการปลุกระดมเพื่อมีการต่อสู้แต่อย่างใด และส่วนมากท่านจะบอกถึงเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยประวัติศาสตร์ของท่านอุมัร ในการใช้กลยุทธ์การปกครองและปรับใช้นโยบายที่ยึดหลักความยุติธรรมในหลาย ๆ ด้านอย่างเคร่งครัด และข้อเขียนของท่านที่ปรากฏส่วนมากพูดถึงเรื่องสังคมและแก้ปัญหาความขัดแย้งสังคมและท่านก็เสนอว่า วิธีการแก้ปัญหาคือความขัดแย้งนั้น คือ ตกลงกันได้ระหว่างคู่ขัดแย้ง ด้วยการขอลงโทษตลอดจนมีความเจรจาพูดคุยให้เข้าใจถึงแก่นแท้ของปัญหา เป็นต้น

ประเด็นที่สองที่ท่านพยายามผลักดันแต่ยังไม่เกิดขึ้นในสมัยของท่าน คือ การตกลงการเจรจากับฝ่ายตรงข้าม คือ รัฐสยาม ต่อมาการเจรจานั้นเกิดขึ้นในช่วงสุดท้าย ในช่วงที่ปัตตานีขาดอำนาจอย่างเต็มที่ คือ ในปี ค.ศ.1902 หรือใน ปี พ.ศ. 2445 คือ ช่วงที่สำคัญที่สุดเป็นช่วงที่อภัยยศที่สุดในประวัติศาสตร์ปัตตานี กล่าวคือในปีนั้น สยามได้ปลดเจ้าเมืองทั้งหมดออกจากตำแหน่ง อันหมายถึงการสิ้นสุดของการปกครอง โดยเจ้าเมืองปัตตานีในสมัยนั้นและเรื่องนี้ได้มีบทความของอดัม จอห์น มอนสันตีสัญญาแองโกลสยาม 1909 ว่าเป็น “โคกนาฏกรรม” ที่บริติชมาลายาในงานกลุ่ม Siamese-centric Historiography และ Patani-centric Historiography และจุดยืนของประวัติศาสตร์สยามมีจุดยืนตัดสินใจกันโดยละเอียดความเห็นของผู้ปกครองและประชาชนเมืองมลายู จนมองไม่เห็นพลังและความเคลื่อนไหวอันซับซ้อนของผู้คนปัตตานีที่มีส่วนร่วมกับ ความเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ อดัม จอห์น ยังชี้ถือว่าสนธิสัญญาแองโกล สยาม 1909 ถูกใช้เป็นหลักฐานว่าปัตตานีถูกยึดเป็นอาณานิคม และถูกใช้อ้างว่าเป็นรากฐานของการต่อสู้ของประชาชนปัตตานีมาจนถึงทุกวันนี้ (Muhamad Hasan, 1968)

สำหรับหลักการและยุทธวิธีที่ท่านได้สร้างขึ้นมาก็เพื่อรองรับให้ชนรุ่นหลังนั้น ส่วนหนึ่ง คือ ตำราต่างๆของท่านนำมาสู่การแบบเรียนในสถาบันปอเนาะ ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นการต่อสู้ด้วยญิฮาด หากเราไปค้นหาในงานตำราที่ท่านทำได้นั้น ณ ปัจจุบันนี้ ยังไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับญิฮาด นอกจากมีตำราเล่มเดียวที่มีหัวข้อในตอนท้ายของหนังสือมุนียตุล อัลมุศอลลี ตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินต่อไปในการต่อสู้นั้น ย่อมไปในเชิงเจรจาเพื่อสันติภาพ และการยกระดับการศึกษาและความรู้ให้แก่ชนรุ่นหลัง เพื่อก้าวหน้าและการพัฒนาต่อไป ทีมวิจัยเชื่อว่า ด้วยเหตุดังกล่าวมีการสานต่อจากแนวคิดการเจรจา

โยสันติภาพนั้น คือ ท่านหะยีสุหลง ซึ่งท่านเองไม่ได้มีแนวคิดที่จะต่อสู้ด้วยดาบ เพียงแค่ขอสิทธิใน 7 ข้อที่ชาวมุสลิมทุกคนใช้ในฐานะเป็นคนไทยที่มีตนภูมิหยุดดินเป็นผู้ช่วยเจรจา เนื่องจากทางการไม่ค่อยเข้าใจถึงเป้าหมายบทบาทของท่านจนทำให้เกิดการสูญเสีย

การขอสิทธิใน 7 ประเด็น มีดังนี้ 1) ขอให้แต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งซึ่งมีอำนาจเต็มมาปกครองใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ให้มีอำนาจที่จะปลด ระวัง หรือโยกย้ายข้าราชการได้ บุคคลผู้นี้จักต้องถือกำเนิดในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งของ 4 จังหวัดและจักต้องได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนใน 4 จังหวัดนั้น 2) ข้าราชการใน 4 จังหวัด จักต้องเป็นมุสลิม จำนวน 80% 3) ให้ใช้ภาษามลายูและภาษาไทย เป็นภาษาราชการของ 4 จังหวัด 4) ให้ใช้ภาษามลายูเป็นภาษากลางของการสอนในโรงเรียนชั้นประถม 5) ให้ใช้กฎหมายมุสลิมในศาสนา แยกออกไปจากศาลจังหวัด ซึ่งเคยมีผู้พิพากษาเป็นมุสลิม (Kathi) นั่งพิจารณาร่วมด้วย 6) ภาษีเงินได้และภาษีทั้งปวงที่เก็บจากประชาชนใน 4 จังหวัด จักต้องใช้จ่ายเฉพาะใน 4 จังหวัดเท่านั้น 7) ให้จัดตั้งคณะกรรมการมุสลิม มีอำนาจเต็มในการดำเนินการเกี่ยวกับคนมุสลิมทุกเรื่องโดยให้อยู่ในอำนาจสูงสุดของผู้นำตามข้อ 1 (พุทธพล มงคลวรธรรม, 2553) จากข้อความที่กล่าวข้างต้นมิได้บอกถึง หะยีสุหลงสนับสนุนการต่อสู้ ท่านจะยึดหลักการเจรจา ต่อรองและขอสิทธิในความเป็นธรรม

ประเด็นบทเรียนทางประวัติศาสตร์

บทเรียนจากการปกครองรัฐอิสลามในระบบกษัตริย์ตระกูลศรีวังสา ดังนี้

1. การยึดหลักการเจรจาระหว่างรัฐไทยและรัฐอิสลามปัตตานีย่อมปรากฏเป็นช่วง ๆ โดยในช่วงสมัยรัชกาลที่ 2-3 สมัยกษัตริย์มันศูร ชาฮ์ และกษัตริย์มูฮัมหมัด ชาฮ์ และสมัยราชที่ 6 ราชูปริภคย์ของราชวงศ์ศรีวังสา ทำให้บ้านเมืองมีความสงบ นอกจากมีการขยายด้านธุรกิจการค้า โดยเฉพาะในสมัยราชูปริภคย์ เป็นการส่งปืนใหญ่ปัตตานีขายให้แก่ญี่ปุ่นผ่านกษัตริย์ไทยในสมัยอยุธยา เป็นต้น

2. หลังจากถอยฝ่ายแพ้จากสงครามและมีการสูญเสียบรรดานักต่อสู้และนักการศาสนา ท่านได้เดินทางกลับเมืองมัทกะฮ์เพื่อสานต่อบทบาทในด้านการสอนและการเขียนตำรา

3. การไม่กลับมาของท่านสู่มาตราภูมิแสดงถึงท่านไม่มีมูลเกี่ยวกับการปลุกระดมเพื่อมีการต่อสู้แต่อย่างใด และส่วนมากท่านจะบอกถึงเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยประวัติศาสตร์ของท่านอุมัร ในการใช้กลยุทธ์การปกครองและปรับใช้นโยบายที่ยึดหลักความยุติธรรมในหลาย ๆ ด้านอย่างเคร่งครัด

4. การเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ปัตตานีหลังสนธิสัญญาแองโกล สยาม 1909 ถูกใช้เป็นหลักฐานว่าปัตตานีถูกยึดเป็นอาณานิคม จนมีการสะท้อนถึง การรวมกลุ่มเป็นองค์กรในหมู่ประชาชน เป็น 2 กลุ่ม บางกลุ่มคิดว่า การกู้เอกราชคืนมาจากรัฐสยาม และบางกลุ่มจะต่อสู้ด้วยสันติและเจรจาขอสิทธิต่อไป

5. การขอสิทธิใน 7 ประเด็นของหะยีสุหลงนั้น เป็นการขอสิทธิเป็นธรรมและสิทธิความเป็นมลายูมุสลิมซึ่งแสดงถึงเข้าใจถึงวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของมุสลิม เช่น ขอแต่งตั้งบุคคลที่มีอำนาจในพื้นที่ให้เป็นคนรัฐบาลที่ได้มีการเลือกตั้งจากประชาชน และควรต้องเป็นข้าราชการมาจากคนในพื้นที่จำนวน 80% ตลอดจนการภาษามลายูให้เป็นภาษาทางการและภาษาไทยให้เป็นภาษารองเฉพาะในพื้นที่ 4 จังหวัด เป็นต้น

บทสรุป

สรุปผลการวิเคราะห์ยุทธวิธีต่อสู้โดยสันติวิธีของเชคดาอุด อัลฟาฏอนี มีดังนี้

1. แนวทางการรู้จักแนวความคิดการต่อสู้ของเชคดาอุด

การเรียนรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ้านเมืองอยู่ในจิตสำนึกของท่านตลอด ตลอดชีวิตการเดินทางไปศึกษาต่อ ที่ประเทศอินโดนีเซียเป็นเวลา 2 ปี หลังจากนั้นเมื่อท่านอายุครบ 18 ปี ท่านเดินทางไปศึกษาต่อ ณ เมืองมัทกะฮ์ เป็นเวลา 30 ปี

และเดินทางไปศึกษาต่ออีก 5 ปี ณ เมืองมะดีนะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย (Ahamd Fathy al-Fathoni, 2013) เชื่อการศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาภายในระดับตัวเองและสังคมปาตานีด้านการฟื้นฟูอารยธรรมและวิทยาการอิสลาม

2. จุดสะท้อนการต่อสู้ของเชคดาวูด

ความคิดเห็นของบรรดานักวิชาการด้านประวัติศาสตร์มีหลายมิติ ส่วนหนึ่งเห็นการกลับมาต่อสู้เชคดาวูดนั้นซึ่งไม่อาจพูดได้อย่างเต็มปากว่าเป็นแย่งชิงดินแดนปัตตานีคืนมา อาจหมายถึงการกลับมาของท่านเพื่อการยึดสิทธิคืนมา หมายถึงสิทธิทางศาสนาอิสลามคืนมา และคืนชนชาติมลายูให้มีตัวตนให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งทีมได้สรุป ดังนี้

1) ระบุในหนังสือประวัติศาสตร์รัฐเคดาห์ (Al-Tarikh Salasilah Negeri Kedah) กล่าวคือท่านได้ร่วมในสงครามช่วงปี ค.ศ. 1828-1832 (สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 1) ถือเป็นการก่อกบฏครั้งใหญ่ที่สุด และเป็นครั้งสุดท้ายของการปกป้องหัวเมืองมลายูต่ออำนาจรัฐสยาม สำหรับการกลับมาต่อสู้ในครั้งนั้น เป็นการปกป้องศาสนาและชาติพันธุ์มลายูให้คงอยู่กับชาวปาตานี (Muhamad Hasan, 1968)

2) ซึ่งสงครามครั้งนั้นเกิดขึ้นไม่ค่อยโดยเฉพาะในช่วงสุดท้าย แต่เพียงครั้งล่าสุดก็คงเป็นสมัยราชินีอูง (ค.ศ. 1624-35) ครั้งนั้นมียะโฮร์และปาห์ร่วมด้วยช่วยกันต่อต้านการโจมตีของอยุธยา จนต้องถอยทัพกลับไป (วันอิสซาน ตูแวลิเดะ, 2564)

3) การสูญเสียในครั้งนี้เชคดาวูดมีความเศร้าโศกใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากท่านได้สูญเสียสหายรักของท่าน คือ เชคอับดุลซอมัด อัลปาติมบานีย์ ทั้งนี้เนื่องจากมีการกล่าวกันว่าผู้ที่ชวนเชคอับดุลซอมัดมาร่วมรบสงครามครั้งนี้คือ เชคดาวูด อัลฟาฏอนี ที่เป็นสหายของท่านนั่นเอง (Abd Razak Mahmud, 2009)

เอกสารอ้างอิง

- กันหา แสงรายา. (2553). "คนมลายูในโลกที่เปลี่ยนแปลง ภาพสะท้อนจากวรรณกรรมท้องถิ่น" [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2565, จาก : <https://lek-prapai.org/home/view.php?id=394>.
- ชูลีพร วิรุณหะ. (2551). ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าของชาวมลายู. กรุงเทพมหานคร: ศักดิโสภณการพิมพ์.
- พุทธพล มงคลวรารณ. (2553). ปัตตานีและยะลาในรายงาน "ลับ" หลังญี่ปุ่นยกพลขึ้นบก วารสารรัฐสภา, 31(1), 19-36.
- พิริยศ ราธิมมูลา. (2545). บทบาทสถาบันอุลามาอู และการศึกษาอิสลามปัตตานีในอดีตตั้งแต่ ค.ศ.1785-1945. ปัตตานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- วันอิสซาน ตูแวลิเดะ. (2564). ประวัติศาสตร์ ปาตานีผ่านการมองประวัติศาสตร์แบบระยะยาว: จากเจ็ดหัวเมืองถึงสนธิสัญญาแองโกลสยาม 1909 (1808-1909). วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17(1), 187-189.
- แวยูโซะ ลีเดะ อับดุลยาลาเตะ สะและ. (2555). การวิเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาอิสลามของนักคิดมุสลิมเชคดาวูดแห่งรัฐปัตตานี. ยะลา: มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- เสนีย์อนุชิต การารเศรษฐ. (2547). สยามประเทศไม่ได้เริ่มต้นที่สุโขทัย (พ.ศ.1202-1230). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เอส.พี. เอช พรินติ้ง.
- อารีพิน บินจิ และคณะ. (2556). ปาตานี-ประวัติศาสตร์และการเมืองในโลกมลายู. สงขลา: มูลนิธิวัฒนธรรมอิสลามภาคใต้.
- อับดุลชุกร เด่นอะ. (2550). ชัยคุดาวูด อัลฟาฏอนี: ปราชญ์ชายแดนใต้แห่งอาเซียน [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2565, จาก <https://prachatai.com/journal/2007/05/12589>.
- Abd Razak Mahmud. (2009). *Bunga Rampai Persuratan Melayu Wilayah Timur: Sejarah. Pemikiran dan Karya*. Kota Bharu Kelantan: Pustaka Aman Press SDN. Bhd.
- Ahamd Fathy al-Fathoni. (2013). *Ulama Besar Dari Fathoni*. Kota Bharu Kelantan: Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.

- H.W.M. Shaghir Abdullah. (1987). *Syeikh Daud bin Abdullah al-Fathani : Penulis Islam Produktif Asia Tenggara*. Solo: C.V. Ramadhani, Indonesia.
- Ibrahim Syukri. (2006). *Sejarah kerajaan Melayu Patani*. Edisi Rumi, Published published : Penerbit UKM.
- Ismail Che Daud. (2012). *Tokoh - tokoh Ulama' Semenanjung Melayu (1)*. Kota Bharu Kelantan. Pustaka Aman Press Sdn. Bhd.: Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.
- Muhamad Hassan bin To'kerani Mohd. Arshad. (1968). *Al-Tarikh Negeri Kedah*. Dewan Bahasa Pustaka. Kemenrian pelajaran Malaysia Kualalumpur.

สภาพการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลามของโรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร State of Islamic Ethics Implementation at Iqra Muslim School, Bangkok

เสรี พวงมณี^{1*} และอับดุลฮาแคม เฮงปิยา²
Seiree Puangmanee^{1*}, and Abdulhakam Hengpiya²

^{1*} นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรการบริหารการศึกษาและการจัดการการศึกษาอิสลาม
คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

² ศษ.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

^{1*} Master's Degree Student in Education Program in Islamic Educational Administration and Management,
Faculty of Islamic Sciences Prince of Songkla University Pattani Campus

² Ed.D., Assistant professor, Lecturer in Education Program in Islamic Educational Administration and Management,
Faculty of Islamic Sciences Prince of Songkla University Pattani Campus

*Corresponding author, e-mail: thaiminbar@gmail.com

(Received: January 30, 2023; Revised: December 6, 2023; Accepted: December 30, 2023)

บทคัดย่อ

บริหารการศึกษาและการจัดการการศึกษาอิสลามเพื่อให้บรรลุความสำเร็จทั้งในโลกนี้และโลกหน้าจำเป็นต้องนำเอาหลักจริยธรรมอิสลามมาใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลามของโรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 25 คน เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าช่วงชั้น และหัวหน้าฝ่ายตบิยะฮ์ (ฝ่ายส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม) ของโรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจัดรวบรวมข้อมูลตามประเด็นการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม และทำการวิเคราะห์เพื่อแยกเป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อย จากนั้นได้ทำการสังเคราะห์เป็นแผนภาพเพื่ออธิบายให้เห็นถึงความเชื่อมโยงข้อมูลในภาพรวมที่ได้จากการวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลสภาพการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลามของโรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ใช้วิธีพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีสภาพการดำเนินงานในบรรยากาศอิสลามที่มุ่งเน้นวิถีอิสลามเป็นฐานในการจัดการ (Islamic Based Management) หล่อหลอมผู้บริหาร ครู พนักงานและบุคลากรของโรงเรียนด้วยการกระตุ้น (ตักเตือน) ให้เห็นคุณค่าของงานด้วยการมุ่งหวังความพึงพอใจจากอัลลอฮ์ izzu jalla ในผลบุญและความสำเร็จทั้งในโลกนี้และโลกหน้า มีการเสริมกำลังใจเชิงบวกด้วยการมอบฮะดีษ (รางวัล) มีการจัดวางโครงสร้างการบริหาร กำหนดนโยบายทางด้านศาสนาและนโยบายทั่วไปอย่างชัดเจน มีเป้าหมายเดียวกันคือการสร้างประชาชาติ (อุมมะฮ์) ที่เลอเลิศ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาบุคลากร การสอนงาน การกระจายงาน และการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง มีระบบเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณต่างๆ ระบบตรวจสอบ สรุปรงานและประเมินผลงานที่ชัดเจน ผ่านกิจกรรมและวิธีปฏิบัติอันเด่นชัดที่ผลักดันให้ทุกคนเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์แห่งการเป็นโรงเรียนวิถีอิสลาม

คำสำคัญ : สภาพการดำเนินงาน, จริยธรรมอิสลาม, โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา, กรุงเทพมหานคร

Abstract

Application of Islamic ethics in the functioning of educational institutions is necessary for school administration and management to succeed in this world and the hereafter. This study aims to examine the state of Islamic ethics implementation at Iqra Muslim school, Bangkok. The key informants comprise 25 persons, namely, the head of the group subject, the head of the class level, and the head of the Tarbiyyah unit (morality and ethics promotion unit). This study employed a qualitative research design and used Iqra Muslim school, Bangkok as a unit of analysis. Questions from interviews and focus groups served as the research instruments. Using content analysis, the collected data was examined by first classifying it into primary issues and sub-issues based on the subjects of the interviews and focus groups. A diagram was then created by synthesizing the data to show how the entire data was connected. A descriptive presentation of the data was made regarding the state of Islamic ethics implementation at Iqra Muslim School, Bangkok.

The results of the research revealed that Iqra Muslim School, Bangkok, operates in an Islamic environment that focuses on Islam as the base of management (Islamic-Based Management), instilling the school administrators, teachers, staff, and personnel by stimulating them (targheeb) to see the value of their work by seeking Allah's satisfaction, chasing merit, and seeking success both in this world and the next world. Positive encouragement was provided through hadiyah (reward). The school sets clear religious and general policies, and it has a common goal: to create an excellent nation (Ummah al-Wustaa). In addition, the school focuses on personnel development, work instruction, work distribution, and continuous follow-up work. The school has a system for disbursement of materials, equipment, and various budgets; a system for checking, summarizing, and evaluating the work clearly; and all these things have been done through prominent activities and practices that inspire everyone to value the identity of an Islamic school.

Key words : State of the Implementation, Islamic Ethics, Iqra Muslim School, Bangkok

บทนำ

การบริหารการศึกษาและการจัดการการศึกษาอิสลามเพื่อให้บรรลุความสำเร็จทั้งในโลกนี้และโลกหน้าจำเป็นต้องนำเอาหลักจริยธรรมอิสลามมาใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 มาตรา 63 กล่าวถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไว้ว่า “รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชน ถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชน รวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ” มาตรา 65 “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560)

ดังกล่าวข้างต้นนี้ เราจะพบว่าหลักจริยธรรมมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา เพราะงานการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคนและมีความซับซ้อนอย่างที่สุด เป็นศาสตร์และศิลปะที่ลึกซึ้งที่ต้องใช้ความพยายามและตั้งใจอย่างสูงสุด งานการศึกษาจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อสามารถทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ในขณะที่นักการศึกษาต้องประพฤติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรมและจริยธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น นักการศึกษาจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านทฤษฎีและในการปฏิบัติ อีกทั้งต้องเพียบพร้อมด้านคุณธรรม ความประพฤติและการปฏิบัติงาน (พรรณอร อุซุภาพ, 2561)

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่ามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักจริยธรรมการบริหารการศึกษาในอิสลามในด้านต่อไปนี้ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร (ซารีล่า ลาหมัด และคณะ, 2559 ; มูนิเราะห์ สาละและอาเร, 2561 ; กวี เจ๊ะหมัด และนพรัตน์ ชัยเรือง, 2558 ; จรูณี แก้วเอียน, 2561 ; กิตติภูมิ สมศรี, 2560) การวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู (จักรพันธ์ จันทรเจริญ, 2561) การวิจัยเกี่ยวกับแบบอย่างจริยธรรมของครูอิสลาม (มีรฟัต มะยูโซ๊ะ, 2551) การวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารและจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร (จรรยา โต๊ะตาเหยะ, 2558 ; ไพวัลย์ เหล็กสุตใจ และประเสริฐ อินทร์รักษ์, 2557 ; อาคม มากมีทรัพย์, 2556) การวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (สุธัญชนก ทรัพย์ย้อย, 2558 ; อิสมาแอล เจะเล็ง, 2556) การวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารตามหลักอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี (ไอยุบ เจริญสุข, 2557) การวิจัยเกี่ยวกับหลักการบริหารในอิสลามและนัยสำคัญต่อการปฏิบัติในองค์กร (Islamic Principle of Administration: Implication on Practices in Organization) (Mohamad Johdi Salleh, Nazifah Alwani Mohamad, 2012) การวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมทางการบริหารในมุมมองของอิสลาม (Administrative Ethics with Special Reference to Islam) (Abdul Rahim Chandio and others, 2019) การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการการศึกษาตามมาตรฐานอิสลาม (Educational Management in the Light of Islamic Standards) (Mofareh Saeed Alkadem and Abdulaziz Saeed Alqahtani, 2016) การวิจัยเกี่ยวกับระดับการเป็นผู้นำทางจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนและผลกระทบต่อบรรยากาศในองค์กรจากมุมมองของครูระดับประถมศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา (Manar Mansour Ahmad Mansour: 2015) การวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของจริยธรรมอิสลามในการทำงานที่มีต่อความมุ่งมั่นขององค์กร (The Effect of Islamic Ethics on Organizational Commitment) (Shahrul Nizam bin Salahudin and others: 2016)

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับครูและผู้บริหาร งานวิจัยเหล่านี้เป็นงานวิจัยลักษณะทั่วไป ไม่ได้เจาะลึกในประเด็นหลักจริยธรรมอิสลาม อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยด้านจริยธรรมอิสลามอยู่น้อยมาก เช่น การวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมทางการบริหารในมุมมองของอิสลาม การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการการศึกษาตามมาตรฐานอิสลาม และการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของจริยธรรมอิสลามในการทำงานที่มีต่อความมุ่งมั่นขององค์กร เป็นต้น ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ยังไม่ได้ลงลึกศึกษาเกี่ยวกับสภาพการนำเอาหลักจริยธรรมอิสลามมาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน อีกทั้งงานวิจัยที่พบนั้นเป็นการวิจัยในบริบทที่ต่างกัน ด้วยเหตุผลของปัญหาคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารการศึกษา และช่องว่างในวรรณกรรมตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นในการทำวิจัยแนวทางการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลามของโรงเรียนอัสลามศึกษา กรุงเทพมหานคร เนื่องจากโรงเรียนอัสลามศึกษาเป็นโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามและแนวทางการตรียะฮ์ “มักดับ” และมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามรวมอยู่ในเครือข่ายประมาณ 103 โรงเรียน และมีศูนย์จริยธรรมอิสลามประจำมัสยิดและหมู่บ้านที่ร่วมอยู่ในเครือข่ายอีกประมาณ 287 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 390 โรงเรียน อีกทั้งเป็นโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มุ่งเน้นการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาตามหลักจริยธรรมอิสลาม ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมและบริหารการศึกษาของโรงเรียนอัสลามศึกษา และโรงเรียนในเครือข่ายที่ร่วมใช้หลักสูตรแล้ว ยังจะเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจได้นำเอาไปพัฒนา อันจะเป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของชาติอย่างยั่งยืนสืบต่อไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลามของโรงเรียนอัสลามศึกษา กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าช่วงชั้น และหัวหน้าฝ่ายตริบิยะ (ฝ่ายส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม) ของโรงเรียนอริเกะสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) แบบเจาะจงโดยใช้เกณฑ์ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และหน้าที่รับผิดชอบด้านการดำเนินงานตามภารกิจหลักของโรงเรียนและเกี่ยวข้องกับประเด็นการสัมภาษณ์หรือการสนทนากลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 25 คน จำแนกเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระจำนวน 14 คน หัวหน้าช่วงชั้นจำนวน 7 คน และหัวหน้าฝ่ายตริบิยะ จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มที่พัฒนาตามกรอบการวิจัย ได้แก่ สภาพการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมที่เน้นการสอบถามเกี่ยวกับการนำเอาหลักจริยธรรม ทั้ง 6 หลัก ได้แก่ หลักอริคาส หลักอริคอง หลักอะดะละฮ์ หลักซุรอ หลักอะมานะฮ์ และหลักมูรอเกาะบะฮ์ มาใช้ในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้การสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม นำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดรวบรวมข้อมูลตามประเด็นการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม และทำการวิเคราะห์เพื่อแยกเป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อย จากนั้นได้ทำการสังเคราะห์เป็นแผนภาพเพื่ออธิบายให้เห็นถึงความเชื่อมโยงข้อมูลในภาพรวมที่ได้จากการวิเคราะห์ ส่วนการนำเสนอข้อมูลได้ใช้วิธีพรรณนาความ

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดหลักจริยธรรมอิสลามที่ได้สังเคราะห์มาจากงานวิจัยของมุซา มูเฎาเวียฮ์ (Musa Mutawie, 2016) อัลกาเด็ม และ เกาะฮ์ฏอนีย (Alkadem & Alqahtani, 2016) ชานดิโอ และคณะ (Chandio, et al., 2019) ซูอาด (Souad, 2020) นิเลาะ แวอ์เซ็ง (2559) และมุณีเราะห์ สาละอาแร (2561) ซึ่งมี 6 ด้าน ประกอบด้วยหลักอะดะละฮ์ หลักซุรอ หลักอริคอง หลักอะมานะฮ์ หลักมูรอเกาะบะฮ์ และหลักอริคาส

หลักอะดะละฮ์ (หลักความเที่ยงธรรม ความเหมาะสม) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอริเกะสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักอะดะละฮ์ (หลักความเที่ยงธรรม ความเหมาะสม) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนโดยมีการดำเนินงานดังนี้ หัวหน้า (ผู้รับผิดชอบ) ดูแลฝ่าย มีการชี้แจงตกลงกันก่อนล่วงหน้า มีการประชุมปรึกษาหารือ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ มีเอกสารชัดเจน มีช่องทางการนำเสนอ มีระบบการเขียนคำร้องที่เห็นได้ชัดเจน ในระดับภาพรวมของโรงเรียนและในแต่ละแผนก “มีการบันทึกการปฏิบัติงานของครูและพนักงาน การติดตามงาน มีช่องทางครูและพนักงานสามารถเสนอความคิดเห็นได้ มีการพูดคุยกันตลอดเวลา ตลอดจนระบบการตอบแทนรางวัลที่ชัดเจน” (หัวหน้ากลุ่มสาระท่านที่ 3: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) ปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามหลักอะดะละฮ์ (หลักความเที่ยงธรรม ความเหมาะสม) คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญและกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียน ความเชื่อและการศรัทธาตามหลักศาสนา การสร้างความเคยชินจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร “ตอนต้นปีการศึกษา กรรมการโรงเรียนประกาศย้ำในเรื่องอะดะละฮ์ชัดเจนทุกอย่างจะต้องผ่านการประชุม” (หัวหน้าช่วงชั้นท่านที่ 5: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) “เราพึงตริบิยะ (คุณค่ารางวัลที่จะได้รับในโลกหน้า) บ่อยๆ เกี่ยวกับการให้ความยุติธรรม งานทุกอย่างมีการประเมิน และเกณฑ์การประเมิน”(หัวหน้าฝ่ายตริบิยะท่านที่ 1: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน)

หลักชูรอ (การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักชูรอ (การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีสภาพการดำเนินงานดังนี้ มีการประชุม ปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ มีการสรุปมติการประชุม ทุกคนจะยอมรับ (ต่ออัต) ผลการประชุม (ชูรอ) มีการระดมความคิดเห็น (Brain Storming) ของผู้บริหาร ครูและพนักงานในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนหรือตามวาระที่เห็นเหมาะสม เกี่ยวกับหัวข้อที่เป็นประเด็นปัญหาหรือหัวข้อสำคัญ เรามีการจูนอัปในทุกๆ เข้า มีการจัดประชุมเพื่อวางแผนการสอน การเสนองบประมาณ การจัดทำโครงการตริบียะฮ์ การปฏิบัติ (ต่ออัต) ตามมติของที่ประชุม” (หัวหน้ากลุ่มสาระท่านที่ 2: 17 มีนาคม 2565: สทนากลุ่มที่โรงเรียน) “มีการประชุมกันของฝ่ายบริหาร หัวหน้างานระดับต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน” (หัวหน้าช่วงชั้นท่านที่ 1: 17 มีนาคม 2565: สทนากลุ่มที่โรงเรียน) “มีการประชุมเป็นประจำ เมื่อมีปัญหา จะนำปัญหาเข้าที่ประชุม ผู้บริหารจะไม่คิดคนเดียวและตัดสินใจ แต่จะผ่านระบบการประชุม เมื่อมีการประชุมเกิดขึ้น การยุบของชัฎญอนก็จะหายไป ทำให้เกิดความเหมาะสมและเที่ยงธรรมกับทุกฝ่าย ไม่ใช่แค่ครูหรือพนักงาน แต่รวมถึงนักเรียนด้วย ความผิดบางอย่าง ถ้าเป็นพฤติกรรมส่วนตัว จะเรียกมาคุยส่วนตัว แต่พฤติกรรมบางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวม เราจะตักเตือนโดยรวม ในด้านการบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระจะชี้แจงเกณฑ์ในการประเมิน ทั้งด้านเอกสารและด้านการสอน เพื่อเน้นย้ำหัวหน้ากลุ่มสาระให้ปฏิบัติอย่างเที่ยงธรรมและครูก็ได้รับทราบเกณฑ์การประเมินนั้น” (หัวหน้ากลุ่มสาระท่านที่ 4: 17 มีนาคม 2565: สทนากลุ่มที่โรงเรียน) ปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามหลักชูรอ (การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม) คือผู้บริหาร นโยบายของโรงเรียน ความเชื่อศรัทธาในหลักการของศาสนาและวัฒนธรรมองค์กร “ปัจจัยหลักของการใช้หลักชูรอ มาจากนโยบายของโรงเรียนและการเห็นความสำคัญของหัวหน้างานในระดับต่างๆ จนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร” (หัวหน้าฝ่ายตริบียะฮ์ท่านที่ 1: 17 มีนาคม 2565: สทนากลุ่มที่โรงเรียน) “ปัจจัยที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามหลักชูรอ (การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม) น่าจะมาจากการที่โรงเรียนนำเอาหลักศาสนาว่าด้วยเรื่องการมุขะเราะฮ์ (การประชุม การปรึกษาหารือมาพูดคุยกับครู มีการอบรมเรื่องวิธีการประชุมตามสุนนะฮ์ ตลอดจนอาดาบ (มารยาท) การประชุม” (หัวหน้าฝ่ายตริบียะฮ์ท่านที่ 3: 17 มีนาคม 2565: สทนากลุ่มที่โรงเรียน)

หลักอิติกอน (การมุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักอิติกอน (การมุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีสภาพการดำเนินงานดังนี้ ครูในกลุ่มสาระอัลกุรอานได้เข้ารับการอบรมสัมมนาเทคนิคการสอนและการประเมินการอ่านของผู้เรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการอบรมครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การพัฒนาบุคลิกภาพหัวหน้างานฝ่ายต่างๆ ด้านวิชาการพบว่า มีการนำแผนการสอนมาใช้จริง การเลือกซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ของโรงเรียนจะสืบราคาอย่างน้อย 3 ร้าน เพื่อเปรียบเทียบราคาและคุณภาพก่อนตัดสินใจสั่งซื้อ มีการปรับปรุงหลักสูตร ตำราเรียน การจัดให้มีห้องสมุดรวม และสื่อการจัดการเรียนรู้ต่างๆ “เรามีการอบรมบุคลากรอยู่ตลอดเวลา มีการอบรมเชิงปฏิบัติการครู เรื่องการจัดทำแผนการสอนและสื่อการสอนที่สามารถนำมาใช้จริงอยู่ตลอดเวลา การบริหารงานมีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน แบ่งงานออกเป็นส่วนย่อย พร้อมทั้งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ มีทั้งหัวหน้าช่วงชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าฝ่ายตริบียะฮ์และหัวหน้าฝ่ายปกครอง การบริหารงานวิชาการ มีการพัฒนาหลักสูตรและปรับการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงเพิ่มมากขึ้นและให้นักเรียนมีทักษะการประกอบอาชีพ หัวหน้ากลุ่มสาระจะเข้านิเทศเพื่อพัฒนาครูในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน (คือให้ครูไปดูการสอนของเพื่อนครูด้วยกันเพื่อนำมาปรับใช้ในการสอนของตนเอง) การบริหารงานด้านบุคคล มีการปลูกฝังให้ครูพัฒนาตนเอง จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะเพิ่มเติม เช่น ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ มีการฝึกปฏิบัติจริงและมีการติดตามผลด้วย การบริหารงานงบประมาณปีการศึกษาผ่านมาทางโรงเรียนได้ใช้งบประมาณไปเป็นจำนวนมากในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ของนักเรียน การบริหารงานทั่วไปจะมีหัวหน้างานคอยตรวจสอบปัญหา เพื่อหาจุดบกพร่อง สาเหตุของปัญหาและหาวิธีการแก้ไขร่วมกัน สรุปเอาส่วนที่ดีที่สุดไปใช้ร่วมกัน” (หัวหน้ากลุ่มสาระท่านที่ 2: 17 มีนาคม 2565: สทนากลุ่มที่โรงเรียน) ปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามหลักอิติกอน (การมุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ) คือผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรอย่างเพียงพอ สภาพแวดล้อมขององค์กรที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ จนกลายเป็นคติพจน์และวัฒนธรรมขององค์กร

“เราคิดว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการนำเอาหลักอิตกอนมาใช้ในโรงเรียนคือ การปลูกฝังจากฝ่ายบริหารให้ทุกคนรักที่จะพัฒนาตนเอง และการอยู่กันแบบครอบครัวเดียวกัน ตักเตือนกันและแนะนำกัน” (หัวหน้ากลุ่มสาระฯที่ 2: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) “ปัจจัยเอื้อต่อการนำเอาหลักอิตกอนมาใช้ในโรงเรียนคือ นโยบายของโรงเรียนและการเห็นความสำคัญของหัวหน้างานในระดับต่างๆ จนกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กร” (หัวหน้ากลุ่มสาระฯที่ 1: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน)

หลักอะมานะฮฺ (ความรับผิดชอบ) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักอะมานะฮฺ (ความรับผิดชอบ) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนโดยมีสภาพการดำเนินงานดังนี้ ทุกแผนกปฏิบัติตามหลักอะมานะฮฺ (ความรับผิดชอบ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีระบบชูรอ การสอนงาน การติดตามงาน และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรร่วมกันในเรื่องอะมานะฮฺ ส่วนงานด้านเอกสารยังมีปัญหาในเรื่องกำหนดการส่งที่ยังขาดอะมานะฮฺอยู่บ้าง ซึ่งอาจมาจากสาเหตุภาระงานที่มากเกินไป หรืองานพิเศษที่ได้รับเสริมเพิ่มเข้ามา ทำให้ทำไม่ทัน หรืออาจมาจากปัญหาการบริหารจัดการเวลาของครูและพนักงานบางคน “อาจต้องมีการพัฒนาหรือปรับปรุงบ้างสำหรับบางคนในส่วนของการทำงานด้านเอกสารในด้านการส่งให้ตรงตามเวลาที่กำหนด” (หัวหน้ากลุ่มสาระฯที่ 2: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) ปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามหลักอะมานะฮฺ (ความรับผิดชอบ) ได้แก่ โครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ระบบตัมซิบ (การสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวให้เป็นถึงคุณค่าทางด้านศาสนา) ที่เน้นการพูดคุยโดยใช้เหตุผลหรือยึดหลักการของศาสนา ระบบติดตามงานที่ชัดเจน การสอนงานและการฝึกอบรมที่เป็นระบบ “ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการนำหลักอะมานะฮฺ (ความรับผิดชอบ) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนคือการมีระบบชูรอ เพราะภายหลังการประชุมหรือแสดงความคิดเห็นแล้ว จะมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบในงานที่ชัดเจน รวมถึงระบบติดตามงานที่เป็นรูปธรรม มีการประเมินที่ชัดเจน ซึ่งทั้งหมดนี้ได้เอื้ออำนวยให้แต่ละคนสามารถรับผิดชอบงานของตนเองได้ ตลอดจนการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คือทำกันเป็นทีม มีการสอนงาน” (หัวหน้ากลุ่มสาระฯที่ 6: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) “ผู้บริหารเน้นนโยบายให้ทุกคนมีอะมานะฮฺ และการเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน” (หัวหน้ากลุ่มสาระฯที่ 7: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน)

หลักมูรอเกะบะฮฺ (โปร่งใส ตรวจสอบได้) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักมูรอเกะบะฮฺ (โปร่งใส ตรวจสอบได้) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีสภาพการดำเนินงานดังนี้ เมื่อมีการประชุม หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าแผนกจะให้ครูรายงานผลการปฏิบัติงาน หลังจากได้ติดตามผลงานมาแล้วก่อนการประชุม “สังเกตได้จากการรายงานผลในที่ประชุมกลุ่มสาระหรือที่ประชุมวิพี (ช่วงชั้น) โดยที่ก่อนการประชุมหัวหน้ากลุ่มสาระหรือหัวหน้าช่วงชั้นจะมีการติดตามงานมาก่อนแล้ว เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าสิ่งที่หัวหน้ากำลังประเมินและสิ่งที่ครูได้ปฏิบัตินั้นเป็นที่เข้าใจตรงกัน” (หัวหน้าฝ่ายตัมซิบะฮฺที่ 4: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) “การติดตามโดยการให้รายงานผลปากเปล่า รายงานด้วยเอกสารแบบเป็นลักษณะอักษร” (หัวหน้าช่วงชั้นที่ 1: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) “หัวหน้างานติดตามผลการดำเนินงานและคุณภาพงานตลอดเวลา” (หัวหน้าฝ่ายตัมซิบะฮฺที่ 1: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) “ไม่ใช่แค่หัวหน้ากลุ่มสาระเท่านั้นที่เข้าไปนิเทศหรือไปดูการสอนของครู ผู้อำนวยการโรงเรียนและฝ่ายบริหารก็ยังเข้าไปสังเกตการสอนของครูด้วย ถึงแม้จะแค่ 10-15 นาที ในช่วงสั้นๆ ก็ตาม” (หัวหน้าช่วงชั้นที่ 6: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) ปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามหลักมูรอเกะบะฮฺ (โปร่งใส ตรวจสอบได้) ได้แก่ นโยบายของผู้บริหารที่มุ่งเน้นการตรวจสอบและการรายงานผล การจัดวางโครงสร้างการบริหารงาน ระบบการทำงาน และระบบติดตามงานที่ชัดเจน และนำมาปฏิบัติจริง “ปัจจัยที่เอื้อต่อการนำหลักมูรอเกะบะฮฺมาใช้ในโรงเรียนคือ การทำงานอย่างเป็นระบบทั้งโรงเรียน” (หัวหน้ากลุ่มสาระฯที่ 1: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) “ปัจจัยคือ นโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับการตรวจสอบและการรายงานผล การมีระบบการดำเนินงานและติดตามงานที่ชัดเจน ตลอดจนการยอมรับของคนในองค์กร” (หัวหน้ากลุ่มสาระฯที่ 1: 17 มีนาคม 2565: สนทนากลุ่มที่โรงเรียน) “ชูรอ (คณะกรรมการบริหารโรงเรียน) เข้ามาโรงเรียนเกือบทุกสัปดาห์และสอบถามงานจากหัวหน้าฝ่ายต่างๆ งานเป็นอย่างไรบ้าง คืบหน้าอย่างไรบ้าง

หัวหน้างานจึงทำงานและติดตามงานจากครูในหมวดหรือครูในตึกตลอดเวลา” (หัวหน้ากลุ่มสาระฯที่ 5: 17 มีนาคม 2565: สทนากลุ่มที่โรงเรียน)

หลักอิคลาศ (ความบริสุทธิ์ใจ) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักอิคลาศ (ความบริสุทธิ์ใจ) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีสภาพการดำเนินงานดังนี้ บุคลากรยินดีที่จะทำงานล่วงเวลาโดยไม่เรียกร้องสิ่งตอบแทนใดๆ ทุกคนทำด้วยความเต็มใจ บางครั้งมีการสอนเกินเวลาเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนและปัญหาอื่นๆ ของโรงเรียน พนักงานบางคนทำงานต่อในช่วงบ่ายวันเสาร์หรือในวันอาทิตย์ที่โรงเรียนเพื่อมาทำงานหรือแก้ไขปัญหของโรงเรียน “ความอิคลาศในโรงเรียนของเรา มันแสดงออกมาด้วยการที่ครูของเราทุ่มเททำงานเกินเวลาจากที่โรงเรียนกำหนด” (หัวหน้าช่วงชั้นที่ 1: 17 มีนาคม 2565: สทนากลุ่มที่โรงเรียน) “ครูทำเวรประจำวันตามที่ได้รับมอบหมายอย่างดีโดยที่ฉันไม่ต้องตักเตือนพวกเขา ครูบางคนเสียสละเพื่อแก้ไขปัญหเด็กนักเรียนที่เรียนอ่อนหลังบ่ายโมง” (หัวหน้าช่วงชั้นที่ 2: 17 มีนาคม 2565: สทนากลุ่มที่โรงเรียน) ปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามหลักอิคลาศ (ความบริสุทธิ์ใจ) คือผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน การนำเอาหลักอิคลาศ (ความบริสุทธิ์ใจ) มาใช้ในโรงเรียนจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร และการยึดมั่นในความเชื่อความศรัทธาตามหลักศาสนาส่วนบุคคล

การอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลามของโรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีผลการวิจัยที่เป็นประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1) หลักอะดะละฮ์ (Adalah) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักอะดะละฮ์ (ความเที่ยงธรรม ความเหมาะสม) มาใช้ในการดำเนินงาน เป็นเพราะมีการตกลงเกี่ยวกับขอบข่ายงาน ค่าตอบแทนที่จะได้รับ มีการอธิบายและสอนวิธีการทำงาน แจ้งเกณฑ์การประเมินผลการทำงาน และค่าตอบแทน (ฮะดียะฮ์) ที่ชัดเจน มีการปรับเงินเดือนทุกปีตามเกณฑ์ที่ตกลงกันก่อนล่วงหน้า ตลอดจนมีช่องทางการร้องเรียนและการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเมื่อเกิดเหตุร้องเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวะฮ์บุดดีนเราะห์มาน และฮัสซัน Wahibur Rokhman & Hassan (2012) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของจริยธรรมในการทำงานแบบอิสลามที่มีต่อความยุติธรรมในองค์กร (The effect of islamic work ethic on organizational justice) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมในการทำงานแบบอิสลาม (Islamic work Ethics: IWE) มีความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งกับการรับรู้ถึงความยุติธรรมในด้านผลลัพธ์ของการกระจายค่าตอบแทน (the perceptions of distributive justice) ความยุติธรรมในด้านกระบวนการ (procedural justice) และความยุติธรรมในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (interactional justice) ปิลันธนา แปนปลัม และ วิโรจน์ เกษภูาลักษณ์ (2560) กล่าวว่า ความยุติธรรมในองค์กร (Organization Justice: OJ) คือสิ่งที่พนักงานรับรู้ว่าตนได้รับการปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้วยความเป็นธรรมหรือไม่ ความยุติธรรมในองค์กรอาจเป็นความยุติธรรมด้านกระบวนการ (Procedural Justice: PJ) คือกระบวนการตลอดจนกฎระเบียบ และเกณฑ์ที่ใช้ประกอบการพิจารณาให้ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนมีความถูกต้องเป็นธรรมหรือไม่ เลือกปฏิบัติหรือเอนเอียงเป็น 2 มาตรฐานหรือไม่ ความเป็นธรรมด้านผลลัพธ์ (Distributive Justice: DJ) พนักงานรับรู้ว่าตนได้รับผลตอบแทนหรือค่าตอบแทนสมมูลกับแรงงาน แรงใจ ความทุ่มเท ความพากเพียรพยายามที่ให้กับงานหรือไม่ และความยุติธรรมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interactive Justice: IJ) พนักงานรับรู้ว่าการยอมรับในผลงาน ความรู้ความสามารถจากผู้นำหรือไม่ ได้รับสิทธิ ความสนใจ การเข้าพบ ความเป็นกันเองและการอธิบายข้อสงสัยอย่างมีเหตุผลหรือไม่ สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานในการบริหารแบบอิสลามของ มุซา มุฏาเวียฮ์ (Musa Mutawie, 2016) ที่ว่า หลักอะดะละฮ์ (ความเที่ยงธรรม ความเหมาะสม) เป็นคุณลักษณะที่สำคัญและขาดไม่ได้ของผู้จัดการ มันคือการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรมและไม่เลือกปฏิบัติต่อพวกเขา การให้ความยุติธรรมต่อทุกคนจะนำมาซึ่งมั่นใจในจิตวิญญาณและความมั่นคงในการทำงานของพวกเขา ความยุติธรรมยังหมายถึงการชื่นชมและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลอย่างเท่าเทียมกันอีกด้วย ในมุมมองอิสลาม อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿إِنَّ اللَّهَ يُؤْتِي مَرْكُمَ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ﴾

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮฺทรงใช้พวกเจ้าให้มอบคืนบรรดาของฝากแก่เจ้าของของมันและเมื่อพวกเจ้าตัดสินระหว่างผู้คนที่พวกเจ้าก็ต้องตัดสินด้วยความยุติธรรม” (อันนิซาอ์ 4: 48)

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ ۭ أَلَّا تَعْدِلُوا ۚ اٰغْدِلُوا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย ! จงเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยดีเพื่ออัลลอฮฺ เป็นพยานด้วยความเที่ยงธรรมและจงอย่าให้การเกลียดชังพวกหนึ่งพวกใด ทำให้พวกเจ้าไม่ยุติธรรม จงยุติธรรมเถิด มันเป็นเรื่องที่ใกล้กับความยำเกรงยิ่งกว่า และพึงยำเกรง อัลลอฮฺเถิด แท้จริงอัลลอฮฺนั้น เป็นผู้ทรงรอบรู้อย่างละเอียดในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำการ” (อัลมาอิดะฮ์ 5: 8)

2) หลักชุรอ (Syura) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักชุรอ (การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งในระดับภาพรวมของโรงเรียนและในแต่ละแผนก เป็นเพราะฝ่ายบริหารที่มักจะเชิญบุคลากรเข้าประชุมหารือ เพื่อรับฟังความคิดเห็นในประเด็นที่ต้องตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหา หรือต้องพัฒนา การกำหนดให้มีชั่วโมงประชุมสำหรับทุกแผนกหรือทุกกลุ่มสาระ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ภาควงศ์ ฤกษ์เมธ (2560) กล่าวว่า “กระบวนการปรึกษาหารือเป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการให้เหตุผลของผู้เข้าร่วม ซึ่งต้องกระทำอย่างเปิดเผย โดยพยายามนำกลุ่มต่างๆ เข้ามาร่วมในกระบวนการให้มากที่สุด” สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้บุคลากร มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินงานและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลต่อการขับเคลื่อนองค์การหรือเครือข่าย เพราะมีผลทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ เหมรณนธ์ (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทวพร ขำเมธา (2558) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มสระยาโยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มสระยาโยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยเลขคณิต จากมากไปหาน้อยดังนี้ ความผูกพันที่จะปฏิบัติ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และการไว้วางใจกัน ตามลำดับ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจาก ผู้บริหารให้ความไว้วางใจครู ให้เข้ามามีส่วนร่วมใน การตั้งเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน มองหาข้อดีและยอมรับในความแตกต่างของแต่ละบุคคล สร้างแรงจูงใจในการทำงานเพื่อก่อให้เกิดความผูกพัน อยากเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน เกิดความภาคภูมิใจในการทำงานร่วมกัน และให้ความมีอิสระในการปฏิบัติงานแก่ครู จึงทำให้ครูและผู้บริหารรู้และปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพและเกิดความรับผิดชอบในการทำงาน สอดคล้องมุมมองของอิสลาม ซึ่งอัลกุรอานกล่าวว่า

﴿فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ ۚ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ ۚ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ ۚ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾

ความว่า “เนื่องด้วยความเมตตาจากอัลลอฮฺนั่นเอง เจ้า (มุฮัมมัด) จึงได้สุภาพอ่อนโยนแก่พวกเขา และถ้าหากเจ้าเป็นผู้ประพฤติดุร้าย และมิได้แจ้งกระด้างแล้วไซ้ร้ แน่แน่นอนพวกเขาก็ย่อมแยกตัวออกไปจากรอบๆเจ้ากันแล้ว ดังนั้นจงอย่าให้แก่

พวกเขาเกิด และจงขอร้องให้แก่พวกเขาด้วย และจงปรึกษาหารือกับพวกเขาในกิจการทั้งหลาย ครั้นเมื่อเจ้าได้ตัดสินใจแล้ว ก็จงมอบหมายแด่อัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักใคร่ผู้มอบหมายทั้งหลาย” (อาลีอิมรอน 3: 159)

﴿وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ﴾

ความว่า “และบรรดาผู้ตอบรับต่อพระเจ้าของพวกเขาดำรงละหมาด และกิจการของพวกเขามีการปรึกษาหารือระหว่างพวกเขาและเขาบริจาคสิ่งที่เราได้ให้เครื่องปัจจัยยังชีพแก่พวกเขา” (อัซซูรอ 42: 38)

3) หลักอิตกอน (Itqan) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักอิตกอน (การมุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ) มาใช้ในการดำเนินงาน อาจเป็นไปได้ว่า โรงเรียนให้ความสำคัญและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเอง พัฒนาทักษะการทำงานในขอบข่ายที่ตนเองรับผิดชอบ โดยที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ แต่ละฝ่ายหรือแต่ละแผนกมีการวางแผนเป้าหมายความสำเร็จของตนอย่างชัดเจน จัดโครงการพัฒนาวิชาชีพ ให้มีการอบรมสัมมนาโดยวิทยากรจากภายในและภายนอกโรงเรียน การให้ครูไปศึกษาดูงานและอบรมสัมมนาโดยองค์กรอื่น ตลอดจนการสอนงานแก่กันและกันของครูและบุคลากรในโรงเรียน นอกจากนี้ ผลการศึกษาในด้านนี้พบว่า ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนนำเอาหลักอิตกอน (การมุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ) นั่นก็คือ การตรึง ซึ่งหมายถึง การสร้างความตระหนัก และการโน้มน้าว ให้ครูและบุคลากรของโรงเรียนมองเห็นคุณค่าของหลักอิตกอน โดยมุ่งหวังพึงพราะทัยจากอัลลอฮ์ ﷻ มองเห็นผลลัพธ์ที่ดีที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองและองค์กร ทั้งในอนาคตอันใกล้ (دنیا) และผลลัพธ์ในโลกหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของมีลาลา (Melala, 2019) ที่วิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของจริยธรรมในการทำงานของอิสลามต่อคุณภาพ: กรณีศึกษาบริษัท Sonaric (The Impact Of Islamic Work Ethics On Quality: Case Study On Sonaric Company) ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมในการทำงานตามหลักการอิสลาม (Islamic Work Ethics: IWE) เป็นตัวขับเคลื่อนหลักในด้านคุณภาพงาน ดังนั้น ผู้จัดการจึงจำเป็นต้องสนับสนุนหลักจริยธรรมในการทำงานตามหลักการอิสลามในที่ทำงานเพื่อเพิ่มคุณภาพงาน ดังเช่นหะดีษต่อไปนี้ (Nabulsi: 2022) ที่ได้รับไว้ว่า

عَنْ عَائِشَةَ     قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ   : ((إِنَّ اللَّهَ تَعَالَىٰ يُحِبُّ إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا أَنْ يُتِمَّهُ)) رواه الألباني، في صحيح الجامع، الصفحة أو الرقم: 1880، حسن.

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักเมื่อผู้หนึ่งจากพวกท่านปฏิบัติภารกิจใดๆ แล้วเขากระทำให้มันอย่างประณีต” หะดีษ บันทึกโดยอัลอัลบานีย์ ในคอฮ์ตุลญามิอ์ หน้าหรือหมายเลขที่ 1880

4) หลักอะมานะฮ์ (Amanah) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักอะมานะฮ์ (ความรับผิดชอบ) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน ฝ่ายบริหารและหัวหน้างานได้ให้ความสำคัญ ส่งเสริมกระตุ้นให้ครูและพนักงานทุกคนมีความรับผิดชอบ ทั้งต่อภาระงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนและที่ได้รับมอบหมายจากอัลลอฮ์ ﷻ การเน้นย้ำของผู้บริหารและหัวหน้างานให้ทุกฝ่ายมองเห็นความหมายที่ปรากฏอยู่ในคำสอนของท่านนบีมุฮัมมัด   ที่ว่า “ทุกคนเป็นผู้รับผิดชอบ และทุกคนจะต้องถูกสอบถามเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเขา” (บันทึกโดยอัลบุคอรีย์ 5200) ตลอดจนการเป็นแบบอย่างที่ดีของฝ่ายบริหารและหัวหน้างานในระดับต่างๆ ได้ส่งผลสะท้อนที่ดีต่อครูและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน และเมื่อคนในองค์กรมีความรับผิดชอบ (อะมานะฮ์) ต่อตนเองและรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว ย่อมส่งผลสะท้อนทำให้คุณภาพการปฏิบัติงานดีขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของมีลาลา (Melala, 2019: 193) ที่วิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของจริยธรรมในการทำงานของอิสลามต่อคุณภาพ: กรณีศึกษาบริษัท Sonaric (The Impact of Islamic Work Ethics on Quality: Case Study on Sonaric Company) ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบและความสามารถในการปฏิบัติงานมีผลในเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อคุณภาพ ความรับผิดชอบเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อคุณภาพตามด้วยความสามารถในการปฏิบัติงาน

5) หลักมูรอเกบะฮ์ (Muraqabah) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักมูรอเกบะฮ์ (โปร่งใส ตรวจสอบได้) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน เป็นไปได้ว่า มาจากนโยบายจากคณะผู้บริหาร โครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ระบบงานที่ชัดเจน ระบบติดตามงานที่ชัดเจนและนำมาปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานในการบริหารแบบอิสลามของ มุซา มุฏาวี (Musa Mutawie, 2016) การติดตามตรวจสอบเป็น

กระบวนการสังเกตผลการดำเนินการที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และดำเนินการที่ถูกต้องเพื่อแก้ไขความเบี่ยงเบนที่อาจจะมีขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับ นิเลาะ แวอุเซ็ง (2559) ผู้บริหารมุสลิมควรให้ความสำคัญและใช้หลัก มุรอเกาะบะฮฺ (Muraqabah) ในการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขโดยเฉพาะในส่วนของการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่า ผลที่ได้จากการดำเนินการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และต้องระลึกอยู่เสมอว่า แม้ว่าผู้บริหารมี หน้าที่โดยตรงในการนิเทศตรวจตราหรือตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร แต่ในขณะเดียวกัน เขาเองก็ถูก สอดส่องหรือตรวจตราในทุกการงานจากอัลลอฮ์ เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ โอซุนบาโด และ อัลอูญัยบีญ์ Ogunbado & Al-Otaibi (2013) ที่วิจัยเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพเป็นค่านิยมอิสลามหรือไม่? (Is quality management an Islamic value?) ผลการวิจัยพบว่า หลักมุรอเกาะบะฮฺ (Muraqabah) เป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของการจัดการคุณภาพในศาสนาอิสลาม จำเป็นเหนือมุสลิมทุกคนจะต้องมีรำลึกถึงอัลลอฮ์ในทุกๆ กิจกรรมที่เขากระทำ เขาจะต้องปฏิบัติหน้าที่การทำงานที่เขาได้รับ มอบหมายให้ดีที่สุดและตระหนักอยู่เสมอว่าพระองค์กำลังจ้องมองดูเขาอยู่ ถึงแม้ว่าเขาจะมองไม่เห็นพระองค์ก็ตาม การกำกับดูแลสามารถกระทำได้สองทางคือ การกำกับดูแลตนเอง (Self-Supervision) และการกำกับดูแลผู้อื่น (supervision over others) การกำกับดูแลตนเอง (Self-Supervision) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลตรวจสอบตนเองว่ากำลังทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ ส่วนการกำกับดูแลผู้อื่น (supervision over others) จะกระทำขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานได้ ปฏิบัติงานอย่างดีควรค่าแก่การยกย่องชื่นชมหรือว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องมุมมองของอิสลาม ซึ่งอัลกุรอาน กล่าวว่า

﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮ์ทรงสอดส่องดูพวกเจ้าอยู่เสมอ” (อันนิซาอ์ 4: 1)

﴿وَقُلْ أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า “พวกท่านจงทำงานเถิด แล้วอัลลอฮ์จะทรงเห็นการทำงานของพวกท่าน และร่อซูลของ พระองค์และบรรดามุอมีนก็จะเห็นด้วย และพวกท่านจะถูกนำกลับไปยังพระผู้ทรงรอบรู้ในสิ่งเร้นลับและสิ่งเปิดเผยแล้ว พระองค์จะทรงแจ้งแก่พวกท่าน ในสิ่งที่พวกท่านทำไว้” (อัตเตาบะฮ์ 9: 105)

6) หลักอิกลาศ (ikhlas) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักอิกลาศ (ความบริสุทธิ์ใจ) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปได้ว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับหลักอิกลาศ และได้กำหนดเป็น นโยบายของโรงเรียน การรณรงค์ส่งเสริมให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร และความเชื่อความศรัทธาตามหลักศาสนาส่วนบุคคล เพราะด้วยสาเหตุของความอิกลาศ บรรยากาศแห่งอิสลาม การเคารพ การให้เกียรติ การช่วยเหลือกันและกัน และการให้อภัย กันก็จะเกิดขึ้นตามมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปูตู เอฟวี , อัคมัด , อาร์มานู และโซลิมน Putu Evvy, Achmad, Armanu & Solimun (2018) ที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของพฤติกรรมของอิกลาศ (Ikhlas Behavior) ในฐานะตัวควบคุมดูแล ความสามารถและบรรยากาศขององค์กรโรงเรียนต่อการปฏิบัติงานของครูในเมืองปาตู ประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถและบรรยากาศขององค์กรโรงเรียนส่งผลกระทบต่อการทำงานของครูอย่างมาก ในขณะเดียวกันพฤติกรรม ของอิกลาศไม่ได้ควบคุมดูแลผลของความสามารถที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูโดยตรง แต่พฤติกรรมของอิกลาศช่วยเสริมสร้าง อิทธิพลของบรรยากาศขององค์กรโรงเรียนต่อการปฏิบัติงานของครู อัลกุรอานกล่าวว่า

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾

ความว่า “และพวกเขาก็ได้ถูกบัญชาให้กระทำการอื่นใดนอกจากเพื่อเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ เป็นผู้มีเจตนาบริสุทธิ์ในการภักดีต่อ พระองค์ เป็นผู้อยู่ในแนวทางที่เที่ยงตรงและดำรงการละหมาดและจ่ายซะกาต และนั่นแหละคือศาสนาอันเที่ยงธรรม” (อัลบะยยินะฮ์ 98: 5)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลามของโรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยหลักจริยธรรมอิสลาม 6 ด้าน ได้แก่ หลักอะดะละฮ์ (Adalah) หลักซุร (Syura) หลักอิติกอน (Itqan) หลักอะมานะฮ์ (Amanah) หลักมูรอเกาะบะฮ์ (Muraqabah) และหลักอิคลาส (Ikhlas) ผลการวิจัยพบว่า

หลักอะดะละฮ์ (Adalah ; หลักความเที่ยงธรรม ความเหมาะสม) โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักจริยธรรมนี้มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีแผนผังโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน การปรึกษาหารือกันเป็นประจำ มีระบบการมอบหมายงานและระบบติดตามงาน กำหนดชั่วโมงการทำงานอย่างเหมาะสมพิจารณาและปรับขึ้นเงินเดือนด้วยหลักเกณฑ์และระเบียบที่ชัดเจน เงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานและความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย ก่อนการประเมินมีการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การประเมิน มีช่องทางสำหรับการร้องเรียนและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาข้อร้องเรียนต่างๆ ผ่านการประชุม (มุขาวะเราะฮ์) ปัจจัยที่เอื้อต่อการนำเอาหลักจริยธรรมนี้มาปฏิบัติคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญและกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียน การให้ความสำคัญและยึดมั่นต่อความเชื่อและการศรัทธาตามหลักศาสนา ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร

หลักซุร (Syura ; การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม) โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักจริยธรรมนี้มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและประเมินผล การใช้หลักสูตร ทุกฝ่ายในโรงเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ทุกคนได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม โรงเรียนจัดการประชุมและมีปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลาทุกแผนก ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ มีการระดมความคิดเห็น (Brain Storming) ของผู้บริหาร ครูและพนักงาน ในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนหรือตามวาระที่เห็นเหมาะสมเกี่ยวกับหัวข้อที่เป็นประเด็นปัญหาหรือหัวข้อสำคัญ มีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานและผู้ที่เกี่ยวข้องจะร่วมแสดงความคิดเห็น ปัจจัยที่เอื้อต่อการนำเอาหลักจริยธรรมนี้มาปฏิบัติ คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญและกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียน ความเชื่อศรัทธาในหลักการของศาสนา วัฒนธรรมองค์กร การสร้างความตระหนัก (ตัสเอบ) ในคุณค่าของการประชุม การฝึกอบรมวิธีการประชุม และการสร้างความเคยชินจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร

หลักอิติกอน (Itqan ; การมุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ) โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักจริยธรรมนี้มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านเทคนิคการสอนให้แก่ครู การพัฒนาบุคลิกภาพ หัวหน้างานฝ่าย ด้านวิชาการพบว่าหัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระคอยติดตามงาน โรงเรียนจะพิถีพิถันในเรื่อง การตรวจสอบราคาและคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ก่อนการอนุมัติจัดซื้อทุกครั้ง มีการปรับปรุงหลักสูตร ตำราเรียน การจัดให้มีห้องสมุด และสื่อการจัดการเรียนรู้ต่างๆ ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ จะมีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานทุกครั้ง ปัจจัยที่เอื้อต่อการนำเอาหลักจริยธรรมนี้มาปฏิบัติคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญ การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรอย่างเพียงพอ บรรยากาศตามสภาพแวดล้อมขององค์กร การเรียนรู้กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร

หลักอะมานะฮ์ (Amanah ; ความรับผิดชอบ) โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักจริยธรรมนี้มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน สะท้อนออกมาจากการที่บุคลากรเข้าประชุมหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนได้ตรงตามเวลา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีการรับสินบนหรือคอร์รัปชัน บุคลากรของโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ อย่างไรก็ตามยังมีความกังวลว่าคนยังขาดอะมานะฮ์ในเรื่องการส่งงานเอกสารล่าช้า ไม่ตรงตามกำหนดเวลา ปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามหลักอะมานะฮ์ (ความรับผิดชอบ) ได้แก่ โครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ระบบตัสเอบ (การสร้างแรงจูงใจโน้มน้าวให้เป็นถึงคุณค่าทางด้านศาสนา) ด้วยการพูดคุยด้วยเหตุผลหรือหลักการของศาสนาอย่างต่อเนื่อง ระบบติดตามงานที่ชัดเจน การสอนงานและการฝึกอบรม

หลักมูรอเกาะบะฮ์ (Muraqabah ; โปร่งใส ตรวจสอบได้) โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักจริยธรรมนี้มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีการประชุม หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าแผนกจะให้ครูหรือพนักงานรายงานผล มีการสรุปงาน ประเมินการปฏิบัติงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงงาน เอกสารหรือแฟ้มเก็บงาน พร้อมทั้งจะนำเสนอเมื่อถูกร้องขอ มีการชี้แจงระเบียบปฏิบัติงานทุกต้นปีและตามวาระที่เหมาะสม และการติดตามงานจากฝ่าย

ต่างๆ มีความสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการนำเอาหลักจริยธรรมนี้มาปฏิบัติคือ นโยบายจากคณะผู้บริหาร โครงสร้างการบริหารงาน ระบบงานและระบบติดตามงานที่ชัดเจนและนำมาปฏิบัติจริง

หลักอิกลาส (Ikhlas ; ความบริสุทธิ์ใจ) โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำเอาหลักจริยธรรมนี้มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยการทำบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ อาสาทำงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติมพิเศษ มีความเต็มใจเมื่อถูกตักเตือนหรือได้รับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการนำเอาหลักจริยธรรมนี้มาปฏิบัติคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อความบริสุทธิ์เพื่อความพอพระทัยของอัลลอฮ์ และกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน การทำให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร ตลอดจนการพูดคุยเกี่ยวกับคุณค่าทางศาสนาที่สอดคล้องกับความเชื่อความศรัทธาตามหลักศาสนาของบุคคล

ข้อเสนอแนะ

โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษา ได้นำเอาหลักจริยธรรมอิสลาม 6 ด้าน ประกอบด้วย หลักอะดะละฮ์ (Adalah ; หลักความเที่ยงธรรม ความเหมาะสม) หลักซุร (Syura ; การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม) หลักอิติกอน (Itqan ; การมุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ) หลักอะมานะฮ์ (Amanah ; ความรับผิดชอบ) หลักมูรอเกาะบะฮ์ (Muraqabah ; โปร่งใส ตรวจสอบได้) และหลักอิกลาส (Ikhlas ; ความบริสุทธิ์ใจ) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน ผู้วิจัยมีประเด็นข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า หลักความอิกลาส (Ikhlas) หลักมูรอเกาะบะฮ์ (Muraqabah) และหลักอะมานะฮ์ (Amanah) ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เนื่องจากหลักความอิกลาสและหลักมูรอเกาะบะฮ์เป็นแนวคิดหรือหลักจริยธรรมที่เป็นนามธรรมซึ่งวัดผลและประเมินผลได้ค่อนข้างยาก ส่วนหลักอะมานะฮ์ (Amanah) พบว่ามีปัญหาการส่งงานล่าช้าอยู่บ้าง ดังนั้นทางโรงเรียนจะต้องใส่ใจสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคลากร ด้วยการให้แรงจูงใจ เพื่อให้ครู พนักงานและบุคลากรมีความอิกลาสมากยิ่งขึ้น การดำเนินงานให้มองประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพื่อความพึงพอพระทัยของอัลลอฮ์ ﷻ โดยเชื่อมโยงกับหลักศรัทธาให้มากขึ้น โรงเรียนควรจัดอบรมสัมมนาให้ทุกคนได้ตระหนักในความเป็นอับาดุลลอฮิซซอลิฮีน (บ่าวที่ดีของอัลลอฮ์) ด้วยการมุ่งทำงานเพื่ออัลลอฮ์ ﷻ และสร้างประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ในดunya (โลกนี้) และเพื่อให้ได้รับความสำเร็จในโลกหน้า นอกจากนี้โรงเรียนควรกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านจิตวิญญาณ และจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความเป็นเลิศในทุกๆ ด้าน

1.2 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอิกเราะฮ์สามัญศึกษาได้นำหลักอะดะละฮ์ (Adalah) หลักซุร (Syura) และหลักอิติกอน (Itqan) มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนในระดับที่สูงกว่าและโดดเด่นกว่าหลักความอิกลาส (Ikhlas) หลักมูรอเกาะบะฮ์ (Muraqabah) และหลักอะมานะฮ์ (Amanah) โรงเรียนจึงควรติดตามอย่างต่อเนื่องต่อไป รวมถึงควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านจิตวิญญาณ จัดอบรมสัมมนาทักษะทางด้านวิชาชีพ หรือส่งครูและบุคลากรของโรงเรียนเข้ารับการอบรมภายนอก เพื่อรักษาความโดดเด่นนี้ไว้ และเพื่อรักษาความเป็นเลิศในทุกๆ ด้านอย่างครอบคลุมและยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยโดยขยายกรอบของกลุ่มตัวอย่างให้ใหญ่ขึ้นครอบคลุมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดอื่น ๆ ในชายแดนภาคใต้ เช่น จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสตูล พร้อมทั้งเพิ่มกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิชาศาสนา ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปรียบเทียบหรือยืนยันสภาพการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลามในบริบทที่หลากหลาย

2.2 ควรศึกษาการดำเนินงานตามหลักจริยธรรมอิสลาม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ที่เน้นการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา เช่น หลักสูตรระยะสั้นหรือโครงการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักจริยธรรมอิสลามมาใช้ในการดำเนินงานตามขอบข่ายการบริหารของโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหลักจริยธรรมอิสลามของบุคลากรโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กวี เจ๊ะหมัด และ นพรัตน์ ชัยเรือง. (2558). พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(1), 22-33.
- กิตติภูมิ สมศรี. (2560). แนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จักรพันธ์ จันทรเจริญ. (2561). การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(3), 27-42.
- จารุณี แก้วเอียน. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา* 13(1), 27-40.
- จรรยา โต๊ะตาเหยะ. (2558). คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาร์ล่า ลาหมัด และคณะ. (2559). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล. *การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7*. (น. 258-259), 23 มิถุนายน 2559. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- เทพพร ขำเมธา. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มสระยายโสม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิเลาะ แวอุเซ็ง. (2559). การจัดการศึกษาในอิสลาม แนวคิดสู่การปฏิบัติ. ปัตตานี: โรงพิมพ์มิตรภาพ.
- ปิลันธนา แป้นปลื้ม และ วิโรจน์ เกษภูลักษ์ณ์. (2560). อิทธิพลของความยุติธรรมในองค์การต่อผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ผ่านการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 7(1), 58-59.
- พรเทพ เหมรานนท์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พรรณอร อุสุภาพ. (2561). การศึกษาและวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรวลัย เหล็งสุดใจ และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2557). จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 6(2), 96.
- ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ. (2560). การนำการปรึกษาหารือมาใช้ในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: การทบทวนสำหรับแนวทางในเชิงปฏิบัติ. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 15(3), 19-37.
- มีร์ฟัต มะยูโซ๊ะ. (2551). แบบอย่างทางจริยธรรมของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส จากทัศนะของผู้บริหารและครูอิสลามศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- มูนิเราะห์ สาและอาแระ. (2561). การบริหารโรงเรียนตามหลักการบริหารจัดการที่ดีในอิสลามของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 กันยายน 2565, จาก : <https://cdc.parliament.go.th/>.
- สุธัญชนก ททรัพย์น้อย. (2558). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. การค้นคว้าอิสระปริญญาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- อาคม มากมีทรัพย์. (2556). จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อิสมาแอล เจะเล็ง. (2556). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไอยุป เจริญสุข. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักราชวสุตธรรมกับการบริหารตามหลักอิสลามของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Abdul Rahim Chandio, Iqbal Ameen Brohi, and Ghulam Nabi Gadhi. (2019). Administrative Ethics with Special Reference to Islam. *Global Scientific Journal*, 7(7), 913-923.
- Manar Mansour Ahmad Mansour. (2015). The degree to which a school principal practices ethical leadership and its impact on climate of organizational structure from the point of view of primary school teachers in Taif Province. *Majallat buhuth altarbiat alnaweiya - Jamieat almansura*, 12(39), 128-139.
- Melala, I. (2019). The impact of Islamic work ethics on quality : Case study on Sonaric Company. *Economic Researcher Review (CHEEC)*, 7(11), 182-195.
- Misbah Mansur Musaa Mutawie. (2016). Aldaabit al'akhlaqu fi aleamal al'iidarii min manzur 'iislami. *Yearbook of the College of Islamic and Arabic Studies for Girls in Zagazig*, 2016(6), 1999-2010.
- Mofareh Saeed Alkadem, Abdulaziz Saeed Alqahtani. (2016). Educational Management in the Light of Islamic Standards. *British Journal of Education, Society & Behavioral Science*, 14(3), 4-5.
- Mohamad Johdi Salleh, Nazifah Alwani Mohamad. (2012). Islamic Principle of Administration: Implication on Practices in Organization. *Technology, Science, Social Sciences and Humanities International Conference*. (p. 1-12), 14-15 November 2012. Langkawi : Universiti Teknologi MARA Kedah.
- Ogunbado, A. F. & Al-Otaibi, A. M. (2013). Is Quality Management An Islamic Value?. *IOSR Journal of Business and Management*, 8(3), 9-10.
- Putu Evvy, R. S., Achmad, S., Armanu & Solimun. (2018). Ikhlas behavior as the influence moderator of competence and climate of school organization on performance of teachers. *Russian Journal of Agricultural and Socio-Economic Sciences (RJOAS)*, 5(77), 65-73.
- Rokman, W., & Hassan, A. (2012). The effect of Islamic work ethic on organisational justice. *African Journal of Business Ethics*, 6(1), 25-29.
- Shahrul Nizam bin Salahudin, Siti Sarah binti Baharuddin, Muhammad Safizal, Abdullah, Abdullah Osman. (2016). The Effect of Islamic Ethics on Organizational Commitment. *Procedia Economics and Finance*, 35(2016), 582-590.
- Souad, B. (2020). *The role of Moral Values in building character of administration leader from an Islamic Perspective*. Jakarta: Majallah Dirasaat Iqtisodiyah.

การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site
เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม
อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

Development of Technology ability by Google Site Learning in the history of the male
and female followers's Buddhist for grade 12 students Chiang Yuen Pittayakom School
Chiang Yuen District, Mahasarakam

พุฒิพัฒน์ พัดปูย^{1*}, พัชรีย์ สมบัติ²
Putthiphut Pudpuy^{1*}, Patcharee Sombat²

^{1*}คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพชีวิต ศูนย์สื่อสร้างสรรค์แห่งประเทศไทย

²ข้าราชการครู โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

^{1*}Academic, Professional and Life Director, Creative Media Center of Thailand

²teacher, Chiang Yuen Pittayakom School, The Secondary Education Service Area Office Mahasarakham

*Corresponding author, e-mail: noteputthiphut@gmail.com

(Received: January 27, 2023; Revised: December 30, 2023; Accepted: December 30, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้เทคโนโลยีก่อนและหลังเรียนโดยชุดการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม จำนวน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ 3) แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ Paired t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี, Google Site, ประวัติสาวก-สาวิกา

Abstract

The objectives of this research are: 1) to compare Technology ability of Grade 12 students before and after by Google Site learning of the history of the male and female followers's Buddhist. and 2) to study the satisfaction of Grade 12 students who received learning management through learning Technology ability by Google Site of the history of the male and female followers's Buddhist. The sample used for this research was Grade 12 students Chiang Yuen Pittayakom School 39 persons are used by simple sampling method. The instruments used in this research consist of: 1) plans for learning 2) problem Technology ability test and 3) questionnaire on student satisfaction. The statistics used for data analysis were

percentage, mean, standard deviation, paired t-test statistics. The research results were found that 1) Grade 12 students who were manage to learning by Google Site have higher Technology ability than before class. With statistical significance at the .05 level. 2) Satisfaction of Grade 12 students toward learning management through learning for Technology ability by Google Site of the history of the male and female followers's Buddhist. Overall at the highest level.

Keywords : Technology ability, Google Site, history of the male and female followers's Buddhist

บทนำ

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่โลกยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัว ประกอบกับรัฐบาลได้มีการประกาศนโยบาย Thailand 4.0 ขึ้น ซึ่งมีหัวใจสำคัญ คือ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) ที่มีการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตไปสู่ภาคบริการมากขึ้น (โพยม จันทน์น้อย, 2560) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เป็นไปตามความสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (2560-2564) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้ว่า การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจะทำให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นพลเมือง พลโลก โดยทุกภาคส่วนสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบผลลัพธ์การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้วยระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มีประสิทธิภาพในการบริหาร การบริการ และการเรียนรู้ และคุณภาพมาตรฐานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับสมรรถนะวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการขับเคลื่อนที่สำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีตลอดจนพัฒนาเป็นทักษะจำเป็นสำคัญต่อการเรียนรู้ เนื่องจากเทคโนโลยีมีบทบาทมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน การรู้ เข้าใจ และการเลือกใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้อง เหมาะสมจะก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับการดำรงตนในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีมาเป็นตัวเอกนับเป็นการจัดการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่นำ Platform ทางอินเทอร์เน็ตมาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนจัดการข้อมูลได้ง่ายและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Google Site ที่เป็นบริการต่อยอดของ Google ซึ่งเป็นรูปแบบของการสร้างเว็บไซต์ที่สามารถสร้างได้ง่าย จัดการข้อมูลที่เราต้องการเผยแพร่ได้อย่างเป็นระบบ เป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ได้อย่างเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ และสถานการณ์ในปัจจุบัน

การจัดการศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายสูงสุด คือ การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เต็มศักยภาพ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความสามารถทางความคิด สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหา การจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้นั้น องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงแนวคิดและการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเปลี่ยนพฤติกรรมจากการบอกความรู้ให้นักเรียนมาเป็นการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การปรับปรุงการเรียนการสอนในห้องเรียนจึงนับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคม

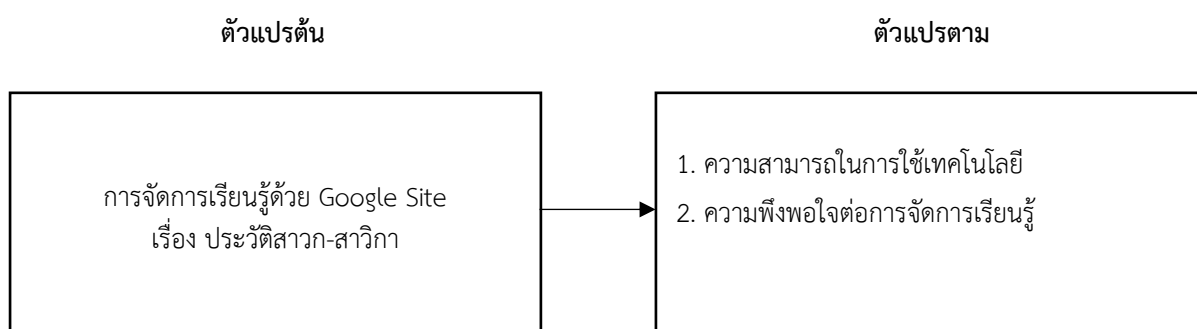
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในสาระศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ซึ่งจัดเป็นรายวิชาที่เนื้อหาค่อนข้างมาก และหลากหลาย ในปัจจุบันการสอนมุ่งเน้นไปที่เนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาความสามารถและสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ การนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลผ่านเทคโนโลยีช่องทางต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นแหล่งข้อมูลใหญ่และสามารถเลือกรับข้อมูลได้หลากหลายที่มา การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีจะช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ว่าเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร ส่งผลให้เกิดการเข้าใจในบริบทของข้อมูล และเลือกนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). หรือ สมศ. รอบ 2 (ปี 2549-2553) เมื่อวันที่ 30 - 31 มกราคม และ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 ในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะจำเป็นตามหลักสูตร ตัวบ่งชี้ที่ 5 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 1.83 ซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่ได้มาตรฐาน ต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ คือ ค่าเฉลี่ย 3.00

ด้วยเหตุและผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจศึกษา เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนช่วยในการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ และแรงกระตุ้นการสนใจให้กับผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี พร้อมกันนั้นยังสามารถนำความรู้ไปเป็นพื้นฐานในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี สามารถนำความรู้ไปใช้จัดการข้อมูลผ่านการสืบค้นจากแหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติในอนาคต และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้เทคโนโลยีก่อนและหลังเรียนโดยชุดการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อชุดการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 8 ห้อง รวมนักเรียนทั้งสิ้น 235 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 39 คน ได้มาโดยการสุ่มที่คำนึงถึงความเป็น (Probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 2) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 แผน 4 ชั่วโมง ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของแผนกิจกรรมการเรียนรู้โดยเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

4.51-5.00	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
3.51-4.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน สร้างแบบทดสอบและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา จำนวน 3 ท่าน นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (ไพศาล วรคำ, 2558) เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 เป็นแบบทดสอบที่ใช้ได้ พบว่า แบบทดสอบมีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 37 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) รายข้อ พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .36 - .80 ค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อ พบว่า มีค่าระหว่าง .20 - .64 64 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร Kuder - Richardson 20 (KR-20) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ .90

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของ Likert ซึ่งมี 5 ระดับ จำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ และเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

+1	เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามสอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ
0	เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามสอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ
-1	เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามไม่สอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ

นำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 เป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ พบว่า

แบบสอบถามมีค่าความสอดคล้อง 1.00 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองกับกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยกรณินำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นเวลา 1 ครั้ง ครั้งละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) สร้างความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มทดลองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยแผนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site ทำความตกลงเรื่องการปฏิบัติตน กฎเกณฑ์ การวัด และประเมินผลการเรียนรู้

2) ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีก่อนเรียน เพื่อนำคะแนนที่ได้มาเป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน โดยแบบวัดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีประกอบไปด้วย แบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยจัดการเรียนรู้จำนวน 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง

4) เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผนเตรียมไว้แล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site แล้วบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน

5) นำคะแนนที่ได้ไปตรวจสอบผลแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site จากคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยการทดสอบค่าที่ Paired t-test

2) การหาคะแนนความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลตามจำนวนคาบ / ชั่วโมง การจัดการเรียนการสอนตามปกติ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบการทดสอบวัดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบวัดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มทดลอง	จำนวน (n)	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	t	df
ทดสอบก่อนเรียน	39	20	8.28	1.36	17.54	38
ทดสอบหลังเรียน	39	20	16.12	1.27		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 8.28 และค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 16.12 โดยผลการทดสอบความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนพอใจกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์และกติกาสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.80	0.40	มากที่สุด
2	นักเรียนชอบการสืบค้นข้อมูลเพื่อตอบคำถามก่อนเริ่มการเรียนการสอน	4.94	0.23	มากที่สุด
3	นักเรียนสนุกกับการใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน	4.97	0.17	มากที่สุด
4	นักเรียนพอใจกับใบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	4.90	0.31	มากที่สุด
5	นักเรียนสนุกกับการทำกิจกรรมกลุ่ม	4.89	0.32	มากที่สุด
6	นักเรียนชอบการสุ่มตอบคำถามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสุ่ม	4.89	0.31	มากที่สุด
7	นักเรียนรู้สึกสนุกในการเรียนวิชาสังคมศึกษา	4.81	0.40	มากที่สุด
8	นักเรียนชอบสื่อการเรียนการสอนที่ครูนำเสนอ	4.83	0.42	มากที่สุด
9	นักเรียนพอใจกับแหล่งเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้น เพราะทำให้นักเรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลได้ตรงประเด็น	4.83	0.42	มากที่สุด
10	นักเรียนพอใจกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.95	0.22	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.88	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.32) อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออที่ผู้วิจัยได้อธิบายและสาธิตทีละขั้นตอนอย่างละเอียด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ นักเรียนสนุกกับการใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.17) นักเรียนพอใจกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.22) นักเรียนชอบการสืบค้นข้อมูลเพื่อตอบคำถามก่อนเริ่มการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.23) นักเรียนพอใจกับใบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.31) นักเรียนชอบการสุ่มตอบคำถามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสุ่ม ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.31) นักเรียนสนุกกับการทำกิจกรรมกลุ่ม ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.32) นักเรียนชอบสื่อการเรียนการสอนที่ครูนำเสนอ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.42) นักเรียนพอใจกับแหล่งเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้น เพราะทำให้นักเรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลได้ตรงประเด็น ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.42) นักเรียนรู้สึกสนุกในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) และนักเรียนพอใจกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์และกติกาสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40)

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลการศึกษได้ ดังนี้

1) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเลือกใช้ช่องทางเทคโนโลยีได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้เรียนได้เริ่มต้นค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง เลือกเสาะข้อมูลโดยผ่านการวิเคราะห์ถึงแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและตั้งใจที่จะสืบค้นข้อมูลเพื่อมาตอบปัญหาจากการทำกิจกรรม ตลอดจนสามารถสืบค้นข้อมูลที่ตนเองสงสัยได้อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น อีกทั้งจากการสังเกตการณ์เข้าถึงข้อมูลของนักเรียน พบว่า ผู้เรียนมีวิธีการในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีการอ้างอิงแหล่งที่มา และสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง

2) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนรู้จักใช้โทรศัพท์มือถือที่มีอยู่อย่างเกิดประโยชน์ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการสืบค้นข้อมูล และรู้สึกพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้ด้วย Google Site เรื่อง ประวัติสาวก-สาวิกา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ Google Site เป็นการเข้าถึงแหล่งข้อมูลออนไลน์ ครูผู้สอนควรชี้แนะแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่หลากหลาย เชื่อถือได้ เพื่อให้เกิดการสืบค้นอย่างถูกต้องเหมาะสม
2. การจัดกิจกรรมที่ต้องใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ควรมีการจัดการอุปกรณ์การปล่อยสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ตรวจสอบอุปกรณ์การปล่อยสัญญาณให้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีผู้ช่วยสังเกตการสอนในการเขียนบันทึกหลังการสอน เพื่อป้องกันการมีอคติในการประเมินผลและเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการจัดการเรียนรู้และเสริมสร้างการประเมินผลผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการวิจัยรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระอื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือบูรณาการข้ามวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *เครื่องมือวัดและประเมินความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน [ออนไลน์]*. ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2566, จาก : <https://online.anyflip.com/dwnyn/nxzh/mobile/index.Html>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564)*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- โพยม จันทน์น้อย. (2560). *การศึกษา 4.0*. MGR Online [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2566, จาก : <http://www.kroobannok.com/8149>.
- ไพศาล วรคำ. (2558). *การวิจัยทางการศึกษา (Education Research)*. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.

การพัฒนากิจกรรมการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาความสนใจ
ในการทำกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
A Development Positive Reinforcement Activity to Increase Responsible Behavior
Activity of Children with Special Needs

อติทยา ใจเตี้ย¹, สามารณ ใจเตี้ย^{2*}
Atitaya Jaitae¹, Samart Jaitae^{2*}

¹ครูการศึกษาพิเศษ, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

^{2*}คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

¹Special education teacher, Chiangmai Rajabhat University Demonstration School

²Faculty of Science and Technology, Chiangmai Rajabhat University

*Corresponding author, e-mail: samartcmru@gmail.com

(Received: April 27, 2023; Revised: December 7, 2023; Accepted: December 30, 2023)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาความสนใจในการทำกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 8 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นกิจกรรมการเสริมแรงทางบวก และแบบประเมินพฤติกรรมที่ไม่อยู่นิ่งก่อน-หลังการดำเนินกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Rank Test ผลการวิจัย พบว่า ค่าคะแนนพฤติกรรมที่ไม่อยู่นิ่งเฉลี่ยหลังทดลองใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกมีค่าสูงกว่าก่อนทดลองใช้กิจกรรมทดลองใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (p -value = 0.048) จึงอาจสรุปได้ว่ากิจกรรมการเสริมแรงทางบวกพัฒนาความสนใจในการทำกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้

คำสำคัญ : กิจกรรมเสริมแรงทางบวก, ความสนใจ, เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

Abstract

This Study is the mixed method design was to develop positive reinforcement activity to increase responsible behavior activity of children with special needs. The sampling group of study were 8 students. The tools consist of the positive reinforcement activity and the hyperactive behavior record. The descriptive and Wilcoxon signed rank tests were used for analysis. The result showed that in the comparison of hyperactive behavior, the post achievement score was higher than the pre-score (p -value = 0.048). As a result, it is possible to conclude that positive reinforcement could increase the responsibility of children with special needs.

Keywords : Positive reinforcement activity, Responsible behavior activity, Children with special needs

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา ความรู้ และภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษาจึงมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเองเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์การเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในห้องเรียน ชุมชนและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีข้อจำกัดในการเรียนรู้ที่มีผลมาจากสภาพความบกพร่องของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้ปกติเพื่อให้ได้เรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของสภาพร่างกายจิตใจและเป็นการส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ได้เต็มศักยภาพของเด็ก (ภาควิชาการศึกษาพิเศษ, 2562) สอดคล้องกับ Martha & Lolagul (2021) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมของเด็กเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการการรู้จำปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กช่วยให้ครูซึ่งมีความแตกต่างด้านสุขภาพและระดับการศึกษาเข้าใจเด็กได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจำนวนมากที่ไม่ได้รับการศึกษาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายจากปัจจัยครอบครัวที่มีลักษณะแตกต่างกันทางสังคมอันส่งผลต่อระดับความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เด็กบางส่วนต้องมีความช่วยเหลือในการเดินทางทำให้ไม่สามารถมาโรงเรียนได้ รวมถึงการขาดแคลนงบประมาณและการขาดทักษะที่ถูกต้องของครูผู้สอน (ดวงชนก ลันดา และจรรยาเกียรติ กุลสอน, 2559)

ทั้งนี้การจัดการศึกษาพิเศษจึงต้องมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนที่เป็นรูปแบบเฉพาะ แนวทางการใช้การเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาความสนใจในการทำกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะก่อให้เกิดการเรียนรู้สู่การปรับพฤติกรรมของเด็กโดยเด็กกลุ่มนี้มักมีปัญหาภาวะสมาธิสั้นและภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (แอลดี) เมื่อเด็กมีพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้น มักจะถูกมองว่าเป็นเด็กก้าวร้าว เกเร ไม่สนใจการเรียน จึงมักถูกปล่อยปละละเลยอันส่งผลต่อสภาพจิตใจ และมีการแสดงพฤติกรรมที่มากขึ้น (จิระวรรณ ศรีจันทร์ไชย, 2556) พฤติกรรมนี้เป็นผลมาจากพัฒนาการที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือโดยเฉพาะเด็กผู้ชายที่มักจะมีปัญหาในการเข้ากลุ่มเพื่อนและปัญหาทางอารมณ์ โดยมีปัจจัยการเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมภายในบ้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเหล่านี้ (Rebecca, Lucinda & Sam, 2017) ซึ่งการปรับพฤติกรรมผ่านการเรียนรู้เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองด้วยการเสริมแรง เช่น การใช้วัตถุสิ่งของหรือถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกที่สามารถสร้างบรรยากาศกระตุ้นให้ความพึงพอใจให้เกิดความสำเร็จหรือเครื่องบอกผลการกระทำว่าถูกผิด และอาจเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเสริมแรงต่อไป สอดคล้องกับรายงานการศึกษาที่พบว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงทางบวกอยู่ในระดับดี ทั้งโดยรวมและด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ส่วนพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเสริมแรงทางบวกสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (พนัยศ เงินวัฒนะ, 2560) เช่นเดียวกับการเสริมแรงหลังการใช้เบียร์รถรถควบคุมการเสริมแรงทางสังคมนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบียร์รถรถควบคุมการเสริมแรงทางสังคม มีพฤติกรรมการรับประทานผักและผลไม้มากขึ้นจากเดิมค่าเฉลี่ย 0.26 เพิ่มขึ้นเป็นค่าเฉลี่ย 2.92 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการเบียร์รถรถควบคุมการเสริมแรงทางสังคมหลังการทดลองมีคะแนนการรับประทานผักและผลไม้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ฐานิตา ฤๅชา และ สุวีรี ศิวะแพทย์, 2554) ทั้งนี้การใช้เสริมแรงเพื่อปรับพฤติกรรมเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมซึ่งครูจะมีบทบาทสำคัญต่อการตอบสนองพฤติกรรมทำลายที่เด็กพิเศษแต่ละคนแสดงออก (Martha & Lolagul, 2021) ครูควรให้การเสริมแรงโดยการชมเชยหรือให้แรงจูงใจ โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การให้รางวัล ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องการให้ผู้อื่นสนใจตนหรือเห็นว่าตนเองสำคัญกว่าคนอื่น การให้แรงจูงใจจะทำให้เด็กเกิดความสนใจพอใจที่จะเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Skinner

(1989) ที่กล่าวว่า การเสริมแรงให้ผลดีมากกว่าการลงโทษ เนื่องจากเวลาที่ทำโทษเป้าหมายของเรามักมีพฤติกรรมต่อต้าน ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ และประสบการณ์ในอดีตของนักเรียนคนนั้น

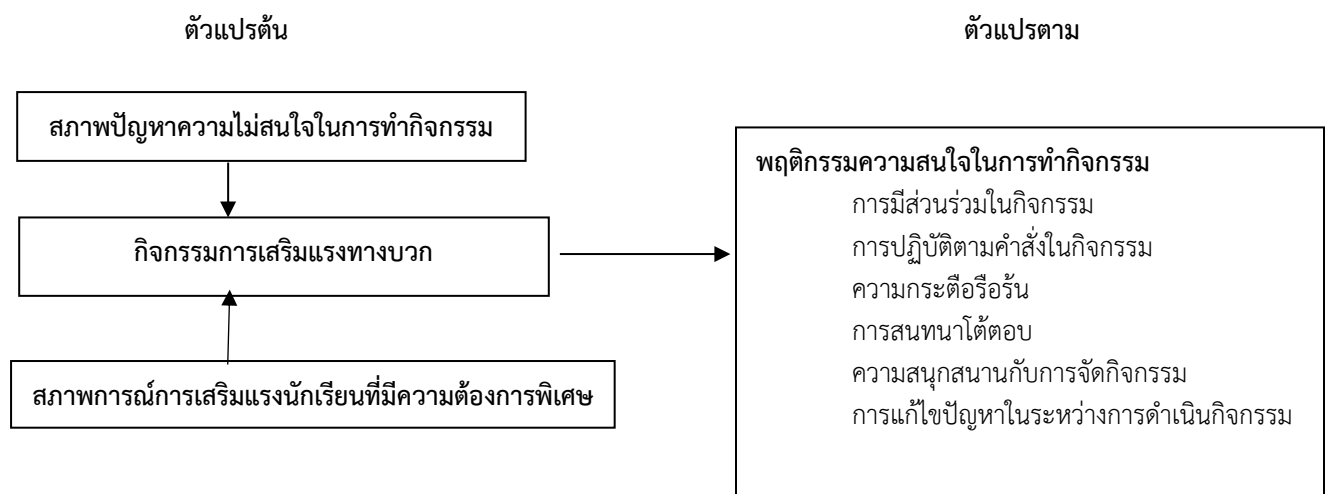
จากสภาพปัญหา แนวคิด และผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะทำการศึกษาการใช้การเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาความสนใจในการทำกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้ผลการศึกษานำไปสู่แนวทางในการปรับพฤติกรรมความสนใจและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความไม่สนใจในการทำกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเสริมแรงทางบวกและเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. เพื่อวิเคราะห์สภาพการณ์การเสริมแรงทางบวกในนักเรียนภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการใช้เบี้ยอรรถกรสามารถแก้ไขสภาพปัญหาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความแตกต่างกันได้ ทั้งนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากตัวเด็ก ผู้ปกครอง ครู และสถานศึกษา (ปองพล ประโมทยกุล และสุภารัตน์พิชา ปิยะธรรมวารกุล, 2563) (Rebecca, Lucinda & Sam, 2017) (Skinner, 1989) ดังกรอบแนวคิดภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยการค้นหาพฤติกรรมความไม่สนใจการทำกิจกรรมโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การทดลองกลุ่มเดี่ยววัดผลก่อน - หลังการใช้กิจกรรม และการวิเคราะห์สภาพการณ์ (SWOT analysis) ตามขั้นตอนดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การศึกษาพฤติกรรมความไม่สนใจการทำกิจกรรม

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ศูนย์พัฒนามนุษย์และบุคคลที่มีความพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรม

ใช้การสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกับการวิจัยเอกสารประกอบด้วย การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก พิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของปัญหาความไม่สนใจการทำกิจกรรม ร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเสริมแรง และให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ และดำเนินการปรับปรุงกิจกรรมตามข้อเสนอแนะ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครอง จำนวน 4 คน ครู จำนวน 2 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 1 คน และนักวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 1 คน

เครื่องมือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้กิจกรรมการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ครูทำการชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมอยู่นิ่งในขณะทำกิจกรรมในห้องเรียนได้จะได้อะไรดี สติ๊กเกอร์เป็นรางวัล ซึ่งสติ๊กเกอร์นี้สามารถนำไปแลกรางวัลได้ตามที่ต้องการ ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งครูจะเตือนด้วยภาพสัญลักษณ์โดยการยกภาพขึ้นเพื่อเตือนให้นักเรียนหยุดพฤติกรรมทันที และนักเรียนจะไม่ได้รับรางวัล

2. สังเกตพฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งก่อนดำเนินกิจกรรมการเสริมแรง เป็นเวลา 20 นาที

3. ดำเนินกิจกรรมการเสริมแรง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที รวมทั้งหมด 4 ครั้ง

เครื่องมือ เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งก่อน-หลังดำเนินกิจกรรมการเสริมแรง ได้แก่ พฤติกรรมการลุกออกจากที่นั่งขณะทำกิจกรรม พฤติกรรมการพูดแทรกขณะทำกิจกรรม พฤติกรรมการตบหน้าอกตัวเองขณะทำกิจกรรม (พฤติกรรมที่เห็นความสนใจ) และการไม่แสดงพฤติกรรมใด

เกณฑ์การให้คะแนน

+	หมายถึง	การแสดงพฤติกรรมขณะทำกิจกรรม
-	หมายถึง	ไม่มีการแสดงพฤติกรรมขณะทำกิจกรรม

การตรวจคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity) โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบด้านเนื้อหา (Subject Master Specialist) ทั้งความเหมาะสมด้านภาษาและข้อคำถามที่สร้างขึ้นครอบคลุมประเด็นที่ต้องการจะวัดหรือไม่ (อรพินท์ ชูชม, 2545) โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล 1 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item -

Objective Congruence Index: IOC) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.46 - 1.00 ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ขึ้นไป จำนวน 14 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ และเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมก่อน-หลังการใช้กิจกรรมด้วย สถิติทดสอบ Wilcoxon signed rank test

กิจกรรมที่ 3 การวิเคราะห์สภาพการณ์การเสริมแรงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

วิธีการศึกษา ทำการเชื่อมโยงข้อมูลจากการศึกษาในกิจกรรมที่ 1 และ 2 และใช้การสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมคิดและวิจารณ์ รวมถึงสังเคราะห์ข้อเสนอเพื่อการเสริมแรงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

เครื่องมือ ใช้การวิเคราะห์สภาพการณ์ (SWOT analysis) เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่การเสริมแรงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการวิเคราะห์จุดแข็ง (S - Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียนั้นว่าปัจจัยใดที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นที่ควรนำมาใช้เพื่อการประยุกต์ใช้เพื่อการเสริมแรงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ขั้นตอนการวิเคราะห์จุดอ่อน (W - Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียนั้นว่าปัจจัยใดที่เป็นข้อเสียเปรียบหรือจุดอ่อนที่ควรนำมาใช้เพื่อการประยุกต์ใช้เพื่อการเสริมแรงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ขั้นตอนการวิเคราะห์โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O - Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบ ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการเพื่อการเสริมแรงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ขั้นตอนการวิเคราะห์อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T - Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบระดับมหภาคในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจำต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบที่เกิดขึ้นจากการเพื่อการสร้างเพื่อการเสริมแรงเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์โดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูล การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย การเปรียบเทียบข้อมูลและการตีความข้อมูล โดยดัดแปลงขั้นตอนการวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยา (Matthew, Michael & Johnny, 2014)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 พฤติกรรมความไม่สนใจในการร่วมกิจกรรมของเด็ก

นักเรียนมีทั้งหมด 8 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 75.00 เพศหญิงร้อยละ 15.00 อายุระหว่าง 4-14 ปี พฤติกรรมความไม่สนใจในการร่วมกิจกรรมมีลักษณะ ดังนี้

นักเรียนคนที่ 1 เด็กหญิงกัลยาพร อายุ 6 ปี ประเภทความพิการ ออทิสติก ลักษณะความพิการ บกพร่องด้านการสื่อสารและสมาธิสั้น พฤติกรรมโดยทั่วไปมีพฤติกรรมการอยู่ไม่นิ่ง หันเหความสนใจง่าย ร้องไห้เมื่อถูกขัดใจ ไม่สนใจที่ได้รับมอบหมายช่วยเหลือตนเองในการขับถ่ายไม่ได้ ใช้การสื่อสารโดยการให้จับมือทำไม่สามารถใช้ภาษาในการพูดได้

นักเรียนคนที่ 2 เด็กหญิงวราภรณ์ อายุ 5 ปี 1 เดือน ประเภทความพิการ ดาวน์ซินโดรม ลักษณะความพิการบกพร่องด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ พฤติกรรมโดยทั่วไปช่วยเหลือตนเองในการขับถ่าย รับประทานอาหารเองได้ การสื่อสารสามารถใช้คำพูดเป็นประโยคสั้นในการสื่อสาร มีพฤติกรรมหันเหความสนใจง่าย พูดแทรกเมื่อครูพูด สามารถเรียนรู้ทักษะวิชาการในการอ่านพยัญชนะการนับจำนวนตัวเลข ทักษะทางสังคม สามารถเล่นร่วมกับกลุ่มเพื่อนได้

นักเรียนคนที่ 3 เด็กชายโตกิ อายุ 6 ปี 5 เดือน ประเภทความพิการ ดาวน์ซินโดรม ลักษณะความพิการบกพร่องด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ พฤติกรรมโดยทั่วไปสามารถช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร การขับถ่าย และการเข้าสังคมสามารถเล่นกับกลุ่มเพื่อนได้เป็นอย่างดี มักจะมีพฤติกรรมหันเหความสนใจง่าย อยู่ไม่นิ่ง และพูดแทรกไม่ฟังคำสั่งเมื่อครูบอกการใช้ภาษาสามารถบอกความต้องการโดยใช้ภาษาง่าย ๆ สั้นแต่ยังไม่ชัดเจน

นักเรียนคนที่ 4 เด็กชายณัฐนันท์ อายุ 9 ปี ประเภทความพิการ ออทิสติก ลักษณะความพิการ บกพร่องด้านการสื่อสาร และสมาธิสั้น พฤติกรรมโดยทั่วไปสามารถรับประทานอาหารเองได้ บอกความต้องการโดยการชี้และจับมือทำ ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าทำกิจกรรมต้องความกระตุน หันเหวี่ยงสนใจง่าย อยู่ไม่นิ่งจะลุกเดินไปมา สามารถในการเรียนสามารถระบายสีให้อยู่ในกรอบภาพได้สวยงาม รู้จักพยัญชนะ ก-ฮ การสื่อสารไม่ยอมออกเสียงพูดนอกจากเวลาที่พอใจ และตื่นเต้นจึงจะพูดออกมา

นักเรียนคนที่ 5 เด็กชายธวัช อายุ 6 ปี ประเภทความพิการ ออทิสติก ลักษณะความพิการออทิสติก พฤติกรรมโดยทั่วไปสามารถช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร ช่วยเหลืองานคร่งง่าย การสื่อสารไม่สามารถพูดออกมาเป็นคำ ๆ ได้ จะสื่อสารโดยการชี้ ร้องไห้ พฤติกรรมที่เป็นปัญหามักจะอยู่ไม่นิ่งหันเหวี่ยงสนใจงานที่ครูมอบหมายต้องคอยกระตุนเตือนตลอดเวลา มักจะร้องไห้เมื่อถูกขัดใจ

นักเรียนคนที่ 6 เด็กชายปณณวิช อายุ 9 ปี ประเภทความพิการสมองพิการ ลักษณะความพิการบกพร่องด้านสติปัญญา และร่างกาย มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร การขับถ่าย ทักษะทางสังคมติดเล่นกับเพื่อนได้ การสื่อสารสามารถเข้าใจภาษาพูดง่าย ๆ ได้ การใช้ภาษาสามารถถูกเป็นประโยคได้ รู้จักชักถามเมื่อสงสัย พฤติกรรมที่เป็นปัญหาขณะทำงานมักหันเหวี่ยงสนใจง่าย พูดทอดแทรกเมื่อครูสอน ลุกออกจากที่เมื่อยังไม่ถึงเวลา

นักเรียนคนที่ 7 เด็กชายปวเรศ อายุ 4 ปี 5 เดือน ประเภทความพิการดาวน์ซินโดรม ลักษณะความพิการบกพร่องด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ พฤติกรรมโดยทั่วไปสามารถรับประทานอาหารเองได้ การขับถ่ายยังต้องช่วยเหลือ ไม่เล่นกับเพื่อนจะกลัวการเข้าสังคม การสื่อสารยังไม่สามารถพูดเป็นคำได้ ขาดความมั่นใจ อยู่ไม่นิ่ง หันเหวี่ยงสนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ชอบวิ่งออกจากห้องเรียน ไม่รอคอยรอบของตนเอง มักจะอแงเมื่อถูกขัดใจ หรือ บอกความต้องการโดยการร้องไห้

นักเรียนคนที่ 8 เด็กชายปณณวิช อายุ 14 ปี ประเภทความพิการดาวน์ซินโดรม ลักษณะความพิการบกพร่องด้านสติปัญญาและการเรียนรู้ พฤติกรรมโดยทั่วไปสามารถรับประทานอาหารเองได้ การขับถ่ายยังต้องช่วยเหลือ ไม่เล่นกับเพื่อนจะกลัวการเข้าสังคม การสื่อสารยังไม่สามารถพูดเป็นคำได้ ขาดความมั่นใจ อยู่ไม่นิ่ง หันเหวี่ยงสนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ชอบวิ่งออกจากห้องเรียน ไม่รอคอยรอบของตนเอง มักจะอแงเมื่อถูกขัดใจ หรือ บอกความต้องการโดยการร้องไห้

ตอนที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยยรรถ

การพัฒนากิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่เหมาะสมเป็นการใช้กระดาษสติ๊กเกอร์สีเป็นรางวัลเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมได้ ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมมีการร่วมกันระหว่างครูและครูพี่เลี้ยง โดยถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่อยู่นิ่งครูจะเตือนโดยใช้ภาพสัญลักษณ์ยกขึ้นทันทีเพื่อเตือนให้นักเรียนหยุดพฤติกรรมนั้น นอกจากนี้ยังมีการสะสมรางวัลที่ได้ในสมุดบันทึกกิจกรรมเมื่อนักเรียนได้รางวัลตามที่กำหนดแล้วสามารถนำมาแลกรางวัลได้ ทั้งนี้คะแนนการแสดงผลพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 8 คน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรม

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งก่อนดำเนินการกิจกรรมการเสริมแรง (n = 8)

ครั้งที่	นักเรียน (คน)	พฤติกรรมการไม่อยู่นิ่ง (เฉลี่ยครั้ง)			ความถี่พฤติกรรมการไม่อยู่นิ่ง (เฉลี่ยครั้ง)
		ลุกจากที่นั่ง	พูดสอดแทรก	หันเหวี่ยงสนใจ	
1	8	4.29	3.21	0.00	2.50
2	8	3.08	2.86	1.23	2.39
3	8	4.26	2.68	1.00	2.65
4	8	5.28	4.28	1.28	3.61
รวมพฤติกรรมการไม่อยู่นิ่ง (เฉลี่ยครั้ง)					2.79

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งของนักเรียนก่อนดำเนินกิจกรรมการเสริมแรง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.79 ครั้ง โดยความถี่รวมครั้งที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.61 ครั้ง รองลงมาครั้งที่ 3 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 ครั้ง และค่าเฉลี่ยต่ำสุดครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 ครั้ง ทั้งนี้พฤติกรรมการลุกจากที่นั่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเมื่อเทียบกับพฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งอื่น

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งหลังดำเนินกิจกรรมการเสริมแรง (n = 8)

ครั้งที่	นักเรียน (คน)	พฤติกรรมการไม่อยู่นิ่ง (เฉลี่ยครั้ง)			ความถี่พฤติกรรมการไม่อยู่นิ่ง (เฉลี่ยครั้ง)
		ลุกจากที่นั่ง	พูดสอดแทรก	หันเหความสนใจ	
1	8	2.64	2.21	0.00	1.62
2	8	2.22	3.21	0.00	1.81
3	8	1.86	1.48	1.10	1.48
4	8	2.48	1.86	0.00	1.45
รวมพฤติกรรมการไม่อยู่นิ่ง (เฉลี่ยครั้ง)					1.59

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งของนักเรียนหลังกิจกรรมการเสริมแรง มีค่าเฉลี่ยรวม 1.59 ครั้ง โดยความถี่รวมครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 1.81 ครั้ง รองลงมาครั้งที่ 1 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.62 ครั้ง และค่าเฉลี่ยต่ำสุดครั้งที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.45 ครั้ง ทั้งนี้พฤติกรรมการลุกจากที่นั่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเมื่อเทียบกับพฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งอื่น

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งของนักเรียน

ค่าคะแนน	ค่าเฉลี่ย	Z	p – value*
ก่อนดำเนินกิจกรรมการเสริมแรง	2.79	- 1.826	0.048
หลังดำเนินกิจกรรมการเสริมแรง	1.59		

*Wilcoxon Signed - Rank Test นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 3 เมื่อนำค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งของนักเรียนก่อนและหลังดำเนินกิจกรรมการเสริมแรงมาเปรียบเทียบด้วยสถิติ Wilcoxon Signed - Rank Test พบว่า พฤติกรรมการไม่อยู่นิ่งหลังดำเนินกิจกรรมลดลงจากก่อนดำเนินกิจกรรมการเสริมแรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (p –value = 0.048)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพการณ์การเสริมแรงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
การวิเคราะห์สภาพการณ์ (SWOT analysis) การดำเนินงานสู่การเสริมแรงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า
จุดแข็ง นักเรียนและผู้ปกครองมีความต้องการกิจกรรมการเสริมแรงที่ก่อให้เกิดจากการมีส่วนร่วมที่แท้จริง และทีมงานครูและครูพี่เลี้ยงมีข้อมูลพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียนแต่ละคนที่สามารถนำมาออกแบบกิจกรรมการเสริมแรงได้อย่างเหมาะสม

จุดอ่อน ระยะเวลาการออกแบบกิจกรรมที่น้อยเกินไปส่งผลต่อความครอบคลุมของแบบประเมินพฤติกรรมที่ไม่อยู่ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมแรงที่ยังไม่ครอบคลุมกิจกรรมที่หลากหลาย รวมถึงการควบคุมเวลาในการดำเนินกิจกรรมที่ยังมีการคลาดเคลื่อนในบางช่วงเวลา

อุปสรรค การสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมจากผู้ปกครองที่บางครั้งไม่สามารถเข้าร่วมได้จากการติดภารกิจและสถานการณ์การระบาดของโรค COVID 19

โอกาส ความร่วมมือจากนักวิชาการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 8 เชียงใหม่ และการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและข้อเสนอแนะจากนักวิชาการมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงกิจกรรมการเสริมแรง รวมถึงครูในฐานะผู้ดำเนินกิจกรรมต้องให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนอย่างยวดยิ่ง

อภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมที่ไม่อยู่ของเด็กรวมมีความแตกต่างกัน อาจเป็นผลมาจากปัญหาความต้องการพิเศษของแต่ละคน รวมถึงสภาพแวดล้อมในครอบครัวโดยเฉพาะรูปแบบการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ซึ่งปัจจัยครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของเด็กแต่ละคน โดยการขาดความรู้และทักษะที่เหมาะสมในการเผชิญปัญหา และการตอบสนองที่ไม่เหมาะสมของผู้ปกครองจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กพิเศษ (Angelo, 2002) สอดคล้องกับรายงานการศึกษา พบว่า ปัจจัยความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว และพฤติกรรมที่เป็นแม่ สามารถร่วมกันทำนายปัญหาพฤติกรรมของเด็กสมาธิสั้นได้ร้อยละ 51.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ธัญวดี นาคมิตร บุษกร พันธเมธาฤทธิ์ และพิสมัย วัฒนสิทธิ์, 2561) นอกจากนี้ยังอาจมีปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่อยู่ของเด็กรวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน และการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ในส่วนของการพัฒนาพฤติกรรมเสริมแรงด้วยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองและครูมีส่วนสำคัญในการปรับพฤติกรรมที่ไม่อยู่ของนักเรียนที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้กิจกรรมที่มุ่งเน้นความสนใจของนักเรียนด้วยรางวัลยังส่งผลให้นักเรียนลดพฤติกรรมที่ไม่อยู่ได้ทันทีเมื่อครูดำเนินกิจกรรม กิจกรรมการเสริมแรงที่ได้จากการศึกษานี้ยังสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมจากค่าคะแนนพฤติกรรมที่ไม่อยู่หลังดำเนินกิจกรรมลดลงจากก่อนดำเนินกิจกรรมการเสริมแรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ง Daniel (2013) กล่าวว่า การให้รางวัลเมื่อทำผลงานได้ดีขึ้น ถือเป็นวิธีที่ได้ผลดีกว่าการลงโทษเมื่อทำผิดพลาด สอดคล้องกับการศึกษาของปองพล ประมอทยกุล และสุภารัตน์ พิชายธรรมวรกุล (2563) ที่พบว่าการเสริมแรงทางบวกในรูปแบบปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการให้สิ่งเสริมแรงแก่เด็กเพื่อให้เด็กมีการตอบสนอง เป็นตัวกระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้เด็กลดหรือเพิ่มพฤติกรรมตามที่ได้ออกข้อตกลงร่วมกับผู้ปรับพฤติกรรม เพื่อที่จะได้นำแต้มสะสมที่ได้นั้นมาแลกกับของรางวัลที่ตัวเองต้องการได้ โดยเด็กจะมีการตอบสนองมากหรือน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับเด็กว่าจะให้ความสนใจกับสิ่งเสริมแรงที่นำมาเป็นของรางวัลนั้นมากน้อย เช่นเดียวกับยวดี เอี้ยวเจริญ (2561) ที่พบว่า การปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรโดยเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลดลงและมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมากขึ้นแสดงให้เห็นว่าเบี้ยอรรถกรมีผลต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกได้ถ้าเบี้ยอรรถกรนั้นเป็นสิ่งที่เด็กชอบและต้องการ อย่างไรก็ตามการดำเนินกิจกรรมการเสริมแรงอาจต้องแสวงหาแนวทางการลดปัจจัยรบกวนทั้งเสียงดังจากภายนอก การเพิ่มระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม

ในส่วนของการวิเคราะห์สภาพการณ์ (SWOT Analysis) การดำเนินงานสู่การเสริมแรงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นการสะท้อนความต้องการการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียจากการดูแลนักเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มที่เปราะบาง และมีความอ่อนไหวทางสังคม รวมถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่บางส่วนอาจจะยังไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของภาครัฐได้อย่างเพียงพอ

สรุปผลการวิจัย

กิจกรรมเสริมแรงที่เหมาะสมเป็นการใช้กระดาศตึกเกอร์สเป็นรางวัลเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมได้ ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมมีการร่วมกันระหว่างครูและครูพี่เลี้ยง โดยถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่อยู่นิ่งครูจะเตือนโดยใช้ภาพสัญลักษณ์ยกขึ้นทันทีเพื่อเตือนให้นักเรียนหยุดพฤติกรรมนั้น นอกจากนี้ยังมีการสะสมรางวัลที่ได้ในสมุดบันทึกกิจกรรมเมื่อนักเรียนได้รางวัลตามที่กำหนดแล้วสามารถนำมาแลกรางวัลได้ โดยพฤติกรรมที่ไม่อยู่นิ่งหลังดำเนินกิจกรรมลดลงจากก่อนดำเนินกิจกรรมการเสริมแรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการวิเคราะห์สภาพการณ์ (SWOT analysis) การดำเนินงานสู่การเสริมแรงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า จุดแข็งเป็นนักเรียนและผู้ปกครองมีความต้องการกิจกรรมการเสริมแรงที่ก่อเกิดจากการมีส่วนร่วมที่แท้จริง และทีมงานครูและครูพี่เลี้ยงมีข้อมูลพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียนแต่ละคนที่สามารถนำมาออกแบบกิจกรรมการเสริมแรงได้อย่างเหมาะสม จุดอ่อน จากระยะเวลาการออกแบบกิจกรรมที่น้อยเกินไปส่งผลต่อความครอบคลุมของแบบประเมินพฤติกรรมที่ไม่อยู่นิ่ง การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมแรงที่ยังไม่ครอบคลุมกิจกรรมที่หลากหลาย รวมถึงการควบคุมเวลาในการดำเนินกิจกรรมที่ยังมีการคลาดเคลื่อนในบางช่วงเวลา อุปสรรคจากการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมจากผู้ปกครองที่บางครั้งไม่สามารถเข้าร่วมได้จากการติดภาระกิจ และสถานการณ์การระบาดของโรค COVID 19 และโอกาสจากความร่วมมือจากนักวิชาการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 8 เชียงใหม่ และการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การพัฒนากิจกรรมการเสริมแรงด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูอาจจะต้องจัดฐานความรู้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องโดยเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองที่ยังขาดองค์ความรู้
2. มีการส่งเสริมการใช้กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยอาจจะมีการประเมิน ติดตามตรวจสอบเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเหมาะสม ทั้งในที่พักอาศัยและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบกิจกรรมการเสริมแรงด้วยรูปแบบอื่น ทั้งนี้การพัฒนาารูปแบบกิจกรรมควรสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทั้งนักจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ นักกิจกรรมบำบัด และนักวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและสร้างความตระหนักในการดูแลเด็กในความปกครองในสถานที่พักอาศัย รวมถึงแนวทางการประยุกต์ใช้กิจกรรมการเสริมแรงในที่พักอาศัย

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์และช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ปกครองนักเรียน ครูและพี่เลี้ยงห้องเรียนเด็กพิเศษ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาแนะนำกระบวนการวิจัยและปรับแก้ไขเครื่องมือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่สนับสนุนทุนการศึกษาจากกองทุนวิจัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

เอกสารอ้างอิง

- จิระวรรณ ศรีจันทร์ไชย. (2556). *การดูแลเด็กที่มีความบกพร่อง*. มหาสารคาม: วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม.
- ดวงชนก ลันดา และ จริญญาเกียรติ กุลสอน. (2559). การพัฒนาการเรียนรู้ที่นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยครอบครัว และชุมชน ในจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 11(ฉบับพิเศษ), 13-24.
- ธัญวดี นาคมิตร บุษกร พันธเมธาฤทธิ์ และ พิสมัย วัฒนสิทธิ์. (2561). ปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อปัญหาพฤติกรรมของเด็กวัยเรียนโรคสมาธิสั้นตามการรับรู้ของมารดา. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 5(1), 135-149.
- ป้องพล ประโมทยกุล และ สุภารัตน์พิชา ปิยะธรรมวรกุล. (2563). การปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกโดยใช้การเสริมแรงแบบเบี่ยงเบน. *Lawarath Social E-Journal*, 2(1), 78-86.
- ฐานิตา ภูเขา และ สุวีรี ศิวะแพทย์. (2554). ผลของการใช้เบี่ยงเบนการควบคุมการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมมารการรับประทานผักและผลไม้ของเด็กปฐมวัย. *วารสารวิจัย มข.*, 11(2), 123-130.
- พนัยศ เงินวัฒนะ. (2560). *การพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก*. นครนายก: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ภาควิชาการศึกษาพิเศษ. (2562). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ (4 ปี) [ออนไลน์]. สืบค้น 6 กันยายน 2565, จาก [www.qa.cmru.ac.th/web/curriculum/2562/BEduSpecialEducation\(4\)62.pdf](http://www.qa.cmru.ac.th/web/curriculum/2562/BEduSpecialEducation(4)62.pdf).
- ยุวดี เอี้ยวเจริญ. (2561). การใช้เบี่ยงเบนการในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(1), 2063-2074.
- Angelo, M. (2002). *Coping with Autism: Stress on Families*. Cited 2022 January 6. From <http://www.child-autismparentcafe.com/stress-on-families.html>.
- Daniel, K. (2013). *Thinking Fast and Slow*. NY: Farrar, Straus and Giroux.
- Martha, L. & Lolagul, R. (2021). A Modern-day Early Childhood Teacher Education Initiative on Tajikistan's Historic Silk Road: Dushanbe to The Roof of The World. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 42(1), 76-92.
- Matthew, B.M., Michael, A.H. & Johnny, S. (2014). *Qualitative Data Analysis*. California: SAGE Publications, Inc.
- Rebecca, F., Lucinda, P. & Sam, P. (2017). The Development of Behavior Problems Among Disabled and Non-disabled Children in England. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 52(2017), 46-58.
- Skinner, B.F. (1989). The Origins of Cognitive Thought. *American Psychologist*, 44(1), 13-18.

การปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการ และบริบทของพื้นที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

Improvement of The Integrated Curriculum for Tontanyong School in Accordance with
The Needs and The Area Context under Private Education Office, Narathiwat Province

อับดุลรอแมะ สุหลง*
Abdulramae Sulong*

*ปร.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹Ph.D., Assistant Professor, Lecturer in Teaching Islamic Education, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*Corresponding author, e-mail: abdulramae.s@yru.as.th

(Received: June 2, 2023; Revised: December 31, 2023; Accepted: December 31, 2023)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและหาคุณภาพของหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนต้นตันหยง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาสจำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินหลักสูตรโรงเรียนต้นตันหยง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2562 ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ด้านส่วนน้อยในระดับมากที่สุดเท่ากับ ($\mu=4.57$) แต่ควรปรับปรุงวิสัยทัศน์ เพิ่มเติมพันธกิจ เป้าหมายและเพิ่มเติมรายวิชาที่จำเป็นคือ รายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) และรายวิชาหน้าที่พลเมืองเพื่อให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

คำสำคัญ : การปรับปรุงหลักสูตร, หลักสูตรแบบบูรณาการ, โรงเรียนต้นตันหยง

Abstract

This article aims to improve and find the quality of the integrated curriculum of Tanyong School that is consistent with the needs and context of the area under the Office of Private Education, Narathiwat Province. The target group used in this research were 70 teachers at Tontanyong School, Rueso District, Narathiwat Province. The research instrument was an assessment form for Tontanyong School curriculum. The statistics used in data analysis were mean and standard deviation. It was found that; the integrated curriculum of Tontanyong School, revised version 2019 (B.E. 2562), has been adjusted to be in line with the needs and context of the area at the highest level ($\mu=4.57$) but it should be improved the vision, added the missions and the goals and also should be added required subjects, they are technology (computational science) and civic duties subjects in order to be in line with the Basic Education Core Curriculum, B.E. 2008 (Revised Edition 2017).

Keywords : Improvement of the Curriculum, Integrated Curriculum, Tontanyong School

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54) การศึกษา 4.0 (Education 4.0) คือ การเรียนการสอนที่สอนให้นักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มา บูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคมซึ่งการเรียนการสอนในปัจจุบันยังคงห่างไกลในหลาย ๆ มิติ เช่น ไม่เคยสอนให้ผู้เรียนได้คิดเองทำเอง ส่วนใหญ่ยังคงสอนให้ทำโจทย์ แบบเดิมๆ อีกเรื่องคือ ผู้เรียนเริ่มไม่รู้จักสังคม ส่วนใหญ่ใช้เวลาในโลกออนไลน์ไปกับเกมส์ การช้อปปิ้ง การแชท เฟสบุ๊ค โลกและอินสตาแกรม ส่วนใหญ่มั่นเป็นสังคมมายาซึ่งเทคโนโลยีไม่ได้มีแต่แต่เหรียญสองด้าน เทคโนโลยีก็เช่นกัน จะนำไปใช้ในด้านใดให้เกิดประโยชน์ เป็นความยากและท้าทายของผู้ที่ต้องทำหน้าที่สอนในยุคนี้ เพราะการเรียนการสอนในยุค 4.0 ต้องปล่อยให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยี ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ปล่อยให้กล้าคิดและกล้าที่จะผิด แต่ทั้งหมดก็ยังต้องอยู่ในกรอบที่สังคมต้องการหรือยอมรับได้ ไม่ใช่ว่า เก่งจริง คิดอะไรใหม่ๆ ได้เสมอและมีความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมซึ่งปัจจัยหลักของการใช้เทคโนโลยีที่เกิดความคุ้มค่าได้แก่ 1) การใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 3) การปฏิสัมพันธ์กับสังคม (Society Interaction) เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและทำงานร่วมกันในสังคมได้ ควรมีกิจกรรมที่สนับสนุนการทำงานแบบเป็นกลุ่มหรือทีม ปัจจัยดังกล่าว ถ้าทำได้ดีการศึกษา 4.0 จะสามารถสร้างและพัฒนาคนให้สามารถค้นหาความรู้ต่างๆ มาปะติดปะต่อและประยุกต์เข้ากับงานที่สามารถต่อยอดและพัฒนาได้ (พรชัย เจตมานันและคณะ, 2560)

การเตรียมการศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 มีปัจจัยหลายอย่างที่ต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังมีบุคลากรทางการศึกษาอีกจำนวนมากที่อยู่ในระบบ 1.0, 2.0, 3.0 ซึ่งการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มปฏิรูปการศึกษา โดยได้กำหนดนโยบาย 2 ภาษา (Bilingual Policy) และสร้างทักษะด้านวิชาชีพเพื่อเศรษฐกิจเชิงอุตสาหกรรม และมีการพัฒนาความสามารถด้านการศึกษาค้นคว้าให้โรงเรียนการคิดวิเคราะห์ (Thinking School) โดยหลักการสำคัญ คือ การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของการศึกษา การใช้วิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาเรียนรู้สิ่งต่างๆ การใช้คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา/ด้านการคิด การใช้เหตุผล และหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ที่เน้นการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการเตรียมการศึกษาจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จัดหลักสูตรให้ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งปรับปรุงตำราให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังมีครูผู้สอนเพียง 2% เท่านั้นที่มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ดังนั้น สิ่งที่จะต้องดำเนินการคือ การปรับปรุงตำราเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ต้องเปลี่ยนระบบการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะการคิดเป็นวิเคราะห์เป็นตามทักษะในศตวรรษที่ 21 และการปรับการอบรมครูให้ตรงกับความต้องการในการนำความรู้ไปใช้และการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยกัน (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2559)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 60) มุ่งพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 เตรียมความพร้อมกำลังคน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคตยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพและยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (เอกรินทร์ สัมมาศาล, 2561) นอกจากนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กำหนดเป้าหมาย คุณลักษณะของคนไทยที่จะต้องพัฒนาในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ไว้ดังนี้ 1) คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล 2) คนไทยมีความสามารถทางภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี 3) คนไทยมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี 4) ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีคุณภาพระดับสากลและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 5) คนไทยใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่านและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง 6) คนไทยใฝ่ดี มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตยผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่า ร้อยละ

75 มีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง 7) คนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีทักษะในการคิดและปฏิบัติ มีความสามารถในการ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร 8) ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ 9) ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา มีสมรรถนะเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้ และมีงานทำภายใน 1 ปี รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระเพิ่มมากขึ้น

จากการที่ สสวท. ได้ให้ความสำคัญต่อการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 45 ปี สสวท. ได้ทำวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จนครบทุกระดับชั้นปี และพบข้อมูลที่เป็นผลสะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตร เช่น ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระหว่างชั้นปี หรือช่วงชั้น รวมถึงระหว่างกลุ่มสาระ รวมทั้งความไม่เหมาะสมของการใช้ตัวชี้วัดร่วมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้กำหนดให้มีตัวชี้วัดเดียวกันทั้งนักเรียนกลุ่มที่ไม่เน้นวิทยาศาสตร์ และนักเรียนกลุ่มที่เน้นวิทยาศาสตร์ เกิดปัญหาในเรื่องความยากง่ายที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ และการกำหนดสาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีออกมาทำให้ขาดความเชื่อมโยงจากเนื้อหาไปสู่การปฏิบัติทำให้นักเรียนขาดทักษะปฏิบัติการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนวิทยาศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560)

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2560 เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีเงื่อนไขและเวลากำหนดให้ดำเนินการ ดังนี้

1. ปีการศึกษา 2561 ให้ใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 และ ม. 1 และ 4
2. ปีการศึกษา 2562 ให้ใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2 4 และ 5 และ 1 2 4 และ 5
3. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นไป ให้ใช้ทุกชั้นเรียน

เพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการผู้รับผิดชอบด้านหลักสูตรสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการขับเคลื่อนประเทศไทยโดยการสร้างรายได้จากนวัตกรรมเป็นหลัก หรือที่เรียกว่าไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งจำเป็นต้องสร้างกำลังคนที่มีความเข้มแข็งในองค์ความรู้ด้าน SMT (Science, Mathematics and Technology) เป็นฐานในการสร้างนวัตกรรมจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องต่อการสร้างกำลังคนเพื่อเป็นการรองรับนโยบายของรัฐบาล

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าโรงเรียนทุกประเภทและทุกระดับชั้นรวมถึงโรงเรียนต้นตันหยง จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นโดยเฉพาะ การศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 และปรับให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการขับเคลื่อนประเทศไทยโดยการสร้างรายได้จากนวัตกรรมเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องทำวิจัยเรื่อง การปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่หลังจากที่ได้ปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2557

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อปรับปรุงและหาคุณภาพของหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยง ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ชายแดนใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ครูโรงเรียนต้นตันหยง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 70 คนแบ่งเป็นครูสอนศาสนา 40 คน และครูสอนสามัญ 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น : การปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยง

ตัวแปรตาม : คุณภาพของหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1.1 กำหนดกรอบเนื้อหา แนวคิดและขอบข่ายโครงสร้างของคำถามในด้านเนื้อหา รูปแบบ โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้แบบประเมินหลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกด้าน

1.2 นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาสร้างแบบประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ช่วงคือ

มีความเหมาะสมมากที่สุด ให้	5 คะแนน
มีความเหมาะสมมาก ให้	4 คะแนน
มีความเหมาะสมปานกลาง ให้	3 คะแนน
มีความเหมาะสมน้อย ให้	2 คะแนน
มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ให้	1 คะแนน

แล้วนำผลรวมคะแนนทั้งหมดหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลผลจากเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับเกณฑ์ ในการประเมิน และเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121-122) ดังนี้

4.51-5.00	หมายความว่า	หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายความว่า	หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
1.51- 2.50	หมายความว่า	หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 นำแบบประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ที่สร้างขึ้นเสนอกรรมการประเมินงานวิจัยของคณะ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

1.4 นำแบบประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ที่ร่างแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรแบบบูรณาการโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปใช้ในการวิจัยสำหรับแบบประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยง

1.5 นำแบบประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ไปปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 จัดทำแบบประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลโดยแจกแบบประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงเพื่อทราบถึงประเด็นต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่โดยยึดหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560)

2. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินโดยครูโรงเรียนต้นต้นหยงไปประมวลวิเคราะห์ข้อมูล
 3. ผู้วิจัยจัดประชุมกับฝ่ายวิชาการโรงเรียนต้นต้นหยงเพื่อทราบถึงประเด็นปัญหาที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นต้นหยงระหว่างหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนกลางและอิสลามศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560) ซึ่งมีปัญหาทางด้านโครงสร้างเวลาเรียนและโครงสร้างรายวิชาเป็นหลักและบางประเด็นที่ขาดไปคือ พันธกิจและเป้าหมายของหลักสูตรและประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 4. ดำเนินการร่างหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นต้นหยงฉบับปรับปรุง 2562 ตามประเด็นปัญหาที่จำเป็นที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่
- การวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลการปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นต้นหยง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้
- ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาที่ต้องการปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นต้นหยง
- ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณสำหรับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นต้นหยงเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

μ	แทนคะแนนเฉลี่ย (mean)
σ	แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
Σ	แทน ค่าของผลรวม

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลประเมินคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นต้นหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่
ผู้วิจัยขอวิเคราะห์แต่ละส่วนตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 ผลประเมินคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นต้นหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ด้านส่วนนำ

ข้อ	Σ	μ	σ	การแปลผล
1. ส่วนนำ				
1.1 ความนำ	342	4.88	0.32	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
1.2 วิสัยทัศน์	343	4.9	0.30	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
1.3 พันธกิจ	161	2.3	0.46	เหมาะสมในระดับน้อย
1.4 เป้าหมาย	165	2.36	0.48	เหมาะสมในระดับน้อย
1.5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	350	5.00	0.00	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
1.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์	338	4.83	0.38	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
เฉลี่ย	283.17	4.05	0.32	เหมาะสมในระดับมาก

จากตาราง 1.1 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพด้านส่วนนำหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นต้นหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 1.2 ผลประเมินคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ด้านโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ	Σ	μ	σ	การแปลผล
2. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา				
2.1 โครงสร้างเวลาเรียน	301	4.30	0.46	เหมาะสมในระดับมาก
2.2 โครงสร้างหลักสูตร	304	4.34	0.48	เหมาะสมในระดับมาก
เฉลี่ย	303	4.32	0.47	เหมาะสมในระดับมาก

จากตาราง 1.2 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพด้านโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1.3 ผลประเมินคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ด้านคำอธิบายรายวิชา

ข้อ	Σ	μ	σ	การแปลผล
3. คำอธิบายรายวิชา				
3.1 มีการระบุรหัสวิชา	340	4.86	0.35	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.2 การเขียนคำอธิบายรายวิชา	333	4.76	0.43	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.3 ระบุรหัสตัวชี้วัด	337	4.81	0.39	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.4 มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	344	4.91	0.28	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
เฉลี่ย	338.5	4.84	0.36	เหมาะสมในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 1.3 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพด้านคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1.4 ผลประเมินคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อ	Σ	μ	σ	การแปลผล
4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
4.1 ในโครงสร้างหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตรชั้นปี ได้ระบุกิจกรรม	335	4.79	0.41	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
4.2 มีการจัดทำโครงสร้างและแผนการจัดกิจกรรม	338	4.83	0.38	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
เฉลี่ย	337	4.81	0.40	เหมาะสมในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 1.4 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1.5 ผลประเมินคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ด้านเกณฑ์การจบการศึกษา

ข้อ	Σ	μ	σ	การแปลผล
5. เกณฑ์การจบการศึกษา				
5.1 ระบุเวลาเรียน/หน่วยกิต	340	4.86	0.35	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
5.2 ระบุเกณฑ์การประเมินการอ่าน	333	4.76	0.43	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
5.3 ระบุเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	337	4.81	0.39	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
5.4 ระบุเกณฑ์การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	344	4.91	0.28	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
เฉลี่ย	339	4.84	0.36	เหมาะสมในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 1.5 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพด้านเกณฑ์การจบหลักสูตรของหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1.6 ผลประเมินคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ทุกด้าน

ข้อ	Σ	μ	σ	การแปลผล
1. ส่วนนำ	283.00	4.05	0.32	เหมาะสมในระดับมาก
2. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	303.00	4.32	0.47	เหมาะสมในระดับมาก
3. คำอธิบายรายวิชา	339.00	4.84	0.36	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	337.00	4.81	0.40	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
5. เกณฑ์การจบการศึกษา	339.00	4.84	0.36	เหมาะสมในระดับมากที่สุด
เฉลี่ย	320.00	4.57	0.38	เหมาะสมในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 1.6 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับเหมาะสมในระดับมากที่สุดเท่ากับ ($\mu=4.57$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อแล้วพบว่า คำอธิบายรายวิชาและเกณฑ์การจบการศึกษามีคุณภาพมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu=4.84$) รองลงมาคือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu=4.81$) จากนั้นก็ตามด้วยโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีคุณภาพในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu=4.32$) และตามด้วยส่วนนำซึ่งมีคุณภาพในระดับมากที่สุดเช่นกันมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu=4.05$)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยง ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ ผู้วิจัยขออภิปรายผลโดยยึดตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.1 หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยง ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2562 ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการเนื่องจากสอดคล้องกับผู้ใช้หลักสูตรโดยเฉพาะครูผู้สอนศาสนาที่ต้องการเพิ่มเวลาเรียนและรายวิชาและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่ต้องการให้ลูกหลานเรียนสองสายเท่าๆ กันในคราวเดียวกัน ผู้บริหารโรงเรียนและฝ่ายวิชาการโรงเรียนได้เริ่มประชุมครูผู้สอนเป็นระยะ ๆ เพื่อรวบรวมประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่จำเป็นต้องเพิ่มจำนวน

หน่วยกิตจากครูผู้สอนเพื่อทราบถึงเนื้อหาวิชาใดบ้างที่สอนไม่ทันกับเนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตร นอกจากนั้นมีการแบ่งกันปรับปรุงแก้ไขคำอธิบายรายวิชาให้ทันสมัยโดยครูผู้สอนทุกคนมีหน้าที่ทำคำอธิบายรายวิชาของตนเองและมีหัวหน้าหมวดวิชา ศาสนาและสามัญเป็นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลสอดคล้องกับผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของธีระพงษ์ ดำรงศรีไทย (2552) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ต้องมีการศึกษาความต้องการของชุมชน และบริบทของสถานศึกษาประกอบการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง นอกจากนั้นหลักสูตรนี้ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) บังคับให้เพิ่มรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) และรายวิชาหน้าที่พลเมืองซึ่งทั้งสองรายวิชานี้จำเป็นต้องปรากฏในโครงสร้างหลักสูตรและระบุโครงสร้างเวลาเรียนโดยเฉพาะซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ 1237/2560 ลงวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2560 และสอดคล้องกับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาลงวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2561

1.2 คุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยง ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับเหมาะสมในระดับมากที่สุดเท่ากับ ($\mu=4.57$, $\sigma=0.38$) ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2562 ที่ปรับปรุงขึ้นมาได้รับการตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงคุณภาพตามขั้นตอนของหลักการพัฒนาหลักสูตร กล่าวคือ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านและเป็นไปตามความต้องการและบริบทของพื้นที่ที่ต้องการโดยเฉพาะครูผู้สอนศาสนาที่ต้องการเพิ่มเวลาเรียนและรายวิชา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่โดยมีองค์ประกอบดังนี้ คือ 1) ส่วนนำ 2) โครงสร้างหลักสูตร 3) คำอธิบายรายวิชา 4) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) เกณฑ์การจบการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ ได้ระบุองค์ประกอบของหลักสูตรนั้นจะต้องประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาของวิชา สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน และการวัดและประเมินผล และแนวทางการพัฒนา หลักสูตรจากงานวิจัยของปราโมทย์ จันทรเรือง (2552) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญๆ ไว้ 9 ส่วน คือ หลักการ จุดหมายโครงสร้าง คำอธิบายรายวิชาขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรม การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุนิสัย มาตัน (2552) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ในระดับช่วงชั้นที่ 3 เรื่อง ทำการปลา สัมมนไพรของโรงเรียนดำนแม่คำมันพิทยาคม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์และพบว่าหลักสูตรมีคุณภาพด้านความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตรในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 คุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยง ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับเหมาะสมในระดับมากที่สุดเท่ากับ ($\mu=4.57$, $\sigma=0.38$)

1.2 จากการประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2562 พบว่า ส่วนนำ และโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่โดยมีการเปลี่ยนวิสัยทัศน์ เพิ่มเติมพันธกิจ เป้าหมาย เพิ่มโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก 2 สาย เป็น 3 สายและเพิ่มเติมรายวิชาที่จำเป็นคือ รายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) และรายวิชาหน้าที่พลเมืองเพื่อให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) จึงปรับปรุงจากหลักสูตรโรงเรียนต้นตันหยงให้เป็นฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2557 ซึ่งมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมดังรายการต่อไปนี้

ตารางที่ 1.7 เปรียบเทียบระหว่างหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2557 และ หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562

หัวข้อที่ได้รับการปรับปรุง	หลักสูตรโรงเรียนต้นตันหยงพุทธศักราช 2557	หลักสูตรโรงเรียนต้นตันหยงพุทธศักราช (ฉบับปรับปรุง 2562)
1. วิสัยทัศน์โรงเรียน	-หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ	โรงเรียนต้นตันหยงจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ส่งเสริมหลักสูตรแบบบูรณาการระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กับหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีส่วนร่วม รู้เท่าทันเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มุ่งสู่ประเทศไทย 4.0 ภายในปี 2566
2. พันธกิจ	-	-พัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้านเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ -พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ตามหลักศาสนาอิสลาม มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์
3. เป้าหมาย	-	-โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) และหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 -ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อยู่ในระดับ 3-4 -มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน -มีทักษะและความสามารถในการทำงานโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ -ผู้เรียนมีคุณลักษณะและคุณภาพตามนโยบายวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น และแนวทางปฏิรูปการศึกษาประเทศไทย 4.0

หัวข้อที่ได้รับการปรับปรุง	หลักสูตรโรงเรียนต้นตันหยงพุดศักราช 2557	หลักสูตรโรงเรียนต้นตันหยงพุดศักราช (ฉบับปรับปรุง 2562)
4. จำนวนของโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	-โครงสร้างหลักสูตรแบ่งออกเป็นโครงสร้างเวลาเรียนและหลักสูตรชั้นเรียนซึ่งแบ่งตามระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นทางโรงเรียนได้เปิดสอนสองสายได้แก่สายวิทย์คณิตและศิลป์คำนวณ	-โครงสร้างหลักสูตรแบ่งออกเป็นโครงสร้างเวลาเรียนและหลักสูตรชั้นเรียนซึ่งแบ่งตามระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นทางโรงเรียนได้เปิดสอนสามสายได้แก่สายวิทย์คณิต สาย SMP และศิลป์คำนวณ
5. หน่วยกิตตามโครงสร้างเวลาเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทย์-คณิต	-กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปี จำนวน 1,680 หน่วยกิต -กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปี จำนวน 3,720 หน่วยกิต - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดหลักสูตร 360 หน่วยกิต -รวมเวลาเรียนทั้งหมดตลอดระยะเวลา 3 ปี จำนวน 6,000 หน่วยกิต	-กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปีจำนวน 1,800 หน่วยกิต -กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปีจำนวน 3,840 หน่วยกิต -กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดหลักสูตร 360 หน่วยกิต -รวมเวลาเรียนทั้งหมดตลอดระยะเวลา 3 ปีจำนวน 6,000 หน่วยกิต
6. หน่วยกิตตามโครงสร้างเวลาเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสาย SMP	-	-กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปีจำนวน 1,680 หน่วยกิต -กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปีจำนวน 3,960 หน่วยกิต -กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดหลักสูตร 360 หน่วยกิต -รวมเวลาเรียนทั้งหมดตลอดระยะเวลา 3 ปีจำนวน 6,000 หน่วยกิต

หัวข้อที่ได้รับการปรับปรุง	หลักสูตรโรงเรียนต้นตันหยงพุดศักราช 2557	หลักสูตรโรงเรียนต้นตันหยงพุดศักราช (ฉบับปรับปรุง 2562)
7. หน่วยกิจตามโครงสร้างเวลาเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายศิลป์-คำนวณ	-กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปี จำนวน 1,680 หน่วยกิจ -กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปี จำนวน 3,720 หน่วยกิจ -กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดหลักสูตร 360 หน่วยกิจ -รวมเวลาเรียนทั้งหมดตลอดระยะเวลา 3 ปี จำนวน 5,760 หน่วยกิจ	-กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปี จำนวน 1,800 หน่วยกิจ -กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตลอดระยะเวลา 3 ปี จำนวน 3,840 หน่วยกิจ -กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดหลักสูตร 360 หน่วยกิจ -รวมเวลาเรียนทั้งหมดตลอดระยะเวลา 3 ปี จำนวน 6,000 หน่วยกิจ

จากตารางที่ 1.7 จะเห็นได้ว่าหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 มีความแตกต่างจากฉบับปรับปรุง 2557 ในหลายประเด็นดังนี้

1. หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 ได้เปลี่ยนวิสัยทัศน์หลักสูตรโรงเรียนเป็นหลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 แบบบูรณาการระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กับหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 และแสดงถึงความพยายามที่จะผลิตผู้เรียนให้ไปสู่ประเทศไทย 4.0 ภายในปี 2566

2. หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 ได้เพิ่มพันธกิจของหลักสูตร

3. หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 ได้เพิ่มเป้าหมายของหลักสูตร

4. หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 ได้เพิ่มโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก 2 สาย เป็น 3 สาย

5. หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 ได้เพิ่ม 1 รายวิชา 1 หน่วยกิจ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานได้แก่ วิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) โดยบูรณาการจัดกิจกรรมภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กับกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามประกาศของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแกนกลางด้านสาระการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างรายวิชาและด้านเนื้อหาหลักสูตรวันที่ 11 กรกฎาคม 2560 เรื่องบริหารจัดการเวลาเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 ได้เพิ่มหน่วยกิตสาระอัลกุรอานระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายวิทย์-คณิต) จาก 2 หน่วยกิตเป็น 4 หน่วยกิตโดยเป็นให้รายวิชาอัลกุรอาน (หิฟซฺ/ตัจวีด) 1 หน่วยกิต รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน 1 หน่วยกิต และรายวิชาอุลุมอัลกุรอาน 2 หน่วยกิต ส่วนสาระอัลกุรอานระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายศิลป์-คำนวณ) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากหลักสูตรปรับปรุง 2557 ได้กำหนด 5 หน่วยกิตแล้ว

7. หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 ได้ตัดรายวิชาคอมพิวเตอร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมจำนวน 1 หน่วยกิตเนื่องจากผู้เรียนสามารถเรียนในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ตามรายละเอียดข้อ 5

8. หลักสูตรแบบบูรณาการของโรงเรียนต้นตันหยงฉบับปรับปรุง 2562 ได้เพิ่มรายวิชาหน้าที่พลเมืองจำนวน 1 หน่วยกิตให้เป็นไปตามประกาศที่ให้แยกรายวิชาหน้าที่พลเมืองออกจากสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมตากหากโดยบรรจุในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
 - 1.1 ครูผู้สอนโรงเรียนต้นตันหยงควรรักษาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนนำไปใช้
 - 1.2 ครูผู้สอนโรงเรียนต้นตันหยงควรรักษาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการไปใช้กับนักเรียนที่ตนเองสอน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาหนังสือเรียนแบบบูรณาการระหว่างรายวิชาศาสนาและสามัญเพื่อสนองการใช้หลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการโรงเรียนต้นตันหยง
 - 2.2 ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรแบบบูรณาการหลังจากมีการเพิ่มเวลาเรียนและรายวิชา

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยนี้ได้สำเร็จด้วยดีด้วยความประสงค์ของอัลลอฮ์ ﷻ ขอซูโกรต่อพระองค์และขอขอบพระคุณ ขอขอบคุณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่มอบทุนอุดหนุนการแก่ผู้วิจัยเพื่อดำเนินการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนต้นตันหยงที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562 และขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้เล่มหลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ธีรพงษ์ ดำรงค์ไชย. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอำเภอมือง จังหวัดชลบุรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). *การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์แจ้งวัฒนะ.
- ปราโมทย์ จันทรเรือง. (2552). *เอกสารคำสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร*. ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พรชัย เจดามาน และคณะ. (2560). *การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21*. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 18 เมษายน 2563, จาก : https://www.kroobannok.com/news_file/p81770280746.pdf.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *หลักสูตรใหม่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560*. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2563, จาก: <http://www.ipst.ac.th/index.php/news-and-announcements/training-seminar/item/2776-4-0>.
- สุนิสัย มาตัน. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยีในระดับช่วงชั้นที่ 3 เรื่องทำการปลาส้มสมุนไพรของโรงเรียนดำนแม่คำมันพิทยาคม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2552). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมฟิเคชันต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Effects of Gamification Learning Activities on Motivation for Achievement
of Grade 8 Students

เซตฐภัทร ขจรโชคพิพัฒน์^{1*} วรณธิดา ยลวิลาศ² และนพคุณ ทองมวล์³
Setthaphat Khachonchokphiphat^{1*}, Wannatida Younwilad² and Nopakun Tangmon³

^{1*} นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

³ อาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

¹ Bachelor's student of Mathematics Program Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University

² Assistant professor, Lecturer of Mathematics Program Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University

³ Lecturer of Science and Mathematics Program Faculty of Science and Health Technology, Kalasin University

*Corresponding author, e-mail: Setthaphat.kh@ksu.ac.th

(Received: January 29, 2023; Revised: December 31, 2023; Accepted: December 31, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ภายหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมฟิเคชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมฟิเคชันกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินยา อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 26 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สถิติ แบบวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง สถิติ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีระดับแรงจูงใจต่างกัน หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมฟิเคชัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.80$) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมฟิเคชัน เรื่อง สถิติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.28 เป็นไปตามเกณฑ์คะแนนที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 70 (14 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมฟิเคชันทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถิติ ของนักเรียนสูงขึ้น

คำสำคัญ : เกมฟิเคชัน, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมฟิเคชัน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study motivation for achievement after gamification learning activities of grade 8 students and 2) to compare the learning achievements of grade 8 students after gamification learning activities with the set score criteria of 70 percent. The samples of this research were 26 grade 8 students in the second semester of the 2022 school year, Namnapitayakom school, Namon District, Kalasin Province, using a cluster random sampling The research tools consisted of lesson plans, motivation for achievement test and mathematical achievement test he collected data were analyzed through mean, standard deviations, percentage and t-test.

The results of this research found that 1) students motivation for achievement after gamification learning activities at a high level ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.80$). and 2) students learning achievement gamification learning activities was more than 70 percent criteria at statistically significant level .05 show that after gamification learning activities make the learning achievements a higher

Keywords : gamification, achievement motivation, gamification learning activities

บทนำ

วิชาคณิตศาสตร์มีความสำคัญและมีบทบาทต่อบุคคลมาก คณิตศาสตร์ช่วยฝึกให้คนมีความคิดรอบคอบ มีเหตุผล รู้จักหาความจริงมีคุณธรรมเช่นนี้อยู่ในใจ เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าความเจริญในด้านวิทยาการใด ๆ นอกจากนี้เมื่อเด็กคิดเป็น และเคยชินต่อการแก้ปัญหาตามวัยไปทุกระยะแล้ว เมื่อเป็นผู้ใหญ่ย่อมสามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ คณิตศาสตร์ยังเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์และเป็นวิชาหลัก ฝึกในเรื่องการสังเกต และเป็นกุญแจนำไปสู่วิชาการใหม่ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นทาง ศิลปศาสตร์ ดนตรี นาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ หรือด้านวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ (สมทรง ดอนแก้วบัว, 2538) บทบาทสำคัญของคณิตศาสตร์ต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์สามารถ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบระเบียบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2546) ด้วยความสำคัญที่มีบทบาทต่อบุคคลและช่วยพัฒนาความคิดให้เกิดสิ่งใหม่ การจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ผู้เรียนจำต้องมีแรงผลักดันหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อ เป็นพลังขับเคลื่อนในที่นี้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึงความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ยุ่ยากซับซ้อนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหาเพื่อนำตนไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการมีอิสระในการทำงานและการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อพบกับความสำเร็จและวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว (ยงยุทธ เกษสาคร, 2546) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ ผู้ที่ตระหนักรู้ถึงเป้าหมายในระดับสูง ความต้องการประสบความสำเร็จในการแข่งขันและความสามารถในการจูงใจตนเอง ในการทำสิ่งที่เหนือกว่า ซึ่งผลดังกล่าวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อตนเองซึ่งการจูงใจผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นสิ่งที่สำคัญต่อองค์กร เนื่องจากคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะเป็นห่วงเรื่องความปลอดภัย และสถานภาพมากกว่าจะเต็มเต็มความต้องการให้แก่ตนเอง โดยจะยึดติดกับความคิดและความรู้สึกของตนเองเป็นหลัก และจะกังวลกับการแสดงออกของตนเองมากกว่าเรื่องของผลการดำเนินงาน (McClelland, 1985)

ในปัจจุบันการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ผู้เรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนมากขึ้น โดยอาศัยการสอบวัดผลหรือคะแนนสอบเป็นตัววัดว่าผู้เรียนนั้นมีคุณภาพ การเรียนการสอนที่มีความจำเจ ไม่มีความน่าสนใจ ไม่มีความแปลกใหม่ให้ผู้เรียนอยากจะเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และด้วยสถานการณ์ระบาดของ covid 19 แล้วนั้น การจะให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นเรื่องที่ท้าทาย แม้ว่า ณ ตอนนี้มีนวัตกรรมมากมายเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนสามารถ

เรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้หลากหลายวิธี แต่หากขาดแรงจูงใจเป็นสิ่งกระตุ้น หรือความรู้สึกอันเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีการกระทำหรือมีพฤติกรรมในรูปแบบที่แน่นอน โดยทำให้บุคคลได้รู้ถึงความต้องการของเราเอง และเป็นการให้เหตุผลสำหรับการกระทำหนึ่งที่จะกระทำไป (ศุภร เสรีรัตน์, 2540) การที่ตัวผู้เรียนได้ซึ่งแรงจูงใจในการเรียน การใช้นวัตกรรมเหล่านี้เข้ามาสอนก็ไม่ประสบผลสำเร็จ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าแรงจูงใจนั้นมีความสำคัญในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นอย่างมาก การที่ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนไม่ว่าจะใช้วิธีใดนวัตกรรมใดเข้ามาช่วยในการเรียนการสอน ผู้เรียนที่ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ขาดเป้าหมาย ไม่มีความพยายามที่เพียงพอ ไม่สามารถประสบผลสำเร็จในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างแน่นอน

ด้วยวิชาคณิตศาสตร์เป็นรายวิชาที่มีความยากในการทำทำความเข้าใจ การที่ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนเป็นเรื่องธรรมดา ยิ่งเป็นการเรียนผ่านออนไลน์ที่ผู้เรียนมักจะติดขัดในการเรียน แล้วจำเป็นต้องใช้ความอดทนที่สูงมากและไม่ใช้ว่าผู้เรียนทุกคนจะทำเช่นนั้นได้ เป็นการบั่นทอนแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างยิ่ง ปัญหาดังกล่าวถูกนำมาเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เรียกว่าเกมมิฟิเคชัน คือการนำเอาหลักการพื้นฐานในการออกแบบกลไกการเล่น เกม เช่น แต้มสะสม ระดับขั้น การได้รับรางวัล และกระดานผู้นำ หรือจัดการแข่งขันระหว่างผู้เข้าร่วม เป็นต้น มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ชนัดต์ พูนเดช และ ธนิตา เลิศพรกุลรัตน์, 2559) เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ตามที่ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมเอาไว้ แนวคิดเกมมิฟิเคชันสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพราะการที่จะให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้นั้น ต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน เป็นการเรียนการสอนที่สนุกสนาน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีบทบาท มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายในการเรียนในชั้นเรียน (สิทธิชัย สระตอมอุ้มหมัด, 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นความเป็นไปได้ในการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน เข้ามาสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ ช่วยในการกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สร้างความสนุกสนานในการเรียน โดยการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ จะมุ่งเน้นในการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำลายกรอบความจำเจ นำเป้าหมายในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้ผู้เรียนได้สนุกสนาน กล้าที่จะลงมือทำ และเสริมความคิดใหม่ๆ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชันกับเกณฑ์ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยทดลองเบื้องต้น (Pre - Experimental Design) โดยในแบบแผน (One - Shot Case Study) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ภายหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินยา อำเภอพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง จำนวนนักเรียน 83 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินยา อำเภอพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 26 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม, 2563)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านความตั้งใจมุ่งมั่น ด้านความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ด้านความทะเยอทะยาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 คาบ ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยผลการประเมินของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวน (คาบ)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	แผนภาพจุด	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	แผนภาพต้น-ใบ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	ฮิสโทแกรม	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	ค่ากลางของข้อมูล	3

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น

กลไกของเกมพีเคชั่น	บทบาทของครู	บทบาทของนักเรียน
แถมสะสม	เมื่อทำการสอนให้ทำการตั้งคำถาม/โจทย์เป็นช่วงๆ โดยบอกเงื่อนไขของข้อนั้นๆให้ชัดเจนว่าแต่ละข้อต่อไปนี้มีอะไรเป็นรางวัลเป็นแต้มหรือ การ์ดความสามารถ และจดบันทึกแต้มของนักเรียนที่ตอบคำถาม/โจทย์ได้เอาไว้	ตั้งใจและจดจ่อกับเนื้อหาที่เรียนและเตรียมตัวตอบคำถาม/โจทย์ที่ผู้สอนได้เตรียมให้ หากสามารถตอบได้ถูกต้องนักเรียนคนนั้นจะได้รับแต้มเป็นรางวัลไป มากน้อยตามผู้สอนกำหนด และยังเป็นช่วงใช้การ์ดความสามารถเพื่อทำการขัดขวางนักเรียนคนอื่นในการตอบคำถาม
ตารางคะแนน	เมื่อใกล้สิ้นสุดคาบเรียน นำการนับแต้มของนักเรียนในวันนี้ว่าใครได้มาก-น้อยเท่าไร	รับทราบคะแนนของแต่ละคนว่ามากน้อยเท่าใด
กระดานผู้นำ	ผู้ที่มีแต้มสูงสุด 1-10 ดับแรกผู้สอนนำรายชื่อมาติดไว้บนกระดานผู้นำ โดยลำดับสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับนักเรียนว่าในตอนนั้นมีแต้มอยู่เท่าใด	ตรวจสอบว่าตนเองติดอันดับในตารางหรือไม่เพื่อเตรียมตัวป้องกันตนเองเมื่อเรียนในครั้งต่อไป

กลไกของเกมพีเคชัน	บทบาทของครู	บทบาทของนักเรียน
สินค้าเสมือน	หากนักเรียนต้องการการวัดความสามารถเพิ่มเติม เพื่อเอาไว้อ่านในคาบเรียนครั้งถัดไป นักเรียนสามารถนำแต้มที่ตนมีมาแลกเปลี่ยนกับผู้สอนได้โดยกำหนด ให้แต่ละคาบแลกได้ 2 ใบเท่านั้น - การ์ดขโมย ใช้ 2 แต้มในการแลก - การ์ดลดแต้ม ใช้ 3 แต้มในการแลก - การ์ดป้องกัน ใช้ 5 แต้มในการแลก	นักเรียนสามารถนำแต้มที่ตนสะสมมาจากก่อนหน้าเพื่อมาแลกการวัดความสามารถกับผู้สอน หลังใกล้จบคาบเรียนได้

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่มีค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.33 - 0.72 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3. แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย การวัดแรงจูงใจทั้งหมด 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ด้านการตั้งเป้าหมาย จำนวน 9 ข้อ ด้านความตั้งใจมุ่งมั่น จำนวน 7 ข้อ ด้านความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จำนวน 6 ข้อ ด้านความทะเยอทะยาน จำนวน 8 ข้อ ที่มีค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

โดยการกำหนดความหมายของคะแนนแต่ละอันดับ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทแบบส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย เป็นดังนี้ (ปิยวรรร กลมฉ่ำ, 2563)

คะแนนเฉลี่ย 4.20 - 5.00 หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.40 - 4.19 หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.60 - 3.39 หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.80 - 2.59 หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.79 หมายถึง แรงจูงใจในการเรียนระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เตรียมการก่อนจัดกิจกรรม จัดเตรียมเครื่องมือที่จะนำมาใช้ และเตรียมความพร้อมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่วางแผนเอาไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชัน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชันกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติทดสอบที (One sample t-test)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น

ลำดับ	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	$\bar{X}$	SD	ระดับแรงจูงใจ	คะแนนเกณฑ์	t	df
1	การตั้งเป้าหมายเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ	4.29	0.71	มาก	3.50	8.17	28
2	ความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ	4.47	0.59	มาก	3.50	13.29	28
3	ความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	4.32	0.89	มาก	3.50	8.34	28
4	ความทะเยอทะยานให้ผลงานเป็นที่ยอมรับและเกิดความก้าวหน้าในงาน	3.88	1.14	มาก	3.50	5.10	28
รวม		4.24	0.71	มาก	3.50	8.73	28

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, SD = 0.80) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 3.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, SD = 0.71) ด้านความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, SD = 0.89) ด้านการตั้งเป้าหมายเพื่อให้ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, SD = 0.89) และด้านความทะเยอทะยานให้ผลงานเป็นที่ยอมรับและเกิดความก้าวหน้าในงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, SD = 1.14) ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์เช่นกัน

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่นกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 4 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่นกับเกณฑ์ร้อยละ 70

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ	df	t
หลังเรียน	26	20	16.50	1.70	73.28	28	7.49*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t .05,28 = 1.7011)

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น เรื่อง สถิติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.70 เป็นไปตามเกณฑ์คะแนนที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 70 (14 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถิติ ของนักเรียนสูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่นต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น พบว่า นักเรียนมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.71$) ด้านความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.59$) ด้านการตั้งเป้าหมายเพื่อให้ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.89$) และด้านความทะเยอทะยานให้ผลงานเป็นที่ยอมรับและเกิดความก้าวหน้าในงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 1.14$) ตามลำดับเป็นไปตามเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมพีเคชั่น เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่สามารถปรับให้เข้าเนื้อหาวิชา ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด นักเรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเนื้อหาในรายวิชา มีอารมณ์สนุกสนานไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีของรางวัลเป็นเป้าหมายในการทำกิจกรรมการเรียนที่เหมือนการเล่นเกมที่สามารถพร้อมเล่นได้กับกลุ่มเพื่อนทั้งห้องช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ดูสดใส ไม่เคร่งเครียดเหมือนการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยทั่วไป เกิดการแข่งขันกับเพื่อร่วมชั้นสร้างแรงกระตุ้นในการเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงพร ภาคนิมมวล และคณะ (2565) กล่าวว่า การนำหลักการแนวคิดเทคนิคเกมพีเคชั่นมาใช้ในการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้นั้นเป็นแนวคิดที่ช่วยในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่สนุกสนานส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านทักษะการแก้ปัญหา กล้าคิดและกล้าแสดงออกในการตอบคำถามในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีองค์ประกอบและคุณลักษณะของเกมพีเคชั่น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) รูปแบบในการเล่น/กฎกติกา 2) คะแนนสะสม 3) รางวัล 4) สิ่งท้าทาย 5) ตารางอันดับ และ 6) การเพิ่มระดับความยาก ส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมมีความสนุกสนานและท้าทาย ความสามารถของนักเรียน มีรูปแบบ และกฎกติกาให้นักเรียนปฏิบัติ และอยากที่จะเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนสะสมให้นักเรียนร่วมแข่งขัน มีรางวัลเป็นสิ่งของที่สร้างแรงจูงใจ มีการเพิ่มระดับความยากและสิ่งท้าทาย พร้อมทั้งมีการแจ้งตารางอันดับของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม ส่งผลในการจัดการเรียนรู้นี้ผ่านขั้นทักษะการแก้ปัญหาที่ให้กับนักเรียนประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ ธนาภรณ์ ถัดดาสวัสดิ์ และคณะ (2564) กล่าวว่า เกมพีเคชั่นช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน อีกทั้งยังทำให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวมีความสนุกสนานในการเรียน รวมถึงการฝึกฝนด้วยตัวเองโดยการใช้แบบฝึกหัดในการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่น เรื่อง สถิติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.66 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.45 เป็นไปตามเกณฑ์คะแนนที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 70 (14 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถิติ ของนักเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมพีเคชั่นให้สามารถสร้างบรรยากาศความสนุกสนานภายในห้องเรียน มีการแข่งขันระหว่างนักเรียนทุกคนภายในห้องเป็นแรงกระตุ้นที่อยากตอบคำถาม ต้องการคะแนนเพื่อการเอาชนะและได้รับรางวัล ดังนั้นต้องมีสมาธิเมื่อเริ่มการเรียนการสอนมีความมุ่งมั่น มีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และมีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสพฐ ลักษณะ และคณะ (2564) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบเกมพีเคชั่นมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และฝึกฝนทักษะ โดยมีเหรียญตราสัญลักษณ์ต่างๆ เป็นเครื่องหมายยืนยันและประกาศความสำเร็จของผู้เรียนในแต่ละภารกิจ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเกมพีเคชั่นยังสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่สนุกสนานและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ณัฐพงศ์ มีใจธรรม และ ทำรงลักษณ์ เอื้อนครินทร์ (2564) กล่าวว่า กระบวนการสอนโดยใช้

เทคนิคเกมมิฟิเคชัน (Gamification) ดำเนินไปอย่างเป็นลำดับขั้นตอน รวมถึงองค์ประกอบต่างๆ ของเกมมิฟิเคชัน (Gamification) ที่ได้เลือกมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาทิเช่น การใช้ระบบสะสมแต้มเพื่อแลกของรางวัลสามารถจูงใจให้นักเรียนสนใจในบทเรียนมากขึ้น การกำหนดระยะเวลาไว้ในกิจกรรมสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.71$) ด้านความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.59$) ด้านการตั้งเป้าหมายเพื่อให้ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.89$) และด้านความทะเยอทะยานให้ผลงานเป็นที่ยอมรับและเกิดความก้าวหน้าในงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 1.14$) ตามลำดับเป็นไปตามเกณฑ์คะแนนที่ตั้งไว้ในระดับมาก

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน เรื่อง สถิติ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.70 เป็นไปตามเกณฑ์คะแนนที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 70 (14 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชันทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถิติ ของนักเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
 - 1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน ควรคำนึงถึงเวลาและต้องบริหารเวลาให้เป็นไปตามกำหนด
 - 1.2 กฎหรือวิธีการของเกมที่ใช้ในกิจกรรมต้องไม่ง่ายหรือยากเกินไป และทุกคนสามารถร่วมเล่นได้
 - 1.3. ผู้สอนเข้ารับทราบและเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชันให้มากที่สุด
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด
 - 2.2 ควรนำวิธีการเล่นเกมไปใช้ในเรื่องอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนสนุกไปกับการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ชนิตถ พุนเดช และ ธนิตา เลิศพรกุลรัตน์. (2559). แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดเกมมิฟิเคชัน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 18(3), 321-329.
- ณัฐพงศ์ มีใจธรรม และ ทำรงลักษณ์ เอื้อนครินทร์. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน (GAMIFICATION) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 32(2), 76-90.
- ดวงพร ภาคนิมมวอล, สุนิตย์ เย็นทั่ว และ วิวัฒน์ เพชรศรี. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเกมมิฟิเคชัน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิจัยรำไพพรร*, 16(2), 14-23.

- ธนาภรณ์ ลัดดาสวัสดิ์, น้ำผึ้งชูเลิศ และ ธนวัฒน์ ศรีศิริวัฒน์. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมพีเคชั่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ฝ่ายมัธยม). *Journal of Roi Kaensam Academi*, 6(7), 344-355.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยวรรณ กมลฉ่ำ. (2563). การศึกษาแรงจูงใจในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังภายหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมพีเคชั่นออนไลน์. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ประสาธน์ เนืองเฉลิม. (2563). *วิจัยการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2546). *ภาวะผู้นำและการจูงใจ*. กรุงเทพมหานคร: เอสเคบุ๊กเน็ต.
- ศุภร เสรีรัตน์. (2546). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- สมทรง ดอนบัวแก้ว. (2538). *พฤติกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา*. มหาสารคาม: วิทยาลัยครูมหาสารคาม.
- สหรัฐ ลักษณะสุด, พินทิพา สืบแสง และ ภูวิชญ์ จั้วลาย. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน (GAMIFICATION) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *Journal of Modern Learning Development*, 6(3), 29-43.
- สิทธิชัย สระตอมูอัมหมัด. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคเกมมิฟิเคชัน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยธนบุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2546). *การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- McClelland, D.C.. (1985). *Human motivation*. Chicago: Scott. Foresman.

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา
เรื่อง การละหมาดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The Effect of Inductive Method in Educational Application
Entitled Prayer on Learning Achievement and the Memory Persistence
of Primary School Students, Year 4

ฮัมดี เจ๊ะเมาะ^{1*} มุหัมมัดสุหัยมี เฮงยามา² และอับดุลรอแมะ สุลอง³
Hamdee Jehmoh^{1*}, Muhammadsuhaimi Haengyama² and Abdulramae Sulong³

^{1*}ค.ม., นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

²⁻³ปร.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

^{1*} M.Ed., Master's student of Teaching Islamic Education Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

²⁻³ Ph.D., Assistant Professor, Lecturer of Teaching Islamic Education Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*Corresponding author, e-mail: jehmoh90@gmail.com

(Received: December 17, 2023; Revised: December 31, 2023; Accepted: December 31, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่องการละหมาด ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาด 3) เปรียบเทียบความคงทนในการจำของนักเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาด 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านกอตอตีระ อ.รามัน จ.ยะลา จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 3) แบบทดสอบวัดความคงทนในการจำ 4) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (Paired sample t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.38 /81.62 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความคงทนในการจำโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาด หลังการสอน 2 สัปดาห์ กับค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่องการละหมาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12, SD = 0.76)

คำสำคัญ : การสอนแบบอุปนัย, แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความคงทนในการจำ

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop and find the effectiveness of the learning management plan entitled prayer on academic achievement and the memory persistence of grade 4 students that has the efficiency criteria at 80/80 2) to compare the pre-and post-learning achievements of grade 4 students using Inductive methods in educational applications entitled prayer. 3) to compare the memory retention of grade 4 students using inductive methods on educational applications of the prayer 4) to assess the satisfaction of grade 4 learners who use inductive methods on educational applications of the prayer. By purposive sampling, the sample consisted of 33 students at Ban Kototuera School, Raman district, Yala in the first semester of the academic year 2022. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and t-test. The instruments consist of 1) learning management plans of Inductive methods in educational applications entitled prayer on academic achievement and the memory persistence, 2) pre-test and post-test, 3) Memory retention test (Using the same test used to measure achievement post-test), and 4) satisfaction questionnaire. The study results were as follows : the effectiveness of the lesson plan using the inductive teaching method on educational applications entitled prayer on academic achievement and the memory persistence of grade 4 students was 80.38/81.62, and the score of post-test and the memory persistence was significantly higher than before at the .01 level. The students' satisfaction towards inductive method in educational application entitled prayer was at the high level with the mean score ($\bar{X}$ = 4.12, SD = 0.76).

Keywords : inductive method, educational application, learning achievement, memory persistence

บทนำ

การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ทำให้การเรียนการสอนในยุคที่ข้อมูลสามารถเข้าถึงได้สะดวกสบายมีมากกว่าการสอนเนื้อหาแบบท่องจำโดยทั่วไป ผู้สอนจำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางความคิด (Bellanca & Brandt, 2010) ซึ่งทิศทางการจัดการเรียนที่มุ่งเน้นทักษะการคิด และมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในประเทศไทยเริ่มมีความสำคัญมากขึ้น จากแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะเกี่ยวกับกระบวนการคิด ประกอบกับการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 อีกทั้ง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการ คือ “มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2546) โรงเรียนที่เด็กเรียนแล้วมีความสุขนั้น ล้วนเกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนรู้ที่มีการขัดเกลาคุณธรรม จริยธรรม บรรยากาศที่มีความรักและความสุขมาก ถ้าได้เรียนตามความถนัดในการเรียนของตน (เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์, 2546) ดังคำสั่งใช้ของศาสนทูตมุฮัมมัด ﷺ ให้ผู้ปกครองฝึกฝนบุตรหลานละหมาด ตั้งแต่เยาว์วัย ความว่า “ท่านทั้งหลายจงกำชับให้บรรดาลูกๆ ของท่านปฏิบัติละหมาด เมื่อพวกเขามีอายุ 7 ขวบ และจงเขียนตีพวกเขาเมื่อไม่ปฏิบัติละหมาดเมื่ออายุ 10 ขวบ และจงแยกกระหว่างที่นอนของพวกเขาโดยให้เขานอนเป็นสัดส่วนอย่างนอนบนเปกกันเมื่ออายุ 10 ขวบ” (Abu Da’ud, 1997) ซึ่งสอดคล้องกับการละหมาด ที่ส่งผลต่อนักเรียนให้มีสมาธิ จิตใจสงบ ผ่องใส พร้อมทั้งจะเรียนรู้ จึงทำให้ผู้เรียนรักและสนุกกับการเรียน

การละหมาดเป็นการปฏิบัติศาสนกิจอย่างหนึ่งที่สำคัญในศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นการภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ มุสลิมทุกคนจำเป็นต้องละหมาดวันละ 5 เวลาด้วยกัน การละหมาด หมายถึง คำกล่าวและการปฏิบัติที่เริ่มต้นด้วยการตักบีรอะตุลอิหมรอม และจบลงด้วยการให้สลาม โดยมีเงื่อนไขในการปฏิบัติเป็นการเฉพาะ การละหมาดเป็นการสร้างเอกภาพอย่างหนึ่งของมุสลิม โดยจะเห็นได้ชัดในขณะมุสลิมทั่วโลกทำการละหมาดเพราะจะหันหน้าไปทางกิบละฮ์ และมีผู้นำละหมาดเพื่อเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์ ﷻ การละหมาดฝึกฝนให้เป็นคนตรงต่อเวลา มีความอดทน และขัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ไม่ประพฤตสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางชั่วร้าย ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ . (العنكبوت : 45)

ความว่า แท้จริงการละหมาदनั้นจะยับยั้งความชั่วร้าย และสิ่งโสมมได้

(อัลอังกะบูต : 45)

การละหมาดมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับมุสลิมเพราะนอกจากจะเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงการเป็นมุสลิมของคน ๆ หนึ่ง แล้วการละหมาดยังเป็นสัญลักษณ์ของประชาชาติมุสลิมอีกด้วย ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرَكَ الصَّلَاةَ . (رواه مسلم رقم : 82)

ความว่า แท้จริงระหว่างคนๆหนึ่งกับการตั้งภาคีและการปฏิเสธศรัทธานั้น คือการละทิ้งละหมาด

(รายงานโดยมุสลิม หมายเลข 82)

ดังนั้น เราควรให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่จะทำให้การละหมาดของเรานั้นสมบูรณ์และถูกต้องครบถ้วน ณ ที่อัลลอฮ์ ﷻ จะไม่เข้าเฝ้าอัลลอฮ์เหมือนกับถูกบังคับ แต่จงเป็นเหมือนดังการละหมาดของผู้ศรัทธาที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงยกย่องคนเหล่านั้นไว้ว่า

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ . (المؤمنون : 1-2)

ความว่า แน่نونบรรดาผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ ได้ประสบความสำเร็จแล้ว บรรดาผู้ที่พวกเขาเป็นผู้นอบน้อมถ่อมตนในเวลาละหมาดของพวกเขา

(อัลมุอมีนูน : 1-2)

ดังนั้นอิสลามจึงให้ความสำคัญกับการละหมาดโดยเฉพาะการละหมาดในรูปแบบญะมาอะฮ์ (ละหมาดรวมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป) โดยจะเห็นได้จากการปฏิบัติของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ตลอดระยะเวลาการเผยแผ่หลักคำสอนของท่าน เพื่อเป็นแบบอย่างให้เราได้ยึดถือปฏิบัติกันสืบไป

(ครูอิสลามศึกษา, ฮัมดี เจ๊ะเมาะ, 17 ธันวาคม 2564) กล่าวว่า แม้ว่าการเรียนการสอนเกี่ยวกับการละหมาดยังคงอยู่คู่กับการศึกษาในบริบทสังคมของบ้านเรา แต่เด็กนักเรียนสมัยนี้แตกต่างเป็นอย่างมากกับเด็กนักเรียนในทศวรรษก่อนหน้านั้น ซึ่งนักเรียนยุคทศวรรษก่อนสามารถละหมาดได้ดีพอสมควร กล่าวคือ รู้หลักการละหมาด สามารถจำคำกล่าวในแต่ละขั้นตอนได้ และปฏิบัติท่าทางในการละหมาดได้ถูกต้อง แต่เด็กนักเรียนสมัยนี้ส่วนใหญ่ปฏิบัติละหมาดไม่ถูกต้อง บางคนปฏิบัติท่าทางได้ถูกต้อง แต่คำกล่าวในละหมาดไม่สามารถอ่านครบถ้วนได้ บางคนกล่าวได้เพียงบางส่วน เนื่องด้วยเหตุผลหลายๆประการด้วยกัน เช่น นักเรียนไม่สนใจในการเรียน การติดตามของครู และผู้ปกครองไม่ทั่วถึง บวกกับภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา (covid-19) ยิ่งส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น ทำให้เสียโอกาสในการฝึกทักษะและการเรียนรู้ โดยเฉพาะเรื่องการละหมาด ดังนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ครูควรแสวงหา แนวทางการสอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ หลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ จากการศึกษาวิธีสอนหลากหลายวิธี ผู้วิจัยพบว่า การสอนแบบอุปนัย (Inductive Method) เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเอง โดยอาศัยการสังเกต เปรียบเทียบหาเหตุผล เน้นการสอนให้ผู้เรียนสรุปหลักการจากตัวอย่างความคิดรวบยอด วิลมรัตน์ สุนทรโรจน์, (2553) อ้างถึงใน ธนบูรณ์ อินอุ่นโชติ (2555) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอุปนัย เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักสร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเอง โดยอาศัยการสังเกต เปรียบเทียบหาเหตุผล เป็นการสอนให้ผู้เรียนสรุปหลักการจากตัวอย่าง มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถจับหลักการ หรือประเด็นสำคัญได้ด้วยตนเอง

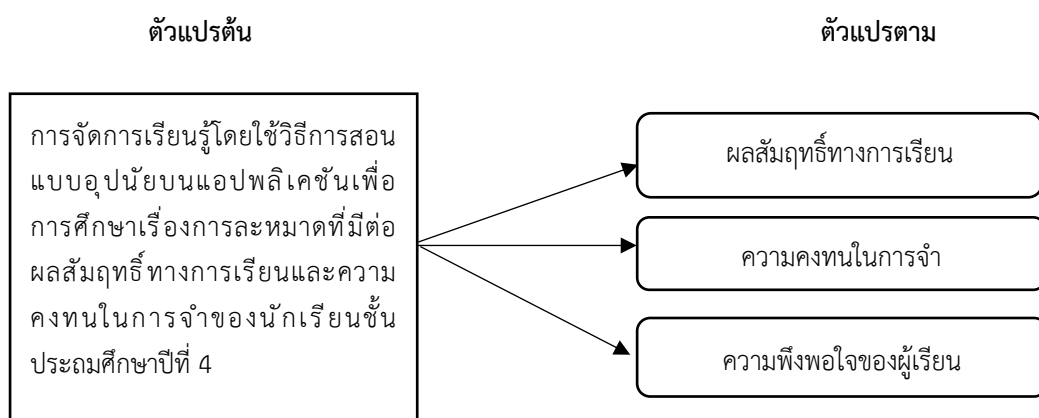
ทำให้เกิดการเรียนรู้หลักการ แนวคิดหรือข้อความรู้อย่างเข้าใจ ครูผู้สอนต้องเตรียมตัวอย่างต่าง ๆ ที่มีหลักการ ให้นักเรียนค้นพบมากพอที่จะให้นักเรียนสังเกตเห็น ซึ่งมีขั้นตอนการสอนที่น่าสนใจ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นเสนอตัวอย่าง 3) ขั้นเปรียบเทียบ 4) ขั้นสรุปกฎเกณฑ์ 5) ขั้นนำไปใช้ การจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการสอนแบบอุปนัย เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ อันเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ได้ (ทิตินา แคมมณี, 2557) ซึ่งเหมาะกับการสอน เรื่อง การละเมิด โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชัน เพราะนักเรียนได้เห็นตัวอย่างภาพประกอบและประโยคคำถามต่าง ๆ ของการละเมิด ซึ่งช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น นำไปสู่การพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของการใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านกอตตอติอ๊ะ และจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เรื่อง การละเมิดอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่องการละเมิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด
3. เพื่อเปรียบเทียบความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านกอตตือรี อ.รามัน จ.ยะลา จำนวน 33 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการละเมิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การละเมิดความคงทนในการจำเรื่องการละเมิด และความพึงพอใจของผู้เรียน เรื่อง การละเมิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน
- 3) แบบทดสอบวัดความคงทนในการจำ (โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมที่วัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน)
- 4) แบบประเมินความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สัปดาห์ที่ 1 (ก่อนการทดลอง) เตรียมสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองจากนั้นผู้สอนและผู้วิจัยทำการปฐมนิเทศนักเรียน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียน มอบหมายภาระงานที่ต้องเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ให้นักเรียนทราบ และทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test)

สัปดาห์ที่ 2-5 (ดำเนินการทดลอง) ผู้สอนทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด ให้ตัวอย่างสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนได้ทำการวิเคราะห์ แยกแยะ โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด

สัปดาห์ที่ 6 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) และเว้นระยะเวลาให้ห่างจากการเรียน 2 สัปดาห์

สัปดาห์ที่ 8 วัดผลการเรียนซ้ำ (โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2556)

2) วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Paired sample t-test)

3) วิเคราะห์ความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การละเมิด แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Paired sample t-test)

4) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของประชากร

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่องการละเมิด ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

แผนการจัดการเรียนรู้	คะแนนเต็ม		คะแนนที่ได้	
	ทดสอบท้ายแผน	ทดสอบท้ายแผน	$\bar{X}$	(SD)
1	5	128	3.88	0.650
2	5	133	4.03	0.637
3	5	133	4.03	0.770
4	5	137	4.15	0.712
5	5	132	4.00	0.707
6	5	134	4.06	0.704
7	5	130	3.94	0.659
8	5	134	4.06	0.659
รวม	40	1061	32.15	3.624
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.38				
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 80.38				

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด ทั้ง 8 แผน ได้คะแนนเฉลี่ย 32.15 คิดเป็นร้อยละ 80.38 แสดงว่ามีประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ (E1) เท่ากับ 80.38 ซึ่งมีประสิทธิภาพผลลัพธ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด

คะแนนทดสอบหลังเรียน (30)	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม
20	2	40
22	9	198
24	8	192
26	7	182
28	7	196
รวม	33	808
$\bar{X}$	-	24.48
SD	-	2.50
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	-	81.62
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ทางการเรียนที่ใช้วิธีการสอนแบบอุปนัย (E2) เท่ากับ 81.62		

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด ได้คะแนนเฉลี่ย 24.48 คิดเป็นร้อยละ 81.62 แสดงว่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 81.62 ซึ่งมีประสิทธิภาพผลลัพธ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	32.15	3.62	80.38
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	24.48	2.5	81.62

จากตารางที่ 3 พบว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 80.38 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 81.62 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.38/81.62 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	t	p - value
หลังเรียน	33	30	24.15	2.50	34*	0.001
ก่อนเรียน	33	30	17.15	2.78		

(**p < .01, ค่า t จากตาราง t_{32} , 0.05 = 1.695) ค่าทดสอบที่ (t - test) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าทดสอบที่ (t - Test) จากตาราง

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.15 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD เท่ากับ 2.78 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.48 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD เท่ากับ 2.50 ค่าทดสอบที่ (t - Test) มีค่าเท่ากับ 34 ที่ค่า p - value เท่ากับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความคงทนในการจำของนักเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งที่ 1 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งที่ 2

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	t	p - value
หลังเรียนครั้งที่ 1	33	30	24.48	2.50	-0.81	0.420
หลังเรียนครั้งที่ 2	33	30	24.24	2.16		

(p = .05, ค่า t จากตาราง t_{32} , 0.05 = 1.695) ค่าทดสอบที่ (t - Test) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าทดสอบที่ (t - Test)

จากตารางที่ 5 พบว่าผลการเปรียบเทียบความคงทนในการจำของนักเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คะแนนหลังเรียนครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.48 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.5 และคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.24 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.16 ค่าทดสอบที (t - test) มีค่าเท่ากับ -0.81 ที่ค่า p - value เท่ากับ 0.42 แสดงให้เห็นว่าคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 1 และคะแนนหลังเรียนครั้งที่ 2 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ที่	ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
1.	การจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย	3.85	0.71	มาก
2.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	3.98	0.63	มาก
3.	การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	4.12	0.56	มาก
4.	ความเหมาะสมเนื้อหาเกี่ยวกับเวลา	4.25	0.67	มาก
5.	ความเหมาะสมในการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม	3.78	0.87	มาก
6.	ความพร้อมของเอกสารประกอบการเรียน	4.26	0.58	มาก
7.	เนื้อหาเข้าใจง่าย	4.42	0.78	มาก
8.	วิธีการสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	3.98	0.95	มาก
9.	ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง	4.30	0.89	มาก
10.	ผู้เรียนพอใจในการประเมินของผู้สอน	4.26	0.96	มาก
เฉลี่ย		4.12	0.76	มาก

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อที่ 7 เนื้อหาเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.78$) รองลงมาคือ ข้อ 9 ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.89$) และข้อที่ 5 ความเหมาะสมในการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.87$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมและรายแผนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์นั้น แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจการละหมาดมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ครบตามองค์ประกอบของแผนการสอนได้แก่ สารสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์ สารการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ชิ้นงานภาระงาน การวัดและประเมินผล และบันทึกหลังการสอนเพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบ เวลา การใช้ภาษาและด้านการประเมินผล ทำให้ประสิทธิภาพการพัฒนาผลสัมฤทธิ์โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่องการละหมาดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เฉลี่ยโดยรวม 80.38 /81.62 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ ดุเหว่า (2554) ได้ทำการศึกษาด้านผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การคูณและการหารเศษส่วน โดยใช้วิธีการอุปนัย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผนมีประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 80.87/82.69 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง ละหมาดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า การเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา มีผลต่อการเข้าใจในเนื้อหาเรื่องการละหมาด ทั้งนี้เนื่องจากการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นขั้นเป็นตอน สภาพการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดกระบวนการคิด และสัมผัสประสบการณ์ตรงในเรื่องของการละหมาด ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนเกิดการค้นพบด้วยเอง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของทิสนา แซมมณี (2557) กล่าวว่า การนำตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ที่มีหลักการแนวคิด ที่ต้องการสอนให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์จนสามารถถึงหลักการและแนวคิดที่แฝงอยู่ออกมา โดยนำชุดการสอนเป็นเครื่องมือ ให้ผู้เรียนได้สรุปเนื้อหาสาระอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้เกิดความคิดรวบยอดและเข้าใจเนื้อหาสาระได้ดี กระตุ้นความน่าสนใจด้วยภาพ อีกทั้งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยนั้นถือเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสายแก้ว เรื่องทพ (2560) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยโดยใช้ชุดการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาด พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนครั้งที่ 1 เท่ากับ 24.48 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ($\bar{X} = 24.48$, $SD = 2.50$) และผ่านไป 2 สัปดาห์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนครั้งที่ 2 เท่ากับ 24.24 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ($\bar{X} = 24.24$, $SD = 2.16$) เมื่อเปรียบเทียบคะแนน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการเรียนด้วยวิธีแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ศึกษาด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนเกิดความคงทนในการจำดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับ Adams (1967) กล่าวว่า ความคงทนในการจำ (Retention) คือการคงทนไว้ซึ่งผลการเรียน หรือความหมายที่จะระลึกได้ต่อสิ่งที่เคยเรียนมา หรือเคยมีประสบการณ์รับรู้มาแล้ว หลังจากทิ้งระยะไว้ระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำมาใช้กับประสบการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกันอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัย พบว่า นักเรียนมีความชอบในการเรียนและมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากแสดงว่านักเรียนว่านักเรียนพอใจกับวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD = 0.76$) ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละหมาด เป็นการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ที่นักเรียนไม่เคยเรียนมาก่อน จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา ทำให้บรรยากาศทางการเรียนรู้เป็นไปในทางที่ดี ทำให้นักเรียนอ่อนมีความรู้สึว่าตนเองไม่ถูกทอดทิ้ง สร้างความผูกพันต่อกัน มีการพัฒนาตนเองและพัฒนาสมาชิกในกลุ่มอีกทั้งในด้านการเรียนยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ปรัชญาหรือ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสามารถซักถามข้อสงสัยกับเพื่อนได้ การถามตอบในกลุ่มทำให้นักเรียนไม่รู้สึกอายและนักเรียนสามารถเข้าใจภาษาที่เพื่อนอธิบายได้ดีกว่าครูอธิบาย เพราะภาษาที่นักเรียนใช้สื่อสารกันนั้นสื่อความเข้าใจได้ดีและเหมาะสมเนื่องจากวัยของนักเรียนเป็นวัยที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจพร สว่างศรี (2558) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่ได้เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับกระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้เรียนมีความสุข รู้สึกสนุกสนานและพึงพอใจกับการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับกระบวนการกลุ่มมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับกระบวนการกลุ่มเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นโดยไม่โดนกดดันจากผู้สอน

สรุปผลการวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 80.38 /81.62
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนครั้งที่ 1 เท่ากับ 24.48 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ($\bar{X} = 24.48$, $SD = 2.50$) และผ่านไป 2 สัปดาห์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนครั้งที่ 2 เท่ากับ 24.24 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ($\bar{X} = 24.24$, $SD = 2.16$) เมื่อเปรียบเทียบคะแนน พบว่าไม่แตกต่างกัน
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา เรื่อง การละเมิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.76$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ก่อนการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา ควรเตรียมความพร้อมและทำความเข้าใจกับนักเรียนให้ถูกต้องและชัดเจน โดยต้องมีคำแนะนำ และขั้นตอนในการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.2 ในขณะที่ผู้เรียนกำลังดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนควรกำกับดูแลให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหา และคอยควบคุมเรื่องเวลา รวมทั้งความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา กับบทเรียนที่มีเนื้อหา และหลักการที่ชัดเจน และควรมีการชี้แนะให้นักเรียนได้นำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงมากขึ้น
 - 2.2 ควรนำเทคนิคอื่น ๆ ที่ใช้ในการส่งเสริมความเข้าใจของนักเรียน มาใช้ร่วมกับวิธีการสอนแบบอุปนัย เช่น เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาดังกล่าวมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), 5-20.
- ทิศนา ขัมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนบูรณ์ อินอ่อนโชติ. (2555). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนแบบอุปนัย. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2546). "IQ, EQ, MQ : เก่ง ดี มีสุข". *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 2(2), 29-36.
- เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์. (2546). *หลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- เบญจพร สว่างศรี. (2558). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับกระบวนการกลุ่มสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี*. กองทุนส่งเสริมงานวิจัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- มุฮัมมัดอาหมีน เจมะ. (17 ธันวาคม 2564). *ครูอิสลามศึกษาแบบเข้มโรงเรียนบ้านกอตอตือรี๊ะ*. สัมภาษณ์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). *การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดแบบ Backward Design*. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม: กากะเยยสำนักพิมพ์.
- วิโรจน์ ดุเหว่า. (2554). *ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการคูณและหารเศษส่วน โดยใช้วิธีการแบบอุปนัย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สายแก้ว เรืองทัพ. (2560). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนแบบอุปนัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Abu Da'ud, Sulaiman bin al- Ash al – Sijistany. (1997). *Sunan Abi Da'ud. Berut* : Dar Ibn Hazmi.
- Adams, Jack A. (1967). *Human Memory*. New York : McGrew-Hill Book Company.
- Bellanca, J., & Brandt, R. (2010). *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. Bloomington.

ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานโดยใช้ชุดการเรียนรู้
สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

The Result of Learning Management on Quranic Interpretation Subject
by Using Learning Package for Secondary Islamic Studies Stage Students, Year 2

สุดีรือมัน เจมะ^{1*} อับดุลรอแมะ สุลอง² และมุหัมมัดสุหัยมี เฮงยามา³
Sudirueman jehma^{1*}, Abdulramae Sulong² and Muhammadsuhaimi Haengyama³

^{1*}ค.ม., นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

²⁻³ปร.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

^{1*}M.Ed., Master's student of Teaching Islamic Education Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

²⁻³Ph.D., Assistant Professor, Lecturer of Teaching Islamic Education Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*Corresponding author, e-mail: ikrimah1111@gmail.com

(Received: December 17, 2023; Revised: December 31, 2023; Accepted: December 31, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน ชั้นอิสลามตอนปลายปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ก่อนเรียน และหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ประชากรในการวิจัย นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนยะลาวิทยปัญญาสรณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) ชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน จำนวน 5 ชุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (Paired sample t-Test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานสำหรับชั้นอิสลามตอนปลายปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.07/ 86.00 2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.40, SD=0.84)

คำสำคัญ : ผลการจัดการเรียนรู้, วิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน, ชุดการเรียนรู้

Abstract

This research aimed 1) to develop and find the efficiency of the learning packages of the Quranic interpretation subject for secondary Islamic studies stage students, year 2 according to the 80/80 standard 2) to compare the students' learning achievements by using learning packages 3) to assess the satisfaction of students' by using learning packages for secondary Islamic studies stage students, year 2. The target population for this research was consisted of 30 students at Yala Wittaya Panya Nusorn School in the second semester of the academic year 2022. The instruments consist of 1) learning packages for secondary Islamic studies stage students, year 2. 2) pre-test and post-test, 3) satisfaction questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and t-test. The result found that 1) The effectiveness of learning package for secondary Islamic studies stage students, year 2 was equal to 81.07/ 86.00. 2) The students'

achievement after learning by using learning packages for secondary Islamic studies stage students, year 2 was significantly higher than before at the .05 level. 3) The students' satisfaction towards leaning by using learning packages was at the high level. ($\bar{X}$ =4.40, SD=0.84)

Keywords : Effect of learning, Quranic Interpretation Subject, Learning Package.

บทนำ

คัมภีร์อัลกุรอาน คือ พระดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ประทานให้แก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และมวลมนุษยชาติโดยผ่านเทวทูตญิบรีล เพื่อเป็นรัฐธรรมนูญในการดำเนินชีวิต เป็นทางนำสำหรับผู้ยำเกรง ดังนั้นการศึกษาทำความเข้าใจในคัมภีร์อัลกุรอานจึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจอย่างยิ่งแต่เนื่องด้วยคัมภีร์อัลกุรอานถูกประทานลงมาเป็นภาษาอาหรับดังอัลกุรอานได้กล่าวไว้ว่า

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا... (يوسف: 2)

ความว่า “แท้จริงเราได้ให้คัมภีร์อัลกุรอานแก่เขาเป็นภาษาอาหรับ” (ยูซุฟ: 2) จึงเป็นข้อจำกัดในการทำความเข้าใจต่อเนื้อหาสาระที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน จึงจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคนตั้งแต่เด็กและผู้ใหญ่ควรได้รับการศึกษาในวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง

การเรียนรู้อัลกุรอาน และศึกษาความหมายของอัลกุรอานนั้น เป็นที่ส่งเสริมของอิสลามเพื่อบรรลุเป้าหมายของการมีชีวิตในโลกนี้และโลกหน้า อัลกุรอานเปรียบเสมือนคู่มืออันสำคัญของผู้นับถือศาสนาอิสลามและนำอัลกุรอานมาเป็นตัวชี้ทางในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดความประเสริฐในการดำรงชีวิตในโลกนี้และโลกหน้า ดังหะดีษ กล่าวว่า

في الصحيحين عن النبي ﷺ: لا حسد إلا في اثنتين، الرجل الذي آتاه الله القرآن فهو يقوم به آناء الليل وآناء النهار، والرجل الذي آتاه الله مالا فسلطه في هلكته في الحق. (رواه البخاري رقم 7529)

ความว่า “ไม่มีการอิจฉากันนอกจากในสองกรณี คือ บุคคลหนึ่งที่อัลลอฮ์ประทานความรู้อัลกุรอานให้กับเขา และเขาได้ดำรงตน (ทั้งอ่านและปฏิบัติตามอัลกุรอาน) ทั้งกลางวันและกลางคืนและบุคคลหนึ่งที่อัลลอฮ์ประทานทรัพย์สินแก่เขา และเขาได้บริจาคมไปทั้งกลางวันและกลางคืน”

(รายงานโดยอัลบุคอรียี หมายเลข 7529)

หลักสูตรอิสลามศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ 8 สาระ ได้แก่ อัลกุรอาน, อัลหะดีษ, อัลอะกีดะฮ์, อัลฟิกฮ์, อัตตารีค, อัลอัคลาก, ภาษาอาหรับ และภาษามลายู ซึ่งในแต่ละสาระได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การนำนวัตกรรมมาใช้ในวงการศึกษา เรียกว่า “นวัตกรรมการศึกษา” (Education Innovation) หมายถึง นวัตกรรมที่จะช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียนด้วยนวัตกรรมเหล่านั้น และประหยัดเวลาในการเรียนอีกด้วย ในปัจจุบันมีการใช้นวัตกรรมศึกษามากมายหลายอย่าง ซึ่งมีทั้งนวัตกรรมที่ใช้กันอย่างแพร่หลายแล้ว และประเภทที่กำลังแพร่หลาย การนำชุดการเรียนการสอนมาใช้ร่วมกับการเรียนการสอนนั้น จะช่วยทั้งครูและนักเรียนได้มาก เนื่องจากครูไม่ต้องเสียเวลาในการเตรียมการสอนมากนัก เพราะชุดการสอนจะระบุกิจกรรมและสื่อที่ต้องใช้มาให้แล้ว นักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อนก็สามารถกลับไปศึกษาบทเรียนซ้ำได้โดยที่ไม่รบกวนเพื่อน และการทำกิจกรรมต่างๆ ก็จะช่วยฝึกทักษะอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ครูสอนบนกระดาน

จากการสัมภาษณ์ (ครูผู้สอนวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน, สุตือรอมัน เจมะมะ, 20 มิถุนายน 2565) ได้ให้ข้อมูลว่า นักเรียนส่วนหนึ่งไม่มีการแสดงความคิดเห็นในการเรียน ขาดสมาธิในการเรียน ขาดการร่วมมือกันทำงานกับกลุ่ม ต่างคนต่างทำ ไม่กระตือรือร้นในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อน และไม่มีการเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนคุยกัน

เสียงดัง ไม่ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม สาเหตุอาจเกิดจากการที่ครูผู้สอนใช้วิธีเดิมๆ ในการสอนใช้เครื่องมือการสอนที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียน และไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียน เรียนสนุกสนาน และมีความรับผิดชอบในการทำงาน สามารถ ฝึกทักษะการพูด การคิด วิเคราะห์ คือ การจัดทำชุดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีกิจกรรมที่หลากหลายในห้องเรียน

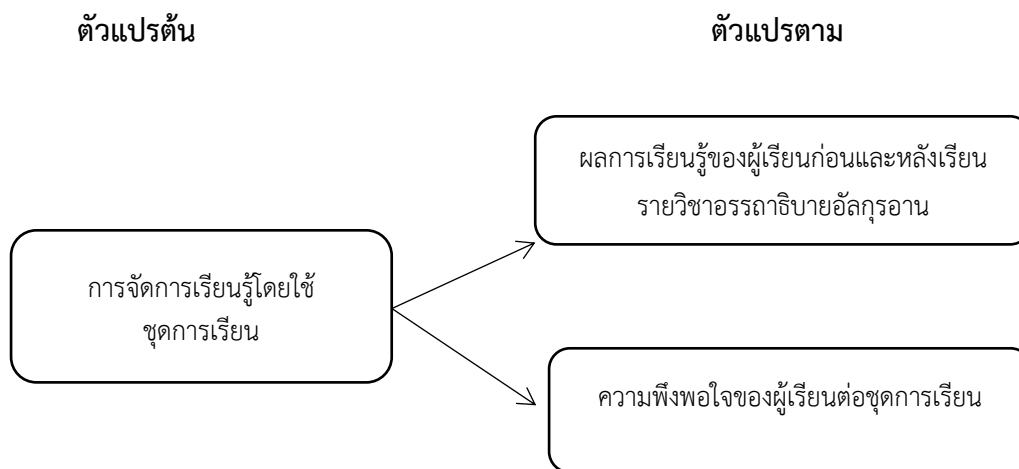
ผลสถิติของสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติโรงเรียนยะลาวิทยปัญญาสุรณมีผลการสอบ I-NET ระดับปลาย (ชานาวิทย์) ของโรงเรียนขนาดเล็กในระดับประเทศของปีการศึกษา 2564 มีค่าสถิติอยู่ที่ 23.65 และของปีการศึกษา 2563 อยู่ที่ 29.35 (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2564) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้אלקטרוניคยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจและยังพบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้אלקטרוניคโดยเฉพาะวิชาตัวชี้วัดของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากหลาย ๆ สาเหตุและหนึ่งนั้น คือ การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางขาดสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ รวมทั้งเนื้อหาที่เรียนเป็นนามธรรมทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหายาก และไม่ค่อยสนใจในการเรียนและยังพบว่า ปัจจุบันผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระאלקטרוניคยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2545 โดยระบุไว้ในการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และตามหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 ที่มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีกิจกรรมที่สามารถศึกษาด้วยตัวเอง เรียนแบบกลุ่ม และวิเคราะห์บทเรียนจากกิจกรรมเรื่องเล่า ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนอย่างมีความสุข และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งที่จริงแล้วการสอนด้วยชุดการเรียนรู้ที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ช่วยในการดึงดูดความสนใจของนักเรียน และเสริมประสบการณ์ ความรู้ ด้วยเรื่องน่าสนใจและดึงดูด เกิดความรู้ด้วยแนวทางที่ดีซึ่งนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย และติดความรู้เหล่านั้นในความคิดของนักเรียน ห่างไกลความเบื่อหน่ายและไม่น่าสนใจซึ่งไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานชั้นอิสลามตอนปลายปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานชั้นอิสลามตอนปลายปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานชั้นอิสลามตอนปลายปีที่ 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนโรงเรียนยะลาวิทยปัญญานุสรณ์ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น การเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน

ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ในวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน จำนวน 5 ชุด
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้จำนวน 40
- 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ทำการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) กับนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จำนวน 40 ข้อแล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน
- 2) ดำเนินการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน ทั้ง 5 ชุด เมื่อเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละชุดการเรียนรู้แล้วทำการทดสอบระหว่างเรียน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน
- 3) เมื่อเสร็จสิ้นการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ แล้วทำการทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม แล้วนำมาตรวจและบันทึกคะแนน
- 4) ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ
- 5) นำคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทดสอบสถิติ t-Test และคะแนนจากแบบประเมินความพึงพอใจ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายและสถิติทดสอบค่าที (t-Test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานสำหรับนักเรียนอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โดยวิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนระหว่างเรียน E_1 และคะแนนร้อยละของคะแนนหลังเรียน E_2 แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

2) เปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนโดยชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานสำหรับนักเรียนอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-Test)

3. วิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเรียนโดยชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานสำหรับนักเรียนอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานที่มีต่อผลการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยหาค่าร้อยละของคะแนนจากแบบทดสอบระหว่างเรียนของแต่ละชุดการเรียนรู้ทั้ง 5 ชุด และค่าร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนจำนวน 30 คน ดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน

ลำดับ	คะแนนระหว่างเรียน					รวม 50 คะแนน	คะแนนสอบหลังเรียน 40 คะแนน
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5		
1	8	8	8	9	8	41	35
2	7	7	7	8	7	36	35
3	8	8	7	10	8	41	32
4	8	8	7	9	7	39	35
5	7	10	7	9	8	41	30
6	8	9	8	10	9	44	38
7	8	9	7	8	8	40	35
8	8	8	9	9	7	41	33
9	7	8	8	7	8	38	31
10	9	10	8	9	10	46	32
11	7	9	7	8	7	38	35
12	8	8	8	8	8	40	30
13	8	8	8	10	7	41	33
14	7	8	7	9	7	38	35
15	9	10	8	7	8	42	30
16	8	8	7	8	7	38	33
17	7	9	8	10	8	42	35
18	8	10	7	8	10	43	34
19	7	8	8	7	8	38	36
20	8	9	8	10	7	42	39

ลำดับ	คะแนนระหว่างเรียน					รวม 50	คะแนนสอบหลังเรียน
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	คะแนน	40 คะแนน
21	8	7	7	8	9	39	40
22	8	10	7	8	7	40	37
23	8	8	8	7	8	39	35
24	8	9	7	10	9	43	39
25	8	7	8	8	7	38	39
26	9	10	8	10	8	45	37
27	7	9	7	8	9	40	35
28	8	10	9	9	8	44	30
29	9	8	7	10	8	42	33
30	7	8	8	7	7	37	31
รวม	235	258	228	258	237	1216	1032
รวมเฉลี่ย	7.83	8.60	7.60	8.60	7.90	40.53	34.40
ร้อยละ	78.33	86.00	76.00	86.00	79.00	81.07	86.00
E1=81.07 / E2=86.00							

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอธิบายอัลกอริธึมการทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร้อยละ 81.07 และมีผลลัพธ์ทางการเรียนหลังเรียนร้อยละ 86.00 แสดงว่า ชุดการเรียนรู้รายวิชาอธิบายอัลกอริธึมการทำให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาอธิบายอัลกอริธึมการทำให้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอธิบายอัลกอริธึมการทำให้

การเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	t
หลังเรียน	30	40	34.40	2.87	10.62*
ก่อนเรียน	30	40	27.17	5.23	

*P < 0.05 ค่า t จากตาราง ($t_{29, .05}$) = 1.69 และค่า t ที่คำนวณได้ > ค่า t จากตารางแสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนรู้รายวิชาอธิบายอัลกอริธึมการทำให้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.17 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.40 ซึ่งมีค่าความแตกต่างที่ (t) = 10.62 สรุปได้ว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน (N = 30)

ข้อที่	รายการข้อความ	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
1	การเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	0.81	มากที่สุด
2	การเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากขึ้น	4.20	0.65	มากที่สุด
3	ชุดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเรียนสนุกมากขึ้น	4.53	0.85	มาก
4	ชุดการเรียนรู้เพิ่มความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	4.40	0.71	มากที่สุด
ด้านกิจกรรม				
5	นักเรียนมีโอกาสด้านการแสดงผลงานหน้าชั้นเรียนมากขึ้น	4.27	0.93	มาก
6	นักเรียนได้ข้อคิดดีๆ จากกิจกรรม	4.30	0.97	มาก
7	นักเรียนได้ร่วมสนุกกับกิจกรรมหน้าห้อง	4.43	0.88	มาก
ด้านผู้สอน				
8	ผู้สอนจัดกิจกรรมได้สนุกและไม่น่าเบื่อ	4.73	0.57	มากที่สุด
9	อยากให้ผู้สอนใช้กิจกรรมแบบนี้สอนอีกในครั้งหน้า	4.37	0.95	มาก
10	ผู้สอนให้โอกาสได้แสดงความคิดเห็นและสอบถามข้อสงสัย	4.27	1.06	มาก
เฉลี่ยโดยรวม		4.40	0.84	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อผลการจัดเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยประชากรเท่ากับ 4.40 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเท่ากับ 0.84 ชุดการเรียนรู้เพิ่มความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้นมีค่าเฉลี่ยประชากรเท่ากับ 4.40 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเท่ากับ 0.71 ชุดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นมากขึ้นมีค่าเฉลี่ยประชากรเท่ากับ 4.20 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเท่ากับ 0.65 ชุดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยประชากรเท่ากับ 4.50 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเท่ากับ 0.81

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 สามารถนำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานที่มีต่อผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 81.07/86.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาและกิจกรรมของชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 พัฒนาขึ้นโดยยึดหลักการจัดการเรียน

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมีกิจกรรมต่างๆประกอบ และบันทึกหลังการสอนเพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบ เวลา การใช้ภาษาและด้านการประเมินผล ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาวิชาอธิบายมากยิ่งขึ้นทำให้ประสิทธิภาพการพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชาอธิบายอัลกอริธึม โดยใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เฉลี่ยโดยรวม 81.07/ 86.00 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจันทร์ญา อุบแก้ว (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า คุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 86.78/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 85/85 และแนวคิดของมนตรี วงษ์สะพาน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้สื่อการเรียนรู้จากท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้สื่อการเรียนรู้จากท้องถิ่นที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.24/79.86 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการเรียนรู้รายวิชาอธิบายอัลกอริธึม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนพบว่า ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะว่าการสอนโดยชุดการเรียนรู้ ได้ดึงดูดความสนใจของนักเรียนมากขึ้น ช่วยเข้าใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้น มีกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาของการเรียนช่วยให้สามารถจำความหมายและข้อคิดต่าง ๆ ของอาเยฮ์อัลกอริธึมได้ดี และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาพันท์ บุญยัง (2559) กล่าวว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นนักเรียนจะช่วยเหลือกันร่วมมือกันโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันนักเรียนเก่งจะคอยช่วยนักเรียนอ่อน ได้พัฒนาทักษะในการถ่ายทอดความรู้ของตนให้เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยที่มีความสอดคล้องที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สนับสนุนว่าการใช้ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมเป็นสื่อที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนทำให้นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอธิบายอัลกอริธึม โดยใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ทำให้คะแนนหลังเรียนสูงขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้รายวิชาอธิบายอัลกอริธึมโดยใช้ชุดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เนื้อหาที่เรียนไม่น่าเบื่อ เรียนแล้วสนุก มีกิจกรรมและการตอบคำถาม บอกถึงข้อคิดต่างๆที่ได้จากกิจกรรม ผู้วิจัยได้สร้างชุดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาของการเรียนการสอนมาใช้ในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกน ทศานนท์ (2553) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่จะทราบว่า ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยม ประสบการณ์ ที่แต่ละคนได้รับและจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันไป บุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต่อสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจ ดังนั้น การสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในกิจกรรมและยังเป็นเครื่องหมายแสดงถึงประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้อีกด้วย และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของน้ำฝน คูเจริญไพศาล (2559) ได้กล่าวความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องมลพิษโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมที่สร้างมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาที่น่าสนใจ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกกับการทำกิจกรรมกลุ่ม มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในกลุ่มเกิดความสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานที่มีผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.07/ 86.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผลการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ที่ทำการสอนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
 - 1.1 ควรศึกษาขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเวลาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้อย่างละเอียดเพื่อจำกัดเวลาและเนื้อหาซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.2 การจัดการเรียนรู้รายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้สอนร่วมกับเรียนได้ซักถามและแลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่มเพื่อน หรือผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการพัฒนาชุดการเรียนรู้ให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน และควรมีการชี้แนะบทเรียนที่ได้รับให้นักเรียนได้นำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงมากขึ้น
 - 2.2 ควรนำเทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ ที่ใช้ในการส่งเสริมความเข้าใจในรายวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอานมาใช้ร่วมกับชุดการเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมภาคสนาม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในรายวิชาดังกล่าวมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนก ทศานนท์. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเทคโนโลยีสารสนเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์.
- น้ำฝน คูเจริญไพศาล. (2559). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องมลพิษโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(4), 40-55.
- ประภาพันท์ บุญยัง. (2559). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องระบบนิเวศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(4), 223-237.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้สื่อการเรียนรู้จากท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18 (4), 71-82.
- สุจันทร์ญา อุปก้าว. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 8(8), 191-209.
- สุติร้อมัน เจมะ. (20 มิถุนายน 2565). ครูผู้สอนวิชาอรรถาธิบายอัลกุรอาน. สัมภาษณ์.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2564). รายงานผลการทดสอบมาตรฐานอิสลามศึกษา (I-NET) ปี 64. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2565 จาก : <https://www.niets.or.th/>.

**Faculty of education
Yala Rajabhat University**

**133 Thetsaban 3 Road, Tambol Sateng, Amphoe Mueang,
Yala Province 95000 Thailand
Telephone +66 0 7329 9626 , +66 0 7329 9627**